



RAPPORT APRIL 2021

KULTURBRUKSUNDERSØKELSE OMRÅDESATSINGEN I OSLO

INNHold

1	OM PROSJEKTET	2
2	KULTURBRUK I OMRÅDESATSINGEN	7
2.1	Kulturbruk siste året.....	7
2.2	Kulturbruk i et normalår.....	8
2.3	Barrierer for kulturbruk.....	9
2.4	Utøvelse og egenaktivitet.....	10
2.5	Behov og deltagelse	11
2.6	Tilfredshet med kulturtilbudet i egen bydel.....	12
2.7	Informasjonskanaler.....	13
3	DIGITALE KULTUROPPLEVELSER GJENNOM PANDEMIEN.....	15
4	KULTURBRUK I BYDELENE.....	20
5	SØNDRE NORDSTRAND	21
5.1	Bruk av lokale tilbud og arrangementer.....	21
5.2	Områder: Holmlia Syd og Bjørnerud	22
6	BJERKE.....	27
6.1	Bruk av lokale tilbud og arrangementer.....	27
6.2	Område: Veitvet og Linderud	27
6.3	Område: Sletteløkka.....	30
7	GAMLE OSLO	34
7.1	Bruk av lokale tilbud og arrangementer.....	34
7.2	Område: Grønland og Tøyen.....	34
8	GRORUD.....	42
8.1	Bruk av lokale tilbud og arrangementer.....	42
8.2	Område: Romsås og Grorud	42
9	STOVNER	46
9.1	Bruk av lokale tilbud og arrangementer.....	46
9.2	Område: Vestli, Stovner sentrum, Haugenstua.....	46
10	ALNA	52
10.1	Bruk av lokale tilbud og arrangementer.....	52
10.2	Område: Furuset	52
10.3	Område: Trosterud og Haugerud	56
11	OPPSUMMERING.....	59

1 OM PROSJEKTET

1.1 Bakgrunn og formål

Opinion har på oppdrag for Oslo kommune ved Kulturretaten undersøkt hvordan innbyggerne i utvalgte områder i seks bydeler oppfatter og bruker kulturtilbudet i bydelen sin. Undersøkelsen skal gi bydelene et bedre kunnskapsgrunnlag for videre utforming av tiltak og arenaer som fremmer kulturbruk, herunder økt deltakermangfold, og inngår som et kunnskapsgrunnlag i delprogrammet for nærmiljø i områdesatsingene i Oslo.

Undersøkelsen ble igangsatt tidlig i 2020, men i lys av koronasituasjonen med stengte kulturarenaer ble deler av datainnsamlingen til dels utsatt, og til dels også sterkt preget av smittesituasjonen. I utgangspunktet er studien ment å utgjøre en nullpunktsmåling for kulturbruk i områdesatsingen, men resultatene må naturligvis ses i lys av pandemien og effektene av denne.

Ansvarlige for undersøkelsen i Opinion AS er analytiker og sosialantropolog Kristian Arntzen, seniorrådgiver og kvalitativ fagsjef Kristina Kjeldsen og seniorrådgiver/partner Nora Clausen.

1.2 Metode, avgrensning og gjennomføring

Hovedmålet med undersøkelsen er å kartlegge innbyggernes forhold til kultur, herunder identifisere motivasjonsfaktorer, behov og barrierer for kulturbruk og -utøvelse. Kultur er her definert som ytringskultur innen områdene musikk, dans, teater, scenekunst, visuell kunst, kulturarv, film og litteratur og omfatter både profesjonelle kunst- og kulturtilbud, amatørvirksomhet og frivillighet. Med ytringskultur omfattes også sosial samhandling med kulturvirksomheten, herunder hvordan brukerne kommuniserer rundt den¹.

Temaet og problemstillingene er kartlagt dels gjennom en kvantitativ spørreundersøkelse og dels gjennom ulike kvalitative feltarbeid i perioden fra våren 2020 til og med februar 2021. Rent geografisk er undersøkelsen avgrenset til de 12 områdene som har pågående områdeløft innenfor de tre områdesatsingene. Følgende områder (bydeler og delbydeler) er dekket inn i feltarbeidet:

Bydel	Områdeløft	Områdesatsing
Søndre Nordstrand	Bjørnerud og Holmlia Syd	Oslo sør-satsingen
Gamle Oslo	Tøyen og Grønland	Oslo indre øst-satsingen
Alna	Trosterud-Haugerud, Furuset	Gro Ruddalssatsingen
Bjerke	Linderud, Veitvet og Sletteløkka	Gro Ruddalssatsingen
Gro Rud	Gro Rud, Romsås	Gro Ruddalssatsingen
Stovner	Vestli, Stovner sentrum, Haugenstua	Gro Ruddalssatsingen

Koronatilpasninger

Det var i utgangspunktet planlagt å supplere spørreundersøkelsen med datainnsamling ved hjelp av lokale intervjukorps. Det vil si at lokalpersoner skulle oppsøke utvalgte husstander for å innhente flere svar fra grupper som ofte blir underrepresentert, for eksempel ikke behersker norsk eller engelsk. Denne delen ble ikke mulig å gjennomføre forsvarlig gitt koronapandemien. I stedet ble dette ivarettatt ved at vi redefinerte og utvidet den kvalitative delen av prosjektet til å inkludere flere intervjuer samt feltarbeid blant gruppene som dels var tenkt å dekkes via lokalt intervjukorps. Dette medførte at vi ikke bare langt på vei fikk ivarettatt intensjonen i opprinnelig plan før pandemien, men også at vi fikk en enda bedre kvalitativ dybdekunnskap fra viktige målgrupper og på flere sentrale tema enn vi ellers ville fått.

¹ For definisjon av ytringskultur, se også Kulturutredningen 2014 (NOU 13:4), kapittel 6, s. 61-2.

I lys av koronasituasjonen er det også inkludert en egen analyse av utviklingen innen digital kulturbruk i koronaperioden. Denne delen er gjennomført av Opinion på eget initiativ, men inkluderes i denne rapporten da den har relevante bidrag under en pandemi (kap. 2).

1.3 Kvantitativ del

Den kvantitative delen er gjennomført i form av en representativ spørreundersøkelse blant 1300 innbyggerne i området for områdesatsingen i alderen fra 15 år. Undersøkelsen ble gjennomført per telefon (CATI) og med mulighet for å svare på enten norsk eller engelsk. Utvalget som er oppringt, er trukket tilfeldig innenfor hver av delbydelene som inngår i området for undersøkelsen.

I rapporten presenteres resultatene fra spørreundersøkelsen for området for områdesatsingen samlet sett samt per bydel, henholdsvis Søndre Nordstrand, Gamle Oslo, Alna, Bjerke, Grorud og Stovner. Det understrekes at henvisning til resultatene for disse bydelene kun gjelder for områdene innenfor respektive bydel som inngår i undersøkelsen/områdesatsingen (øvrige delbydeler innen nevnte bydeler er ikke kartlagt i denne undersøkelsen).

Svarrespons og intervjuetid

Selve undersøkelsen tok i gjennomsnitt omtrent ti minutter å besvare. Undersøkelsen kunne besvares på norsk eller engelsk. Fire prosent av dem som svarte, valgte å svare på engelsk.

Utvalg og vekting

I undersøkelsen er respondentenes bakgrunn kartlagt, som kjønn, alder og innvandringsbakgrunn. I alle utvalgsundersøkelser kan enkelte grupper bli over- eller underrepresentert, avhengig av hvem som faktisk velger å svare. Dataene er vektet på kjønn, alder samt geografi (delbydel) i tråd med den faktiske befolkningssammensetningen for å oppveie skjevheter og sikre bedre representativitet.

Feilmarginer

Enhver undersøkelse vil være beheftet med feilmarginer. Feilmarginene knytter seg i hovedsak til statistisk usikkerhet. Dette er utvalgsskjevheter som medfører at utvalget ikke er identisk med hele populasjonen eller «universet» for undersøkelsen. Dette gjelder alle statistiske utvalgsundersøkelser. Ulikheter kan knytte seg til bestemte kjennetegn eller adferd. Ved 1300 respondenter eller intervjuer ($n = 1300$) kan vi med 95 % sannsynlighet si at det riktige resultatet ligger innenfor $\pm 1,2$ og $\pm 2,7$ prosentpoeng, avhengig av prosentresultatets størrelse. Usikkerheten er størst ved et prosentresultat på 50 % og minst ved prosentresultater på 5 % / 95 %.

Innvandringsbakgrunn

Med innvandringsbakgrunn mener vi her

- Personer som er født i utlandet av utenlandsfødte foreldre (såkalt førstegenerasjon)
- Personer som er født i Norge av foreldrene som begge er født i utlandet (såkalt andregenerasjon)

Totalt 32 % av utvalget ($n = 1300$) har innvandringsbakgrunn; henholdsvis 21 % førstegenerasjons innvandrere og 11 % andregenerasjons innvandrere. Gitt at innvandrerandelen i det geografiske området som er undersøkt er fra 50 % er dermed innvandrere noe underrepresentert i undersøkelsen. Antall svar anses likevel tilfredsstillende for å kunne uttale oss om dem som har innvandringsbakgrunn (sammenlignet med dem som ikke har innvandringsbakgrunn).

1.4 Kvalitativ del

I perioden fra mars til og med august 2020 ble det gjennomført ulike kvalitative feltarbeid i form av fysiske dybdesamtaler, kvalitative telefonsamtaler og dybdesamtaler, deltagende observasjon, minigrupper og digitale gruppesamtaler som beskrives nærmere nedenfor.

I undersøkelsen utforskes innbyggernes kulturbruk og -deltakelse forstått som ytringskultur innen områdene musikk, dans, teater, scenekunst, visuell kunst, kulturarv, film og litteratur, inkludert både frivillige og profesjonelle kunst- og kulturtilbud. Siden mange av målgruppene viste seg å ha lav deltagelse og forståelse av disse områdene, har vi utforsket «aktiviteter» mer generelt, og vi ser at både interesser og relevante aktiviteter må hensyntas i utvikling av og informasjon om kulturtilbud.

Hovedtemaet var å utforske innbyggernes forhold til ytringskultur, identifisere motivasjonsfaktorer, behov og hindre for kulturbruk. For å få et best mulig helhetsbilde og forståelse av hva som ligger bak motiver og adferd, har vi benyttet kvalitative metoder. Vi utforsker da meningsinnhold i sosiale fenomener slik de oppleves av de involverte selv. Gjennom å lytte, observere og lære blir vi kjent med innbyggerne – hvem de er, hva de gjør, hva som er viktig for dem, og årsakssammenhenger.

Observasjoner og samtaler med innbyggere

Grunnet koronautbruddet som skjedde akkurat da vi skulle starte feltarbeidet, ble muligheten for observasjon av kulturarrangementer begrenset og i stedet erstattet med kvalitative intervju. Vi har likevel vært ute blant innbyggerne, foretatt intervju på f.eks. kjøpesentre og oppsøkt ulike steder hvor vi gjennom deltagelse, observasjon og samtaler har fått innblikk i kulturbruken og målgruppens inntrykk av ulike former for kultur. Dette favner blant annet Stovner senter, Linderud senter, Veitvet senter, Holmlia senter, Holmlia Kultur kafé, Mortensrud senter, Romsås senter, Furuset senter, Frivilligsentralene, diverse bibliotek samt turer gjennom uteområder på Trosterud, Linderud, Stovner, Søndre Nordstrand og Gamle Oslo.

Digitale fokusgrupper

Vi har gjennomført totalt fem digitale fokusgrupper med ulike målgrupper i de ulike bydelene med totalt 45 deltakere. Deltakerne ble rekrutterte via Facebook og «snøballverving», det vil si via nøkkelpersoner og innbyggere i bydelen.

Hovedformålet med fokusgruppene var å forstå hvordan målgruppene opplever kulturtilbudet i bydelen, og utforske barrierer for kulturbruk, og da spesielt motivasjonsfaktorer. Tema inkluderte opplevelse av det å bo i bydelen generelt, oppfatninger og assosiasjoner knyttet til kulturtilbudet i bydelen, kulturbruk, behov og savn. I gruppesamtaler spiller man på gruppedynamikken, og ulike grupper innbyggere ga oss verdifull innsikt og et godt grunnlag for å dykke mer ned i spesifikke steder/områder og målgrupper.

Dybdeintervju og minigrupper

En målsetting var å gjennomføre noen hjemme-hos-intervju og noen dybdeintervju på kulturarenaer, da det gir oss mulighet til å studere respondentene i deres egne omgivelser, der det kan være lettere å snakke og åpne seg opp mer. Man får også en rikere forståelse av deres behov på denne måten. Vi opplevde imidlertid at det var utfordrende å få rekruttert til hjemme-hos-samtaler, og at flere foretrakk å møte oss i en park eller på en kafé. Dette kan tilskrives koronasituasjonen, men vi tror også at deler av målgruppen ikke er komfortabel med å få besøk hjemme. Mot slutten av feltperioden, da koronarestriksjonene ble lempet litt på, opplevde vi fortsatt at et nøytralt sted var å foretrekke for informantene. Observasjoner på kulturarenaer har også vært utfordrende i denne perioden grunnet smittevernbegrensninger og nedstenginger.

Vi gjennomførte dybdeintervju med totalt 10–16 innbyggere i hver av bydelene. Disse ble gjennomført på telefon, via digitale videoplattformer, eller fysisk på senter, bibliotek, kafé eller i parker. I disse samtalene gikk vi mer systematisk inn på ønsker og behov, litt om hverdagen til informantene og hvordan de opplever å bo i bydelen. Videre hva slags aktiviteter de benytter seg av, hvilken rolle kultur spiller (eller ikke spiller) i livet deres, hva de legger i kulturbegrepet, og forslag til

forbedring av kulturtilbudet og konkret hva de savner. Mange av disse samtalene ble gjennomført på telefonen, men vi opplevde at det var nyanserte og rike samtaler som ga mye verdifull innsikt.

Dybdesamtaler med ressurspersoner tilknyttet institusjoner og arrangementer og «ildsjelen»

Vi gjennomførte totalt 24 dybdeintervju og kortere samtaler med kontakter, arrangører og ressurspersoner tilknyttet følgende institusjoner/grupperinger: Kulturkoordinator i kommunene, Bydelsmødre, frivilligsentraler, Mangfoldshuset, KIGO, United sisters, K1 Grønland, ungdomsklubben på Stovner, Forandringshuset, bibliotekene, Haugerud seniorsenter, Furuset seniorsenter, Dr. Dedichens Grønne Torg, Trosterudvillaen, Velforeningen Furuset, Bydel Bjerke ved Veitvet senter, leder for Linderud senter, Møteplassen Sletteløkka, lokale «kvinnegrupper», Media Grow ved Grorud og Samfunnshuset Grorud.

Ettersom prosjektet var avhengig av respondenter som hadde tilknytning til og bodde i spesifikke bydeler og områder innen hver bydel, var direkte rekruttering ute i felt avgjørende for å få riktige informanter og ikke minst oppnå deltagelse i prosjektet i denne utfordrende koronaperioden. Informantene og intervjuobjektene er rekruttert via en kombinasjon av egne rekrutteringsmetoder i Opinion (primært via Facebook og paneler), dels via nøkkelpersoner og innbyggere i bydelene, samt tilstedeværelse på noen kulturarenaer og sosiale møteplasser i bydelene, f.eks. sentrene. Enkelte møter og intervjuer ble avtalt på bakgrunn av lister fra bydelen over frivillige organisasjoner, og vi har hatt samtaler med frivillige, ledere og ungdomsledere tilknyttet frivilligheten i noen av bydelene.

Målgrupper

Det har vært en målsetting å få tak i stille stemmer, primært definert som personer med bakgrunn fra Somalia, Øst-Europa, Asia, Pakistan og India, samt eldre. Alle bydelene opplever å ha liten kunnskap om disse gruppenes kulturbruk. De ønsker derfor informasjon for om mulig å tilrettelegge bedre for aktuelle kulturarrangementer. Det ligger i definisjonen av stille stemmer at denne delen av målgruppen kan være vanskelig å få tak i. De er i mindre grad til stede i bybildet og benytter seg i liten grad av kulturtilbud og -aktiviteter. Dette har gjort det tidkrevende å få tak i dem, men vi har lyktes med å få et godt utvalg i de ulike bydelene i tale, med rekruttering via ulike foreninger og nøkkelpersoner fra blant annet Bydelsmødre. De stille stemmene har en del konkrete savn, se nedenfor, og det er tydelig at de ikke får med seg hva som faktisk skjer av kulturtilbud.

Grupper som blir trukket frem av innbyggerne som bydelens stille stemmer, er enslige eldre menn med norsk bakgrunn, minoritetsmødre og dem som står utenfor arbeidslivet. Foruten direkte samtaler har vi også forsøkt å kartlegge disse gruppenes kulturbruk og kulturforståelse indirekte, ved at andre informanter, f.eks. sønner, døtre og naboer, har uttalt seg på deres vegne.

Videre blir flyktninger, nyankomne innvandrere og innbyggere som ikke kan norsk, trukket frem som mindre synlig i bybildet og særlig på kulturelle arrangementer. Dette kom også tydelig frem i feltarbeidet, at det er en sammenheng mellom språkferdigheter og deltakelse i aktiviteter i bydelene. Manglende språkferdigheter gjør det vanskelig å komme i kontakt med andre, følge med på hva som skjer, evne å følge med på barnas skolegang, regler/normer i samfunnet og ikke minst orientere seg om hva som skjer, eller hvordan aktiviteter fungerer. Språkbarrieren isolerer grupper, selv om de ikke nødvendigvis ønsker å trekke seg unna samfunnet eller være skjermet. Om disse menneskene også står utenfor arbeidslivet, er det færre naturlige innganger til de forskjellige arenaene og/eller møtepunkt med andre mennesker som kan ta dem med. Dette er en tydelig barriere generelt knyttet til kulturbruk i alle bydelene. Utenom stille stemmer har det vært ulike målgrupper som har vært prioritert i de ulike bydelene. Minoritetsgrupper går imidlertid igjen i alle bydelene.

An aerial photograph of a modern, multi-story building with a dark facade and white window frames. The building is surrounded by lush green trees. In the foreground, there is a large, open area with a winding path and a playground. The playground features a large, curved, light-colored structure that resembles a stylized 'S' or a series of connected loops. There are also several smaller, circular structures and a large, open area with a grid pattern. The sky is overcast with grey clouds. The text '2 KULTURBRUK I OMRÅDESATSINGEN' is overlaid in red on the lower left side of the image.

2 KULTURBRUK I OMRÅDESATSINGEN

2 KULTURBRUK I OMRÅDESATSINGEN

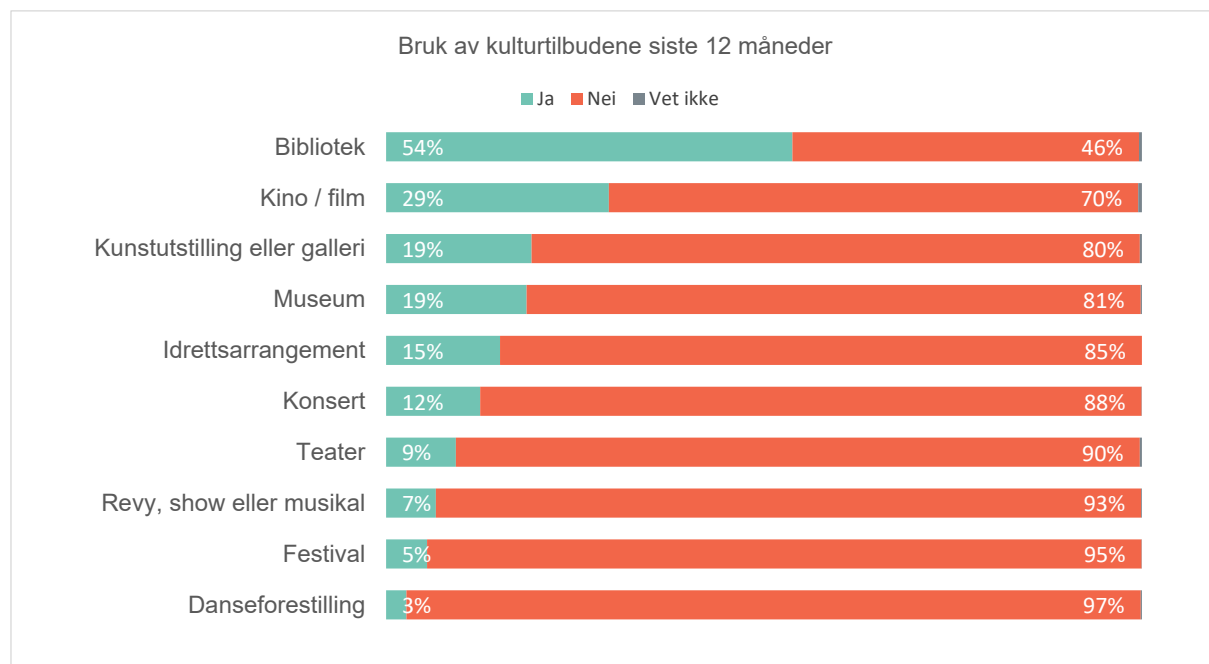
Nedenfor følger hovedfunn fra spørreundersøkelsen som ble gjennomført i området for områdesatsingene i Oslo. Utvalget for undersøkelsen er de 12 pågående områdeløftområdene i de seks bydelene som inngår i områdesatsingene i Oslo, henholdsvis Søndre Nordstrand, Gamle Oslo, Alna, Bjerke, Grorud og Stovner. Når disse bydelnavnene benyttes nedenfor, refererer det følgelig kun til de utvalgte områdene innen hver av bydelene som er undersøkt (øvrige delbydeler innen nevnte bydeler er ikke kartlagt i denne undersøkelsen).

Resultatene på totalnivå gjelder m.a.o. for hele området for områdesatsingene i Oslo.

2.1 Kulturbruk siste året

I spørreundersøkelsen er innbyggerne spurt om de har brukt ulike kulturtilbud det siste året. Totalt 70 prosent oppgir at de har benyttet minst ett av de ni kulturtilbudene som ble listet opp, vist i figuren nedenfor. Resterende 30 prosent har altså ikke benyttet noen av disse kulturtilbudene det siste året.

Idrettsarrangement er da holdt utenfor, dersom dette inkluderes, er andelen 72 prosent som har benyttet minst ett av disse tilbudene det siste året.

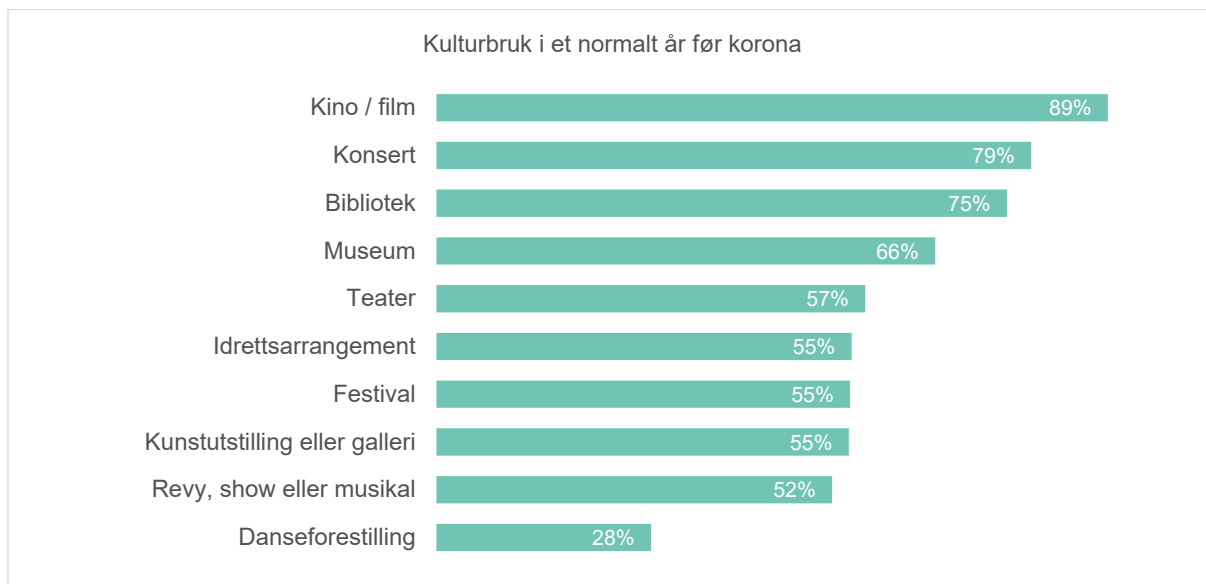


Bibliotek er det kulturtilbudet som flest har benyttet det siste året, av i snitt 54 prosent av innbyggerne i området. Dette er også det tilbudet som er mest benyttet i samtlige av bydelene i undersøkelsen. Deretter følger kino på andreplass, som totalt 29 prosent har benyttet. Bibliotek og kino er også blant tilbudene som benyttes mest i en normalsituasjon.

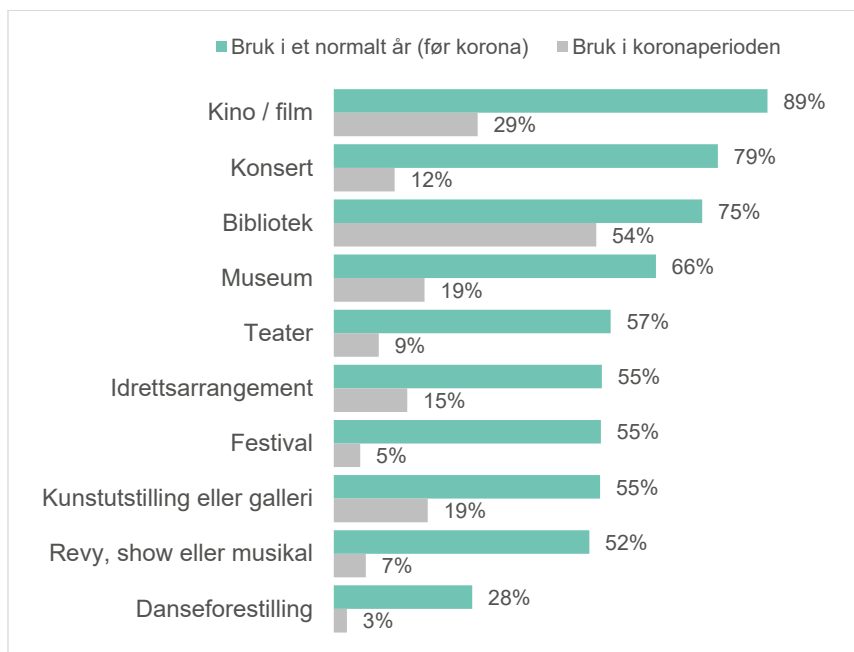
Gitt at koronasituasjonen har medført sterke begrensninger på muligheter for å oppsøke kulturtilbud, gir dette rimeligvis ikke et bilde av hvordan kulturbruken normalt er. Unormalt få har f.eks. vært på festival eller konsert det siste året. Vi har derfor også spurt om hva man gjorde normalt, før koronautbruddet.

2.2 Kulturbruk i et normalår

På spørsmål om man normalt ville vært på noen av disse arrangementene eller stedene i løpet av et år FØR koronapandemien, får vi en bedre indikasjon på normal kulturbruk, hvor kino er på topp, fulgt av konserter og bibliotek.



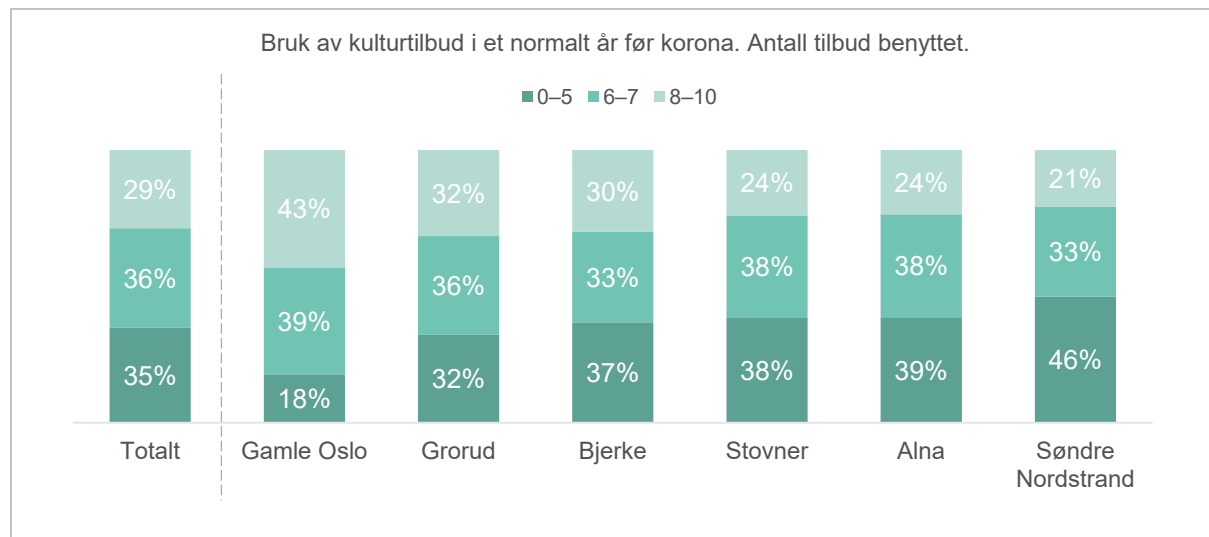
Sammenstillingen nedenfor viser bruken i koronaåret sammenlignet med hva man gjorde normalt, før pandemien. Her ser vi også at bibliotek er det som innbyggerne i størst grad har opprettholdt bruken av i koronapandemien.



Andel færre som har vært på dette (i prosentpoeng)

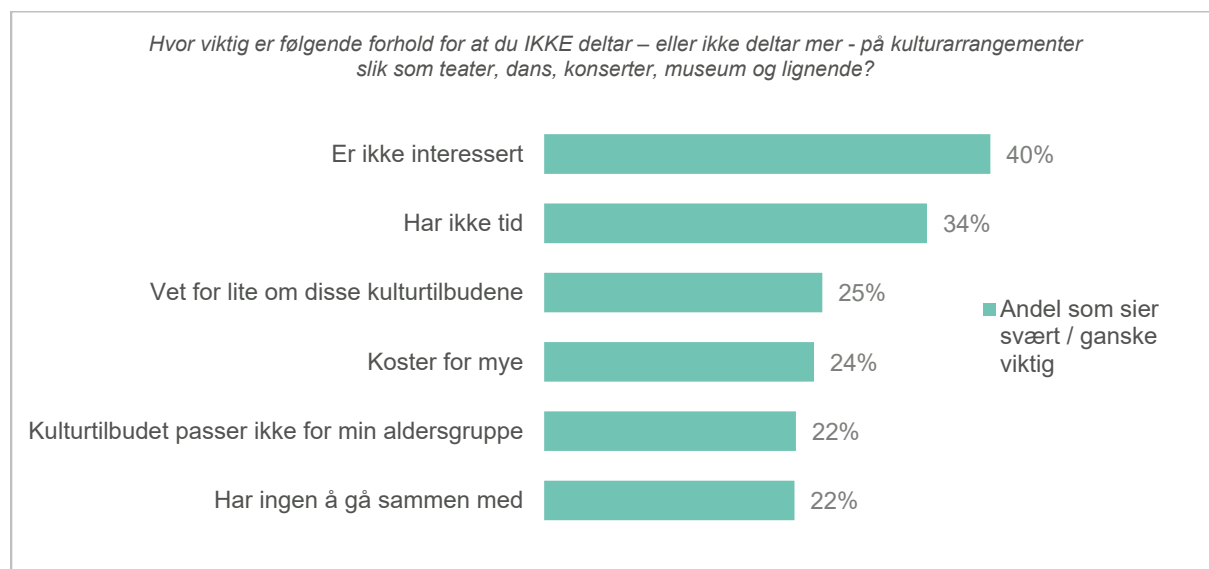
Konsert	66 %
Kino / film	59 %
Festival	49 %
Teater	48 %
Museum	47 %
Revy e.l.	46 %
Idrett	40 %
Kunstutstilling	35 %
Dans	26 %
Bibliotek	22 %

Hvis vi ser på kulturbruken kun før korona, og fordelt på de ulike bydelsområdene, så ser vi at det er innbyggerne i Gamle Oslo som oftest benytter kulturtilbud, hvor nesten åtte av ti benytter minst seks eller flere av disse kulturtilbudene i løpet av et år. Dernext følger Grorud, Bjerke, Stovner og Alna, hvor seks–syv av ti oppgir dette. Søndre Nordstrand ligger noe lavere, hvor fem av ti oppgir det samme.



2.3 Barrierer for kulturbruk

Ifølge spørreundersøkelsen er **mangel på interesse** viktigste grunn til at innbyggerne **ikke** deltar (eller ikke deltar mer) på kulturaktiviteter slik som teater, dans, konserter, museum og lignende.



Fire av ti innbyggere oppgir at mangel på interesse er en viktig grunn til at man ikke bruker kulturtilbud (40 %). På plassen bak følger mangel på tid (34 %), fulgt av mangel på informasjon/kunnskap om kulturtilbudet (25 %) som viktigste barrierer mot (mer) kulturbruk.

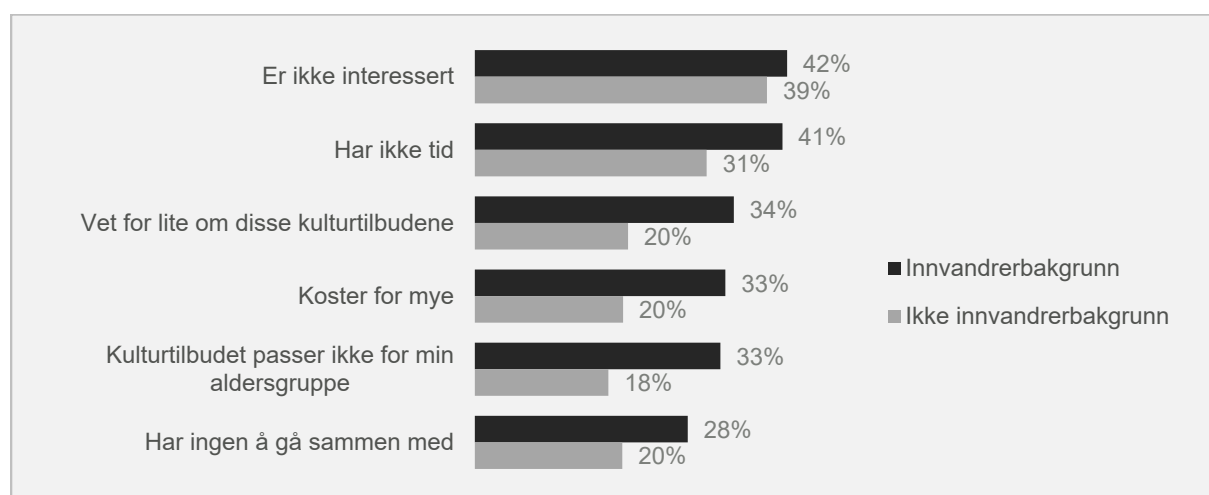
Mangel på interesse er viktigst for de yngre under 30 år, hvor 45 prosent oppgir dette. Andelen faller med alderen, til 32 prosent blant de over 60 år. Det er også en klar tendens til at andre generasjons innvandrere oppgir manglende interesse i større grad enn andre grupper (49 %).

Mangel på tid er også viktigst for de yngre opptil 40 år, hvor fire av ti oppgir dette. Tidsmangel er derimot *minst* viktig for de eldste over 60 år, som kun en av fire oppgir.

Det er forholdsvis sett færre som peker på at kostnader er en viktig barriere (24 %). Dette er i tråd med mange kulturbruksundersøkelser, som ofte viser at billettprisene generelt betyr lite for om man benytter et kulturtilbud eller ikke.

Det færrest peker på som en barriere, er mangel på noen å gå sammen med. Denne faktoren kan anses å score lavt og speiler antakelig langt på vei at mangel på egeninteresse er viktigste barriere.

Både de med og uten innvandringsbakgrunn rangerer disse faktorene likt, og det er sånn sett ingen forskjell i barrierebildet knyttet til innvandringsbakgrunn. Samtidig ser vi at de med innvandringsbakgrunn anser samtlige barrierer som viktigere enn de uten innvandringsbakgrunn. Vi ser også at både mangel på kjennskap til kulturtilbudet samt pris er viktigere for mange med innvandringsbakgrunn.



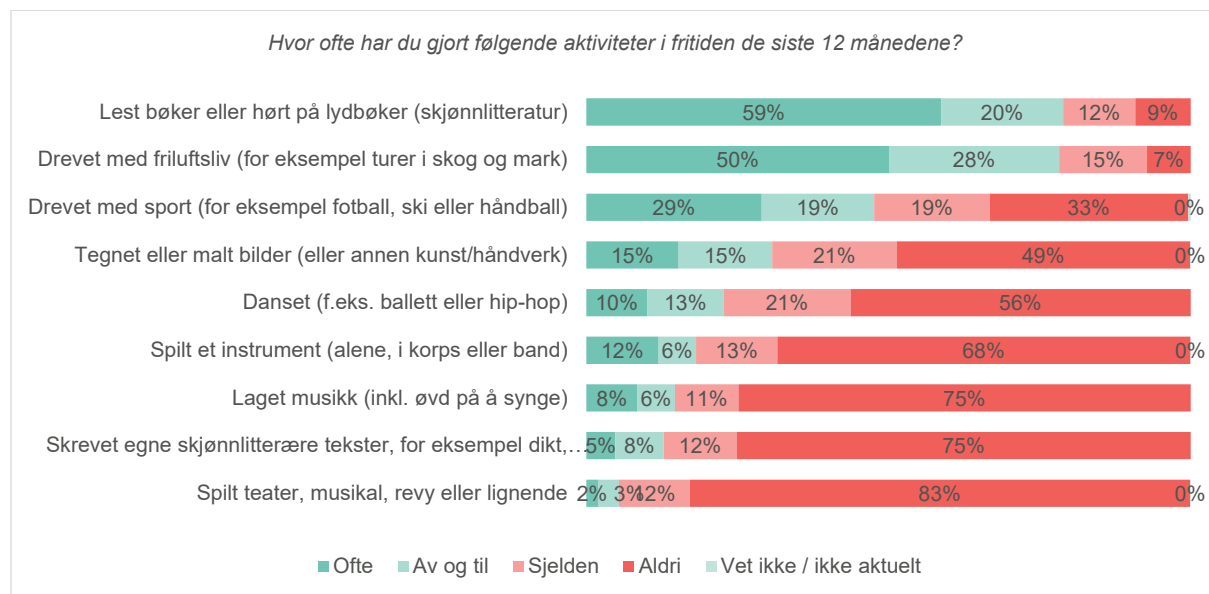
2.4 Utøvelse og egenaktivitet

Innbyggerne er også spurt om hvor ofte de selv utøver ulike former for kunst og kultur samt idrett (utover besøk på institusjoner/arrangementer).

De fleste leser bøker eller driver med friluftsliv i løpet av et år, omtrent åtte av ti har gjort dette ofte eller av og til det siste året. Det kan også være at dette er noe høyere enn normalt på grunn av pandemien. Videre er det 30 prosent av innbyggerne som driver med billedkunst eller kunsthåndverk (ofte eller av og til), 23 % som driver med dans, 18 % som spiller et instrument, og 14 % som lager musikk. Færrest oppgir å ha spilt teater eller lignende, noe som igjen vil ha vært en begrenset mulighet i pandemien.

Det kan også påpekes at dette er samme rangering av egen kreativ aktivitet som vi så i en tidligere kulturbruksundersøkelse for Stovner bydel i 2017.

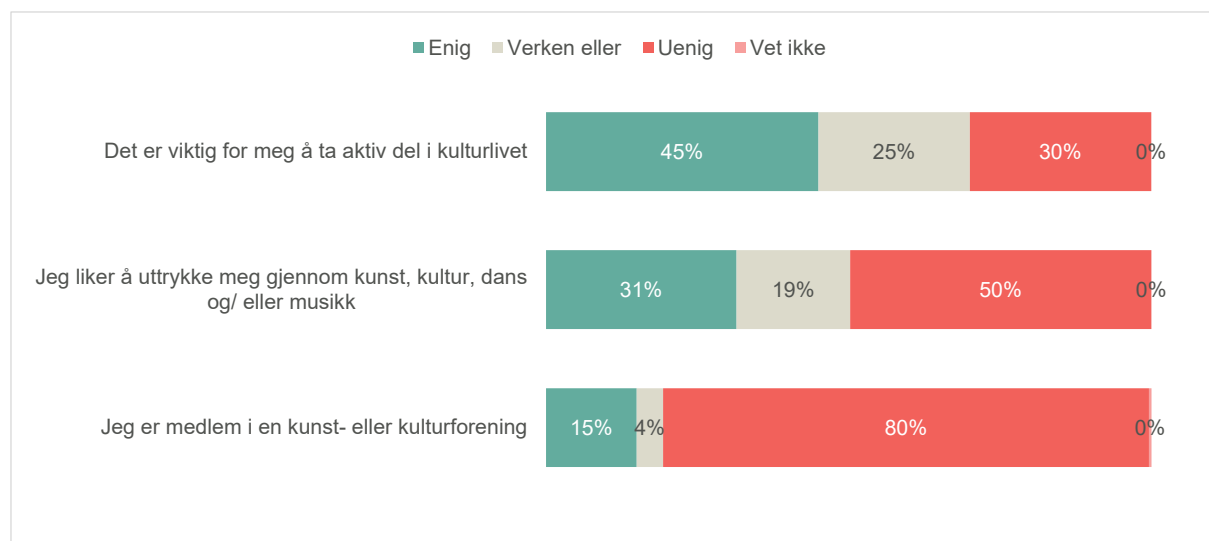
Det er også helt klart slik at de med innvandringsbakgrunn i større grad driver med dans, kunsthåndverk og sport enn de uten innvandringsbakgrunn – noe som også tidligere er avdekket i undersøkelser i Oslo.



Videre oppgir ti prosent av innbyggerne at de er med i kor, korps, amatørteater eller lignende. Det er omtrent på samme nivå som landsgjennomsnittet (SSB).

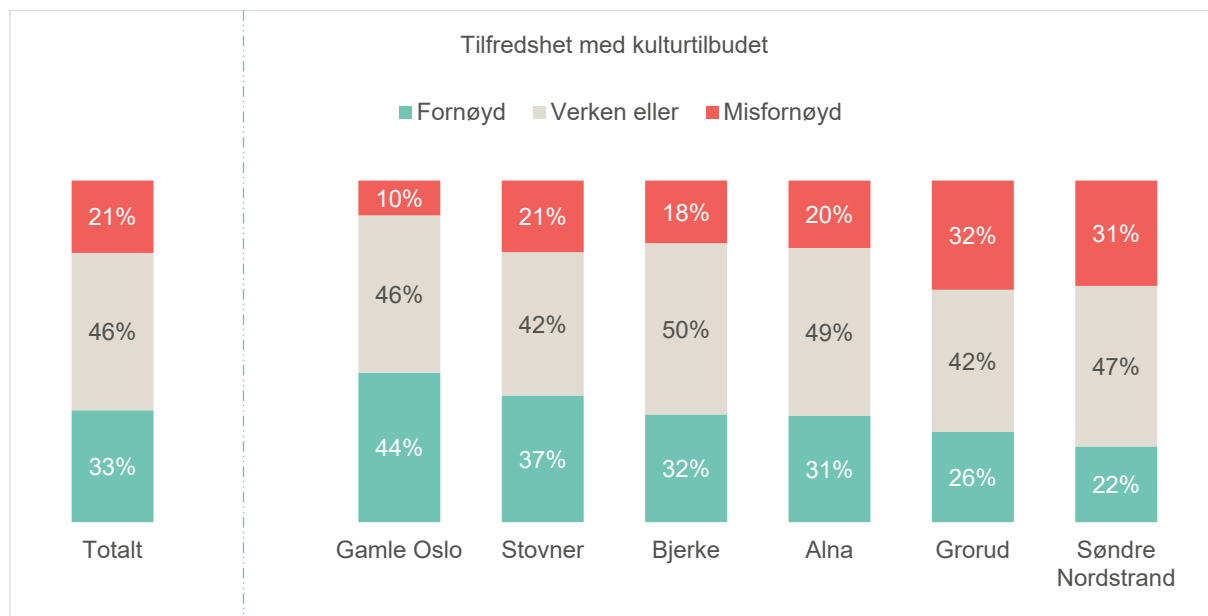
2.5 Behov og deltagelse

Totalt 45 prosent av innbyggerne synes det er viktig for dem å ta aktiv del i kulturlivet. Flest oppgir dette i Gamle Oslo og færrest i Søndre Nordstrand (57 % mot 37 %). Det er noe flere kvinner enn menn (48 % mot 42 %) samt flere med enn uten innvandringsbakgrunn (52 % mot 42 %) som oppgir dette.



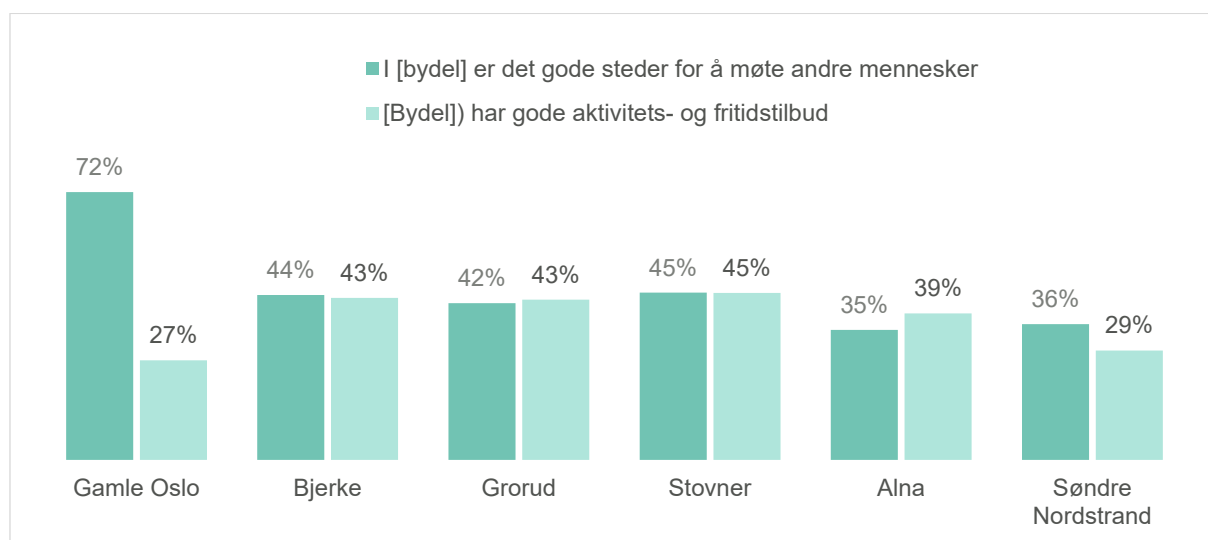
2.6 Tilfredshet med kulturtilbudet i egen bydel

En av tre innbyggere oppgir at de er fornøyde med kulturtilbudet i bydelen sin. Det er forholdsvis store variasjoner områdene imellom, fra 44 prosent som er fornøyde i Gamle Oslo, hvor flest oppgir dette, til kun 22 prosent i Søndre Nordstrand, hvor færrest sier dette. Det er ellers ikke store forskjeller mellom ulike undergrupper når det gjelder dette.



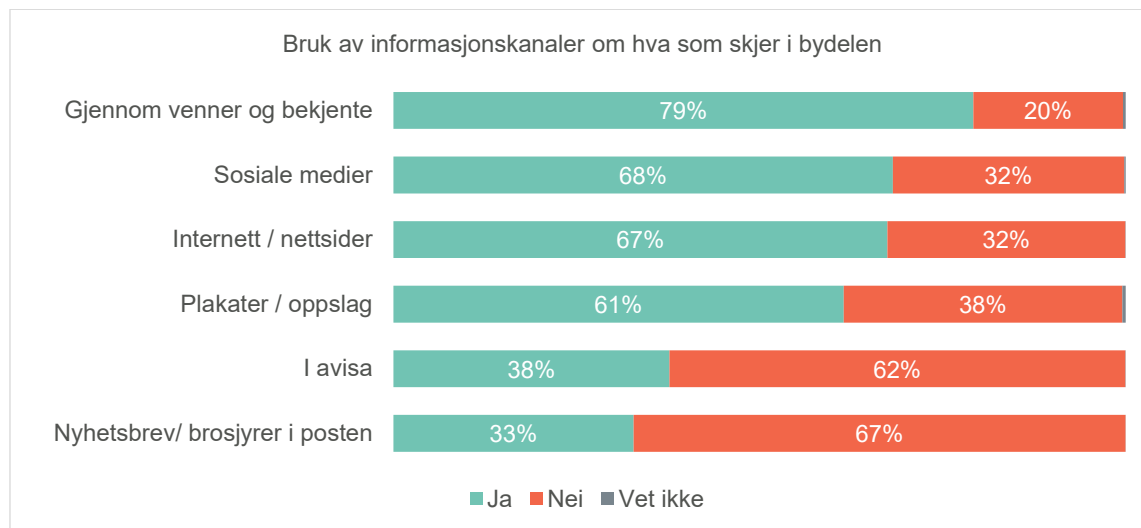
Videre er kun 38 prosent av innbyggerne innen områdesatsingene enig i at bydelen deres har gode aktivitets- og fritidstilbud, mens 46 prosent mener at bydelen deres har gode steder for å møte andre mennesker.

Gamle Oslo scorer klart lavest når det gjelder aktivitets- og fritidstilbud, mens samtidig høyest på gode møteplasser.



2.7 Informasjonskanaler

I figuren nedenfor vises andelen av innbyggerne som benytter ulike kanaler for å skaffe seg informasjon om hva som skjer, og aktivitetstilbudet i bydelen sin.

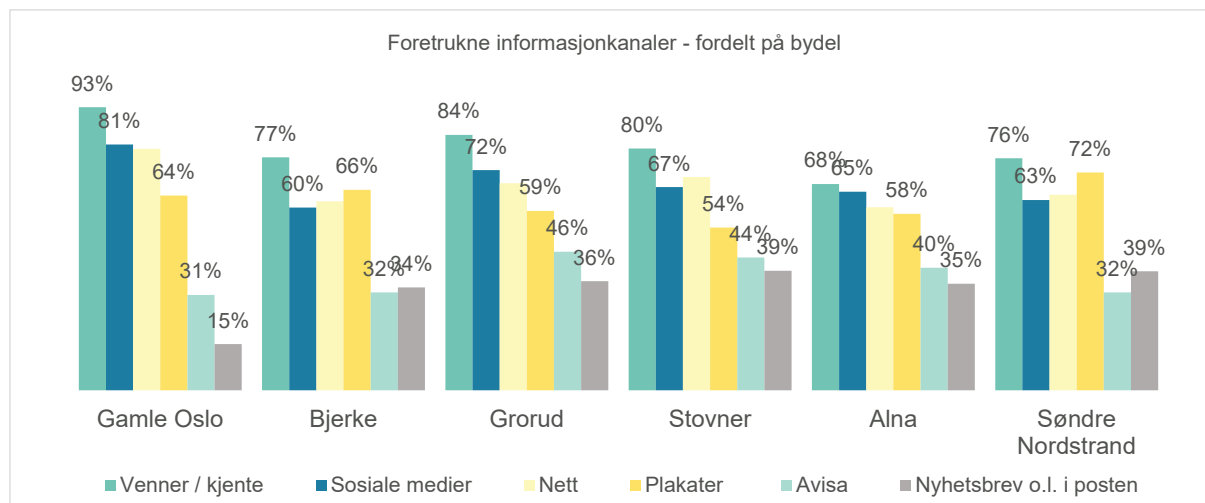


Det er jungeltelegraphen som brukes aller mest, det gjelder uansett kjønn, alder og innvandringsbakgrunn. Totalt oppgir åtte av ti at de får informasjon om aktiviteter og tilbud via venner og kjente (79 %).

Derneft følger sosiale medier og internett (68 % og 67 %), plakater/oppslag (61 %), avis (38 %) og nyhetsbrev/brosjyrer i posten (33 %).

For de over 50 år er avisa samt nyhetsbrev/brosjyrer i posten viktigere enn for de yngre, som i større grad får med seg det som skjer, via sosiale medier samt plakater/oppslag. Det er ingen store forskjeller mellom kvinner og menn når det gjelder informasjonskanalene.

Med unntak for avisa er ellers bruken av de ulike informasjonskanalene forholdsvis jevn mellom de med og uten innvandringsbakgrunn.





3 DIGITALE KULTUROPPLEVELSER

3 DIGITALE KULTUROPPLEVELSER GJENNOM PANDEMIEN

I dette kapittelet har vi valgt å inkludere en egen analyse av digital kulturbruk under koronapandemien. Dette er gjort i lys av at Opinion, under pandemien har en løpende undersøkelse som heter Norsk koronamonitor som blant annet har målt digital kulturbruk. Dette var ikke en del av opprinnelig oppdrag, men har tilkommet i lys av pandemien, og er inkludert i samråd med Kulturretaten gitt de fysiske begrensningene på kulturbruk og det økte fokus på digitalisering som har preget perioden.

Norsk koronamonitor er trolig Norges største løpende undersøkelse i befolkningen under pandemien. Omtrent 20 000 nordmenn er spurt om de i løpet av den siste måneden har deltatt på en digital kulturopplevelse, for eksempel en live-konsert, standup eller teaterforestilling på internett. I tillegg er det spurt om de betalte for å delta, samt om villigheten til å betale for å delta på digitale kulturopplevelser fremover. Vi ser også sett nærmere på likheter og forskjeller mellom befolkningen med og uten innvandringsbakgrunn. Dette gir et unikt innblikk i hvordan digital kultur er benyttet under pandemien.

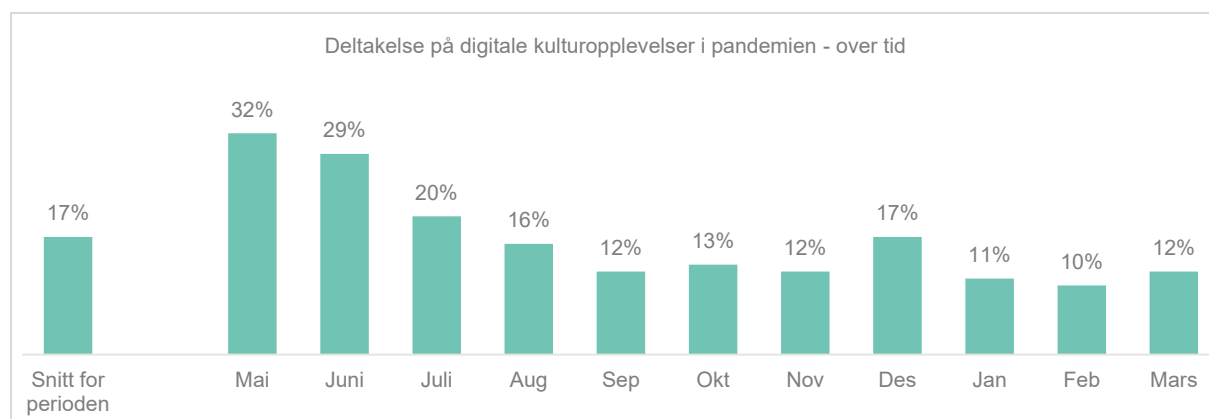
Innledningsvis beskrives hovedfunn og trender på nasjonalt nivå, som et bakteppe før vi ser på hovedfunn for Oslo og bydelene i områdesatsingene mer spesielt.

Utvikling i løpet av pandemien

Gjennom pandemien sier i gjennomsnitt 17 prosent av befolkningen i Norge at de den siste måneden har deltatt på en digital kulturopplevelse.

Men trenden har vært nedadgående. I mai sa 32 prosent ja, som falt til 20 prosent i sommerferien (juli), som preges av festivalsommer/spel o.l. Trenden fortsatte nedover utover høsten og lå hovedsakelig rundt 12 prosent. Et unntak var desember, en måned som gjerne preges av julekonserter, kirkekonserter etc. Da var andelen 17 prosent (men fortsatt omtrent en halvering fra mai).

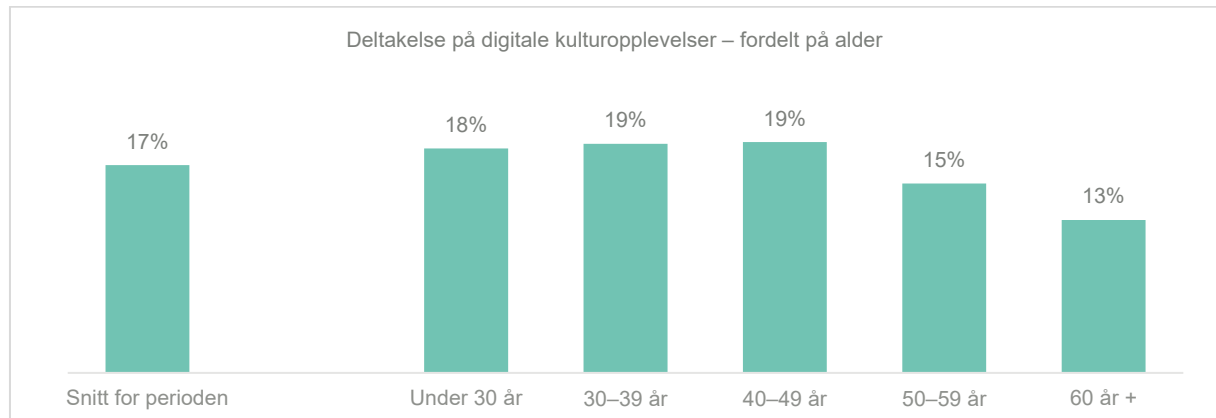
Deltakelse på digitale kulturopplevelser ser ut til å kunne bli lavere i 2021 sammenlignet med året før. Så langt i år har i gjennomsnitt 11 prosent deltatt siste måned, som er 8 prosentpoeng under gjennomsnittet for fjoråret. Mars er likevel en måned hvor deltagelse på digitale kulturopplevelser økte noe.



Figuren viser andel som svarer ja på spørsmålet: «Har du i løpet av den siste måneden deltatt på en digital kulturopplevelse? For eksempel en live-konsert, standup eller teaterforestilling på internett.»

Kjønn har lite å si for graden av deltakelse på digitale kulturopplevelser. Henholdsvis 16 prosent av menn og 17 prosent av kvinner har i gjennomsnitt deltatt på en digital kulturopplevelse siste måned under pandemien.

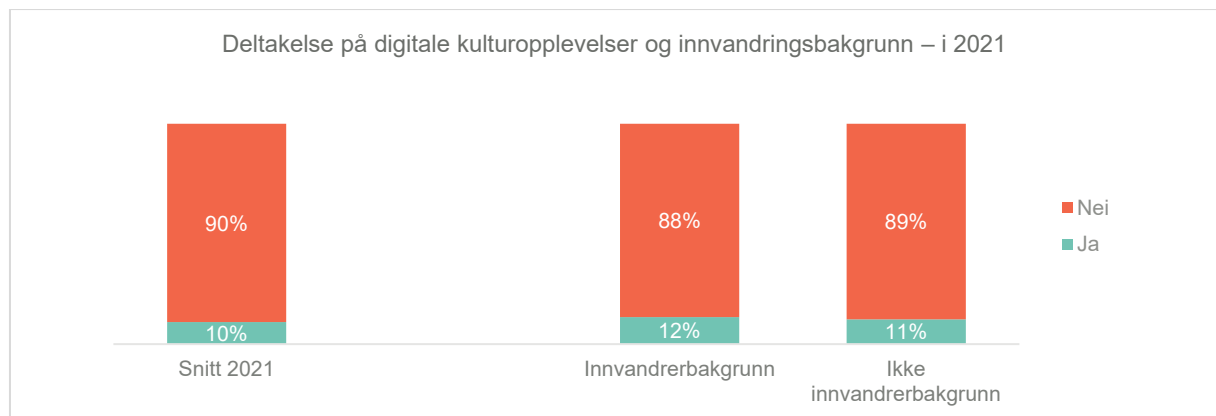
Heller ikke alder har mye å si, selv om slik deltakelse er noe mer vanlig blant dem som er yngre enn 50 år.



Landsdelene med høyest deltakelse er henholdsvis Midt-Norge (22 %), Vestlandet (18 %) og Oslo (17 %). Lavest andel har Østlandet og Agder, Vestfold og Telemark (14 %) samt Nord-Norge (15 %).

Andelen som har deltatt på en digital kulturopplevelse, øker svakt med utdanningsnivå.

Innvandringsbakgrunn Ser man nærmere på deltakelse på digitale kulturopplevelse i 2021 fordelt på befolkningen med og uten innvandringsbakgrunn, er forskjellene på slik deltakelse svært liten. 12 prosent med innvandringsbakgrunn bekrefter at de har deltatt på en digital kulturopplevelse, mot 11 prosent i befolkningen uten innvandringsbakgrunn.



Betaling ved digitale kulturopplevelser

Blant dem som har deltatt på digitale kulturopplevelser, sier 38 prosent i gjennomsnitt i løpet av pandemien at de den siste måneden betalte for å delta. Tallene her er mer stabile over tid, men med en svak fallende trend.

I gjennomsnitt oppga 39 prosent i 2020 at de hadde betalt, mens tallet så langt i 2021 er 35 prosent.

Andelen som betaler, er noe høyere blant de mellom 30 og 60 år, mens den er noe lavere i aldersgrupper yngre eller eldre enn dette. Forskjellene er imidlertid små. Kjønn spiller heller ikke

noen rolle. Geografisk sett er andelen som oppgir å ha betalt, høyest i Midt-Norge med 49 prosent, fulgt av Oslo med 41 prosent.

Ser vi nærmere på innvandringsbakgrunn, oppgir 31 prosent av befolkningen med innvandringsbakgrunn som har deltatt på digitale kulturopplevelser, at de betalte for dette, mens andelen er høyere blant de uten innvandringsbakgrunn, med 38 prosent.

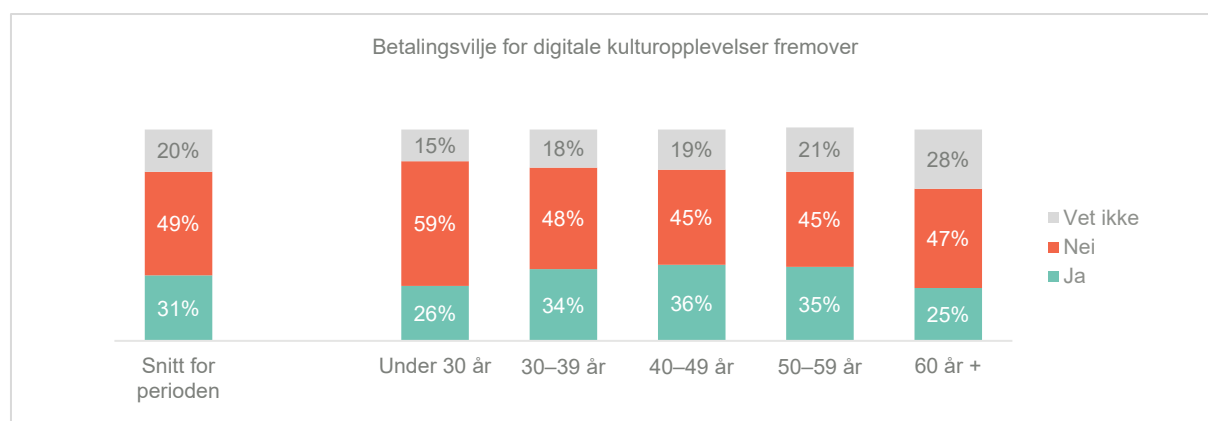
Betalingsvillighet fremover

Uansett om nordmenn har deltatt eller ikke på en digital kulturopplevelse, så er alle spurt om følgende: «Er du villig til å betale for å delta på digitale kulturopplevelser fremover?»

31 prosent av befolkningen sier ja til dette (i gjennomsnitt for pandemien). 48 prosent sier nei, mens 21 prosent svarer vet ikke. Tallene er ganske stabile over tid, men andelen som sier nei, er så langt i år høyere enn i fjor (andel som sier nei, var 46 prosent i 2020 og er så langt i år 52 prosent).

Kvinner har noe høyere vilje til å betale for digitale kulturopplevelser fremover, hvor 32 prosent sier dette i gjennomsnitt under pandemien, mot 28 prosent blant menn.

Betalingsvilligheten er høyest i Midt-Norge med 34 prosent, fulgt av Oslo med 32 prosent. Den er lavest i Agder, Vestfold og Telemark (26 %).



Som figuren over viser, er betalingsvilligheten høyest blant de mellom 30 og 60 år, og noe lavere blant dem som er yngre eller eldre enn dette.

I befolkningen med innvandringsbakgrunn sier 25 prosent ja til at de er villige til å betale for å delta på digitale kulturopplevelser fremover. 59 prosent sier nei, mens 15 prosent vet ikke. I befolkningen uten innvandringsbakgrunn sier henholdsvis 30 prosent ja, 51 prosent nei og 19 prosent vet ikke.

Betalingsvilligheten øker med utdanningsnivå, fra 27 prosent blant de med grunnskole, videregående eller annen utdanning, via 36 prosent blant de med opptil fire års universitets- og høyskoleutdanning, til 41 prosent blant de med minst fem års høyere utdanning.

Områdesatsingene i Oslo

La oss se litt nærmere på områdesatsingene i Oslo og digital kulturbruk gjennom pandemien.

Vi vet fra beskrivelsene ovenfor at Oslo som kommune ligger litt over landssnittet på de ulike spørsmålene, hvor henholdsvis 17 prosent av befolkningen i gjennomsnitt har deltatt på en digital

kulturopplevelse, mot 16 prosent i landets øvrige kommuner. Blant dem som deltok, oppgir 41 prosent i Oslo at de betalte for å delta, mot 38 prosent i landets øvrige kommuner. Spør man hele befolkningen om villighet til å betale for å delta på digitale kulturopplevelser fremover, sier 32 prosent i Oslo ja, mot 30 prosent i landets øvrige kommuner.

Dersom vi på tilsvarende vis skiller mellom Oslos bydeler som inngår i områdesatsingen, mot Oslos øvrige bydeler, ser vi at 18 prosent av innbyggerne i disse bydelene har deltatt på en digital kulturopplevelse, mot 17 prosent i øvrige bydeler. 43 prosent av dem som bor i bydeler i områdesatsingen, betalte for kulturopplevelsen, mot 40 prosent blant dem som bor i øvrige bydeler. Villigheten til å betale for å delta på digitale kulturopplevelser fremover er 33 prosent blant innbyggerne i bydeler som omfattes av områdesatsingen, mot 32 prosent blant dem som er bosatt i øvrige bydeler. Forskjellene er med andre ord små, men innbyggerne bosatt i bydeler i områdesatsingen ligger heller litt høyere enn øvrige bydeler i Oslo når det kommer til digital kulturbruk under pandemien.

Tallgrunnlaget er ikke stort nok til å fastslå hvordan de ulike bydelene innenfor områdesatsingen innbyrdes skiller seg, men tendensen i tallene kan tyde på at deltakelse i digitale kulturopplevelser under pandemien er høyere i Gamle Oslo, Alna og Grorud, mens den er noe lavere i Søndre Nordstrand, Stovner og spesielt Bjerke bydel.

Viljen til å betale for å delta på digitale kulturopplevelser fremover fremstår høyere i bydeler som Gamle Oslo, Søndre Nordstrand og til dels Grorud. Men forskjellene er ikke nødvendigvis store, i tillegg til at de må tolkes med noe varsomhet.

Overordnede kommentarer og refleksjoner om digital kulturbruk

Tallene kan tyde på at det heller er mangel på tilbud fremfor etterspørselen som er hovedårsak til at færre over tid deltar på digitale kulturopplevelser. I sum kan dette tyde på at tilbudet av digitale kulturopplevelser faller mer enn etterspørselen. Selv om stadig færre har deltatt på kulturelle kulturopplevelser digitalt, er villigheten til å betale for nettopp dette mer stabil under pandemien.

Pandemien har medført at en rekke sektorer i samfunnet ble mer digitale, studenter fikk digital undervisning, arbeidslivets møter ble digitale, konsultasjoner med lege og gudstjenester ble mer digitale, og mange strømmet filmer og fotball som aldri før. Men dette betyr ikke at kultursektoren i samme grad har blitt mer digital under pandemien, samt at tiden for å eventuelt prioritere dette trolig også er i ferd med å renne ut.

Digitale produksjoner er selvsagt ressurskrevende, og de krever gjerne en spesialisert kompetanse og store investeringer for å lykkes. Digitale produksjoner erstatter heller ikke nærkontakt og fysiske opplevelser. En digital kulturopplevelse hjemme på sofaen kan sjelden erstatte opplevelsen av å være i samme rom der kulturopplevelsen skjer, og med stemningen som et levende publikum gir.

Flere studier Opinion har gjennomført av kulturbruk, viser for øvrig at mange savner å være sosiale og oppleve noe fysisk sammen. Særlig de unge gir i tillegg uttrykk for digital metthet. I lys av dette er det heller ikke sikkert at det er/var formålstjenlig for kultursektoren å investere mer i etablering av digitale kulturtilbud.



4 KULTURBRUK I BYDELENE

4 KULTURBRUK I BYDELENE

4.1 Kontekst for kvalitativ kartlegging i bydelene

Nedenfor følger resultater fra det kvalitative feltarbeidet i de ulike bydelene og delbydelene som utgjør områdesatsingen.

Det er til dels store forskjeller mellom og innad i bydelene, blant annet knyttet til landbakgrunner, aldersgrupper og livsfaser. Behovene formes deretter og er følgelig ulike.

Bydelene har derfor selv spilt inn behov for ulike målgrupper, steder og tilbud som skal ha fokus i kartleggingen i eget område. Dette er i stor grad «utfordrende» målgrupper som i liten grad er brukere av eksisterende tilbud og steder. Gjennomgående tema og fokus er faktorer som hemmer og fremmer kulturbruk, herunder behov og hva som savnes av kulturtilbud.

Opprinnelig plan var å gjennomføre undersøkelsen ved hjelp av lokal rekruttering av intervjuere som skulle bidra med å supplere utvalgte grupper/områder. Dette innbar å engasjere lokale intervjuere som skulle gå fra dør til dør for å få svar på spørreskjema. Grunnet koronasituasjonen så vi det ikke forsvarlig med hensyn til smittevern å ta ansvar for et stort antall intervjuere i fysiske møter med innbyggerne.

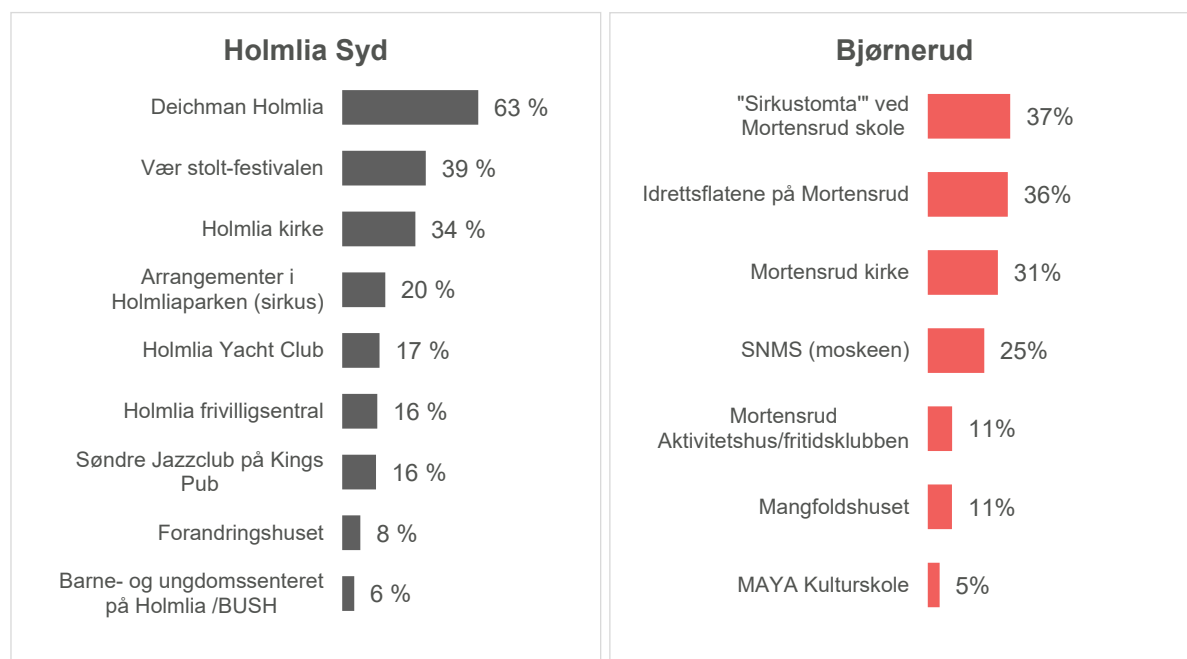
Denne planlagte delen av undersøkelsen ble derfor justert til en kvalitativ metode, der kvalitative spesialister fra Opinion foretok dybdesamtaler med et utvidet antall innbyggerne, med særlig fokus på hva som er viktigste hinder for kulturbruk, og hva som er motivasjonsfaktorer for kulturbruk og deltakelse.

Det kvalitative feltarbeidet ble i hovedsak gjennomført i form av fysiske og digitale dybdesamtaler, deltagende observasjon, minigrupper og digitale gruppesamtaler. I snitt er 16-20 innbyggere intervjuet i hver av bydelene, i tillegg til 24 ekspert/ressurspersoner fordelt på de ulike bydelene.

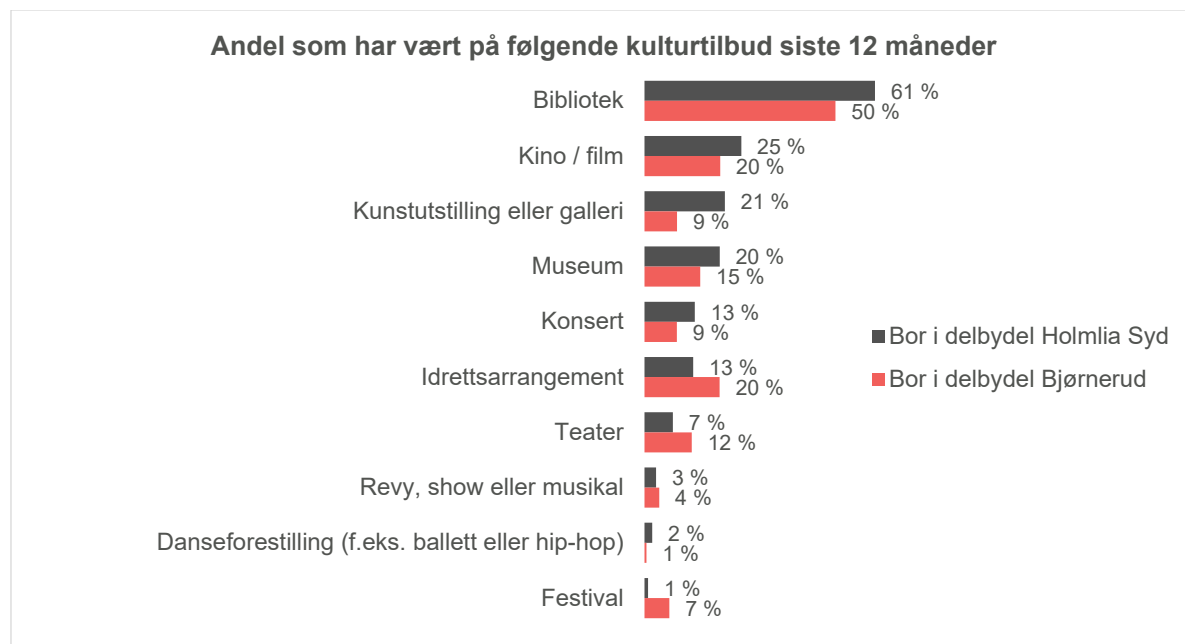
5 SØNDRE NORDSTRAND

5.1 Bruk av lokale tilbud og arrangementer

I spørreundersøkelsen er innbyggerne i henholdsvis Holmlia Syd og Bjørnerud delbydel spurt om de bruker ulike steder og arenaer for kultur i delbydelen sin. Figuren nedenfor viser andelen i hver av delbydelene som svarer at de har benyttet de respektive stedene/tilbudene i delbydelen sin i løpet av de siste to årene.



Innbyggerne i begge delbydelene fikk spørsmål om hvilke typer kulturtilbud de har benyttet det siste året. Som figuren viser under, har flest benyttet seg av bibliotek, uansett hvor man bor. Samtidig ser vi at innbyggerne i Holmlia Syd har benyttet kulturtilbud i noe større grad enn i Bjørnerud delbydel.



5.2 Områder: Holmlia Syd og Bjørnerud

Målgrupper: Stille stemmer, familier med innvandringsbakgrunn, unge voksne, eldre menn samt ressurspersoner.

Dette kapittelet omhandler kvalitative tilbakemeldinger fra stille stemmer, primært kvinner med innvandringsbakgrunn, familier med innvandringsbakgrunn og unge voksne bosatt i delbydelene Holmlia Syd og Bjørnerud. Dette er altså basert på samtaler med informanter og ikke generaliserbare (statistiske) funn. Beskrivelsene nedenfor representerer målgruppens egne opplevelser.

Å bo i bydelen

Søndre Nordstrand beskrives som en rolig bydel med mange naturrike områder. Dette settes spesielt pris på av barnefamiliene og av eldre. Bydelen oppleves som et fint sted å vokse opp. De yngre barna har mange fine aktivitetstilbud, både fotball, taekwondo, dans og turn blir nevnt. Ungdom og unge voksne synes det er litt langt til Oslo sentrum, hvor de helst ønsker å være på fritiden. De mener at det kunne vært flere aktiviteter for ungdom og unge voksne, gjerne innen kultur, for å unngå at ungdom «henger rundt», og at dette samtidig kan forebygge kriminalitet. Et gjennomgående funn er at bydelen oppleves å ha få relevante kulturtilbud spesielt for denne gruppen.

Bydelen består av områdene Bjørndal, Hauketo, Holmlia og Mortensrud, og det er mange fine grøntområder mellom disse. Men det er liten mobilitet mellom stedene, til dels utfordrende å ferdes mellom stedene, og mange opplever det ikke naturlig å dra til en annen delbydel og bruke tilbudet der. Ressurspersonene vi intervjuet påpeker at det er en svakhet i bydelen at arrangører av kulturarrangementer er kun opptatt av «sitt» arrangement fremfor samarbeid på tvers i bydelen. Dette fører til en situasjon hvor miljøene blir noe lukket. Det hadde vært en stor fordel om arrangørene tenkte mer helhetlig på tilbudet i bydelen, slik at man kunne arrangere sammen, «bygge hverandre opp», samarbeide og komplementere hverandres tilbud, fortelles det. Denne endringen mener flere ressurspersoner blir viktig fremover.

Kulturtilbudet på Søndre Nordstrand

Familier med innvandringsbakgrunn er i mindre grad orientert om kulturtilbudene i bydelen enn de uten innvandringsbakgrunn. Mange forteller at de verken kjenner til eller forstår tilbudene til barna. Det beskrives som «tørt, lite liv, lite som involverer oss». Det er også indikasjoner på at de ikke føler at det er så lett for dem å involvere seg her. Ressurspersonene i utvalget peker på at det er utfordrende å involvere foreldre med innvandringsbakgrunn, og en hypotese er at dugnad kan være en stor barriere. Følelsen av fremmedgjøring, at man ikke forstår hva man skal gjøre, eller ikke evner å involvere seg, samt oppfatninger om mangel på inkludering er barrierer for deltakelse. I den grad de kjenner til kulturtilbud, har de gjerne fått med seg informasjon om tilbudene i sitt eget boområde, men ikke informasjon fra andre steder i bydelen. Vi får flere positive beskrivelser fra Holmlia, og enkelte mener det skjer mye positiv utvikling i denne delbydelen.

Generelt sett er det varierende reaksjoner på spørsmålet om hva slags kulturtilbud som finnes. Flere mener det er lite engasjerende tilbud, mens andre er positive og opplever at bydelen har bedret seg de siste årene, særlig Holmlia. Positive aktiviteter som trekkes frem, er: Moskeen med sosiale begivenheter for alle, blant annet ulik type mat, masse «godt» å kjøpe, klovn med show for barn og sang. Vær Stolt-festivalen og sirkuset ved Mortensrud trekkes frem som positive innslag, og her nevnes at det ville være fint for ungdom å bli inkludert enten ved å jobbe eller med sang, dans og teater (gjerne lokale talenter). Gjennomgående ønskes mangfold i kulturtilbudet, både mangfold som i ulike typer aktiviteter samt etnisk profil. Arrangementer for sosialisering og nettverksbygging appellerer uavhengig av målgruppe.

Det knyttes noe negative assosiasjoner til ungdomshus i bydelen, eksempelvis Mortensrud aktivitetshus og Lerdal fritidsklubb (Låven). Flere synes det er ubehagelig å ferdes nær ungdomshus, parkene, skolene og ved Holmlia senter særlig på kveldstid fordi guttegjenger pleier å henge rundt der. Noen forteller om bråk, eller at de generelt ikke føler seg trygge, og at det er salg av narkotika. Både unge jenter og foreldre/voksne forteller dette. Det innebærer at det også er viktig å tenke på slike forhold i utviklingen av kulturtilbudet i området.

Forholdet til kulturtilbud og ytringskultur

Når vi spør om kultur generelt og ytringskultur spesielt til dem som i dag bruker kulturtilbudet i liten grad, så får vi spørrende blikk, få svar og lite engasjement. Derfor kobles mye av samtalen til hva som kan være av interesse, og aktiviteter generelt. Vi ser at ytringskultur må kobles til det sosiale, integrering, aktiviteter som faller innen interessefeltet og kan bidra til å skape et mer inkluderende nærmiljø, eller gi disse personene «muligheter» (økt kunnskap, lære seg noe, få en jobb, bidra med noe). Fra stille stemmer og innvandrersfamilier som ikke er aktive kulturbrukere, går følgende igjen: lav interesse for kulturuttrykk som kunst, film, litteratur, kulturarv, dans (med unntak av dans fra egen landbakgrunn), teater eller konserter. I tillegg til å lære seg språk, tilpasse seg norsk kultur og forholde seg til det norske systemet er flere ensomme og har behov for et stabilt sosialt nettverk. For stille stemmer og enkelte familier blir det å oppsøke kunst, scenekunst, visuell kunst, litteratur eller teater en overskuddsaktivitet. Behovet for å «konsumere» kultur eller delta i ytringskultur i moderne forstand er lavt hos store deler av målgruppen.

Hva som fremmer og hemmer deltakelse på kulturtilbud

Begrunnelsen for lav deltakelse på kulturtilbud er i all hovedsak opplevelsen av at det er få relevante kulturtilbud i bydelen. Dette gjelder gjennomgående i alle målgruppene. De som er interessert i kulturtilbud, oppsøker gjerne dette i sentrum.

Et ønske som går igjen på tvers av alder, livsfase og bakgrunn, er en attraktiv og uformell møteplass. Dette ble særlig nevnt som et behov på Mortensrud og Rudshøgda, men også i noen grad på Holmlia, særlig i målgruppen stille stemmer. Flere ønsker seg et lavterskeltilbud med avslappet atmosfære som tilbyr ulike arrangementer der flere nasjonaliteter møtes, og hvor man gjerne kan bli bedre kjent gjennom ytringskultur (dans, musikk og teater nevnes). Eller et sted der man kan lære noe om ulike kulturer ved hjelp av mat, tradisjoner, historie eller håndverk. Dette anses å binde bydelen godt sammen sosialt, og mange ser det som viktig at man blir kjent, får til bedre integrering, og at det blir godt miljø i bydelen. Det er behov for et tiltalende lokale for å få til noe slikt. Dette behovet henger sammen med at mange bor trangt, de voksne har behov for sosialisering, og barna kan ikke ta med venner hjem.

Gjennomgående i målgruppene er det viktig at det oppleves naturlig å besøke stedet, uten at man føler at man invaderer grensene til et bestemt miljø, og uten at det stilles noen krav til de besøkende. Det sosiale og følelsen av mylder og mangfold appellerer. Mange forteller at de må prioritere bruken av penger, så det må finnes gratistilbud. En slik møteplass appellerer altså bredt i målgruppen, med fokus på en større helhetsopplevelse som involverer sosialisering. Innvandrere spesielt føler seg mer velkomne og inkludert hvis de kan bidra med noe, gjerne mat, da det er viktig for dem å ha en rolle i aktiviteten.

Også unge voksne fremhever ønske om en uformell møteplass med flere avdelinger til ulik bruk. Gjerne et bibliotek med kafé; et sted hvor man kan lese og studere, og områder hvor man kan ha samtaler og få kjøpt kaffe og smørbrød. For ungdommen er det estetiske viktig, møteplassen må oppleves moderne og innbydende. Både barn og ungdom vil gjerne både se og delta i teater, kunst og konserter dersom det kommer interessante tilbud. Konserter ønskes, gjerne lokale innslag hvor

innbyggerne kan bidra. På Holmlia pekes det på (av unge voksne og foreldre) at ungdommen i større grad trenger noe de kan engasjere seg i.

Fra informanter bosatt i delbydel Bjørnerud hører vi om at «alle» har sin egen krets de beveger seg i. Det sies at det er flere arrangementer hvor alle er invitert, men at det bare er nordmenn som møter opp. Noen tror at dette har med alkohol å gjøre. Disse informantene tror også at andre kulturer og nasjonaliteter holder seg i mindre grupper med samme kulturbakgrunn. Det nevnes også at visse foreldre er strenge med barna sine og legger begrensninger på hva de får delta på av kulturarrangementer eller aktiviteter. Vi får positive beskrivelser fra enkelte om Bjørndal barne- og ungdomsteater, det sies at det er mye publikum på forestillingene og et populært teater, men at det kommer kun familier fra et lite konsentrert miljø.

Menn og kvinner i 50–60-årene ønsker et sted der man kan prate og spise. Mange i denne gruppen er ensomme og synes det er vanskelig å komme i kontakt med andre i nærmiljøet. Flere foreslår et sted der man kan lage og spise mat sammen, både barn og voksne. Det ønskes mer musikk, dans og mat fordi dette binder folk sammen. En del minoritetskvinner ønsker at dette kun er for kvinner. Flere innvandrergupper synes det er vanskelig å komme i kontakt med nordmenn. Det er få arenaer hvor de får praktisert norsk. Eldre, norske, enslige menn sier også at de savner arenaer hvor det er lettere å komme i kontakt med andre. De somaliske kvinnene er aktive i nærmiljøet, men det er likevel mange somaliske foreldre som blant annet på grunn av språkbarrierer ikke er involvert i arrangementer for barna sine, hvor det for eksempel forventes at foreldre stiller opp på dugnader og lignende. De somaliske kvinnene har gjerne egne tilstelninger via sitt nettverk med andre somaliere. Pakistanske kvinner fremstår som å ha mer kjennskap til kulturtilbud, og de ønsker seg mer av festivaler med musikk, dans og mat fra ulike kulturer i bydelen. De er opptatt av at det skal være et godt sosialt miljø i bydelen. Samtidig er de travle med «sine» arrangementer og opptatt med barnas skolegang og at de tar høyere utdanning.

Det sosiale elementet i «kultur» og følelsen av tilhørighet er gjennomgående spesielt viktig hos de med innvandringsbakgrunn og spesielt nye grupper i bydelen. Kulturvanene tyder på at de med innvandringsbakgrunn og lang botid i Norge ikke skiller seg særlig fra norskfødte når det gjelder interesse for og bruk av kulturtilbud. Derimot skiller personer med innvandringsbakgrunn og kort botid i Norge seg fra de andre i utvalget, og mange av intervjuobjektene reflekterer over at det spesielt er flyktninger som skiller seg ut (de beskriver at det er stor forskjell på arbeidsinnvandrere og flyktninger). Vi ser at bruken av etablerte kulturtilbud blant innvandrere med kort tid i Norge generelt sett er lav, mens det er stor bruk av «alternative» kulturtilbud eller andre former for kultur, slik de kjenner det fra opprinnelseslandene. Flere er aktive innenfor sine trossamfunn, og dette fungerer som en sosial og kulturell arena for dem. Kultur er i stor grad en sosial opplevelse, der det å møtes og danse, prate, dele hobbyer og spise sammen er viktige drivere, og det er nettopp dette de legger i kultur. Ytringskultur, slik det blir definert av oss, innen områdene musikk, dans, film og litteratur (lese og gå på bibliotek), er også noe de har et forhold til. Teater, scenekunst og visuell kunst oppleves derimot ikke som noe de har et forhold til. Stille stemmer, herunder eldre menn og både med og uten innvandringsbakgrunn på både Holmlia og Bjørnerud er generelt ikke i kontakt med noe innen ytringskultur, men barna deres er det.

Kommunikasjon

Det er gjennomgående behov for bedre informasjon om kulturtilbudene i bydelen. Beboerne forteller at de både sporadisk og litt tilfeldig får høre om ting som skjer, og flere har ikke inntrykk av det skjer noe som helst i området der de bor. Dette er spesielt fremtredende hos dem som ikke bruker kulturtilbud i særlig grad, eller såkalte stille stemmer. Flere i denne gruppen oppgir at de ikke er på sosiale medier, og aller helst ønsker de å høre om kulturarrangementer fra venner/kjente/relasjoner som de stoler på. Her kan det være viktig å bruke de riktige arenaene og

opinionsledere for å spre budskapet, f.eks. via Bydelsmødre, i samarbeid med tros-livssynssentre som moskeen o.l.

Ungdom og unge voksne samt barnefamilier får med seg hva som skjer via Facebook. Men generelt oppleves det å være for lite informasjon om ting som skjer, og spesielt at det ikke når ut til alle. Stille stemmer fanger f.eks. ikke opp ting som skjer via sosiale medier, men dersom de får informasjonen andre steder, øker sjansen for at også de kommer. Flere savner et nettsted av typen «Dette skjer i Søndre Nordstrand», og mange antar at det kan være mye som skjer som man ikke får med seg. Det er også et ønske om å få informasjon skriftlig gjennom «flyers» eller plakater på butikker eller sentre, og at informasjonen er på flere språk.

Jungeltelegrafen er viktig i kommunikasjonen av det som skjer i bydelen, spesielt for stille stemmer. Det gjelder ikke minst informasjon fra ressurspersoner som forteller om aktivitetene. Muntlig informasjon fra folk man kjenner eller lytter til, kan ha en sterk kommunikasjonseffekt, men denne typen kanal har også begrensninger ved at man ikke når personer utenfor nettverket. For å nå frem til flere, og mer målrettet, kan man for eksempel benytte oppsøkende rekruttering. Dette innebærer å bruke ressurspersoner og ambassadører som er tett på målgruppen og kan kommunisere på målgruppens premisser, i form av både språklig og kulturell kompetanse. En koordinering av ressurspersoner i bydelen hvor man følger opp dette, kan være verdifullt for å oppnå mer målrettet rekruttering til aktiviteter og tilbud samt tettere oppfølging.

Om dagens kulturtilbud:

«Det er lite som involverer oss med musikk, finnes ikke noe sted vi kan danse. Skal man danse salsa, må man dra til byen. Kulturlivet her i bydelen er tørt»
Muhammed, 52 år

«Bydelen tilrettelegger for at alle finner noe som kan passe for dem, f.eks. bibliotek, språkcafe, kulturhus, ungdomshus, osv. Syns det er bra, var en tid vi ikke hadde noe som helst å gjøre på Holmlia. Det har blitt bedre med årene.»
Iram, 20 år

«Det er ikke noe her for unge, og heller ikke for ungdom og barn 12-18; det er derfor det er så mye bråk og mange faller ut i feil miljø. Mye for små barn, synes jeg det var i oppveksten, men ikke når du blir over 12 år.»
Amir, 21 år

Om hva som savnes av kulturtilbud:

«Ønsker mer musikk og dans, det binder folk sammen.»
Jail, 41 år

«Mulighet for å fremme lokale musikere/kunstnere, sammen med å fremme forskjellige kulturer.»
Katiba, 44 år

«Ønsker felles møtearena – trygt å være der, matlagingskurs, dans, offentlig regi, bruke fritiden, sosialisere, appellere bredt, blande befolkningen, blir mindre segregering.»
Noor, 37 år

Om hvordan bydelen kan kommunisere om tilbudene:

«Skape blest med et ordentlig oppstartevent - gjerne med "lokalkjendiser" for mulige prosjekter hvor folk nettverker, for så å få mulighet til å melde seg på ting videre. Tilrettelegge for flere tilbud, så tenke hva slags fasiliteter og personell som er der - det bør være energisk og kompetent personell klar til dyst. Dessverre trengs det nok en del investeringer i bydelen for å rulle dette i gang, som å investere og bygge møteplasser. Arrangementsmessig kunne man lagt opp til koordinerte fotballturneringer for den yngre garde, teater, kulturdager for mat på lokaler som er nærmere enn det som foregår typisk på Holmliafestivalen".
Håkon, 25 år

Kort oppsummert: Søndre Nordstrand

Drive

- Arrangementer som er gratis eller koster lite
- Inkluderende arrangementer med vekt på mangfold og det sosiale
- Fokus på fellesskapsfølelse og inkludering i bydelen
- Innbydende uteomgivelser med synlige aktiviteter for alle

Barrierer

Holmlia og Bjørnerud:

- Lav kjennskap til tilbud som oppleves som relevante
- Mangel på informasjon
- Tilbud/miljøer oppleves «lukkede»
- Språk og integreringsproblemer

Bjørnerud:

- Strengt foreldre som ikke lar barna ta del i kulturtilbudet
- Holder seg for seg selv i små grupper
- Språkutfordringer og integreringsproblemer
- Eldre menn har ikke arenaer
- Utrygge omgivelser ved ungdomsklubb på Mortensrud

Holmlia

- Mangel på aktiviteter og møteplasser for ungdom / unge voksne
- Mangel på aktiviteter for sosialisering med lav terskel for stille stemmer
- Språk- og integreringsproblemer

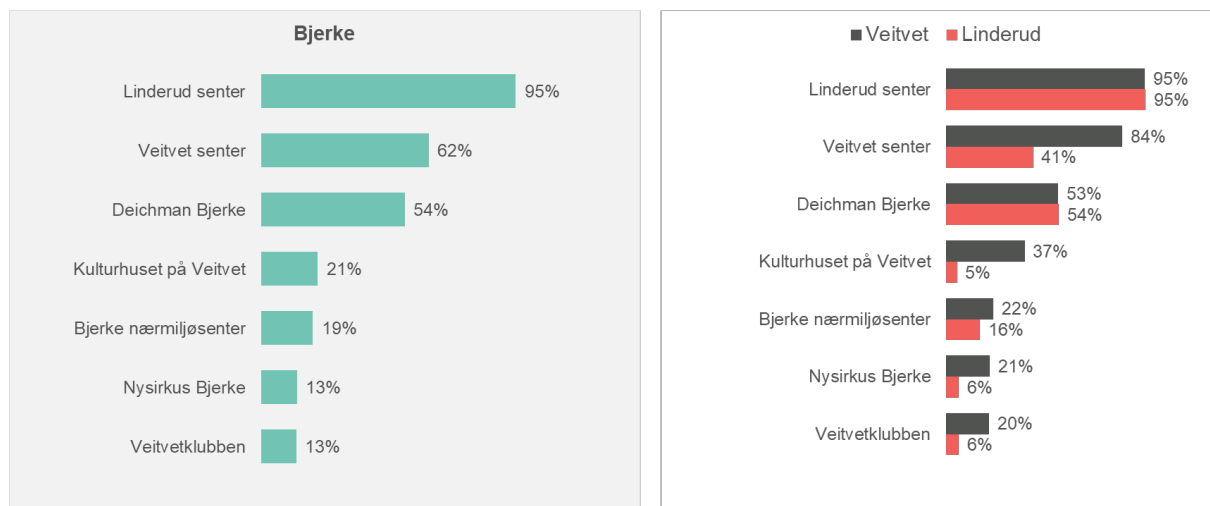
Hva som savnes begge steder:

- Lavterskeltilbud
- Arrangementer som kan binde både områdene og bydelen sammen
- Arrangementer med vekt på deltakelse og involvering, ikke bare «kulturkonsum»
- Egen arena for eldre menn
- Eget flerbrukssted for ungdom som er trygt å være på

6 BJERKE

6.1 Bruk av lokale tilbud og arrangementer

I spørreundersøkelsen er innbyggerne spurt om de bruker ulike steder og arenaer for kultur i bydelen. Figuren under viser andelen som svarer at de har benyttet disse stedene/tilbudene i løpet av de siste to årene. Figuren til venstre viser svarfordelingen blant alle, mens figuren til høyre viser hvordan innbyggerne i hhv. Veitvet og Linderud fordeler seg.



6.2 Område: Veitvet og Linderud

Målgruppe: Ungdom

Dette kapittelet omhandler kvalitative tilbakemeldinger fra målgruppen ungdom bosatt på Veitvet og Linderud. Dette er altså basert på samtaler med informanter og ikke generaliserbare (statistiske) funn. Beskrivelsene nedenfor representerer målgruppens egne opplevelser.

Å bo på Bjerke

Målgruppen forteller at de trives godt i bydelen. De opplever den som oversiktlig og trygg, men samtidig også veldig sammensatt. Her finner man både blokker, hus, eneboliger og rekkehus, hvor det bor det barnefamilier, pensjonister og studenter og mye ungdom. Bydelen beskrives først og fremst som multikulturell, noe som trekkes frem som bydelens store styrke. Kollektivtilbudene oppleves som gode, og det er lett å komme seg til sentrum og andre bydeler.

I ungdommenes hverdag er venner og sosialt liv i sentrum. De forteller om en hverdag hvor de etter skolen drar ut for å treffe venner, og om man har en deltidsjobb etter skolen, bruker man enten resten av kvelden på å treffe vennene eller ser dem i helgen.

Bjerkedalen beskrives som bydelens naturlige midtpunkt og møteplass. Det er også vanlig å treffe andre på Linderud senter og Veitvet senter. Bjerke beskrives som lite, og det er vanlig å besøke venner på tvers av lokale områder. Ungdommene drar også ofte ned til sentrum. Her er det gjerne shopping og restaurantmuligheter som trekker. Det er derimot ikke vanlig å bare henge rundt i sentrum, dette blir det knyttet noe stigma rundt.

Kulturarenaer på Veitvet og Linderud

Målgruppen opplever at bydelen har mye å tilby barn og unge, men mindre for ungdom. Relevante møteplasser og kulturarenaer for målgruppen er:

- Veitvetklubben er selve møteplassen hvis man er ung og bor i Bjerke. Dette fungerer som et møtested og et aktivitetshus. Her legges det til rette for å drive med dans, musikk, teater og «klubbkvelder» i tillegg til arrangementer. Klubben arrangerer også turer til for eksempel Tusenfryd eller øyene for ungdommene. Klubben er for tiden stengt på grunn av oppussing. Ungdommene er spente på hvordan stedet kommer til å bli, og gleder seg til å besøke det.
- Nysirkus Bjerke. Dette er populært, men mest for de yngste, og flere i målgruppen opplever ikke at dette er noe for dem.
- Kulturhuset på Veitvet blir nevnt som en kulturarena, men mest under større arrangementer slik som f.eks. UKM.
- Deichman Bjerke. Her er det noen arrangementer og tilbud for unge, men dette er gjerne for de yngste ungdommene. Stedet fungerer først og fremst som et møtested for ungdommene vi snakket med.
- Bjerke nærmiljøsentor. Målgruppen kjenner til stedet, men vet lite om hva det har å tilby.
- Årvoll skole. Her er det fritidsklubb for elevene to ganger i uken. De kjenner ikke til andre skoler som har noe tilbud for dem.

Ressurspersoner tilknyttet til bydelen påpeker at ungdommene misforstår og blander sammen ulike møteplasser. Dette gjelder kulturhuset Veitvet, Nysirkus Bjerke og Veitvetklubben. Dette er kanskje uttrykk for at den organisatoriske inndelingen ikke er like åpenbar for ungdommene selv, eller at de kanskje ikke er så opptatt av hva som er hva.

Hva som fremmer og hemmer deltagelse på kulturtilbud

Ungdommene setter stor pris på det kommunen legger til rette for i bydelen. Det er spesielt Veitvetklubben og miljøarbeiderne som trekkes frem. De gleder seg til å se hvordan klubben blir når den åpner igjen etter oppussingen. Samtidig understreker de at ungdomstiden er en tid hvor utviklingen skjer raskt. Noe som var populært eller interessant for bare to år siden, kan være lite interessant i dag. Det blir fort flaut å delta på arrangementer og være på steder der de andre ungdommene er flere år yngre dem selv. Å ha et eget sted eller delta på arrangementer som er for andre på deres egen alder, er veldig viktig for at de skal delta. For flere av de eldre ungdommene er Veitvetklubben noe de fort assosierer med yngre ungdom, og derfor ikke noe for dem, selv om de gjerne skulle hatt et aktivitetshus å gå til. Eventuelt ønsker de utvidede åpningstider på fredager, der kun eldre ungdom er tillatt. Videre er dette en gruppe som lett kan dra mot sentrum om de ikke finner gode nok tilbud i bydelen. Om et aktivitetshus eller en klubb fremstår som litt slitt, er det veldig negativt og kan være grunn nok til at man ikke besøker stedet.

Flere trekker frem strenge foreldre som en årsak til at enkelte ungdommer ikke møter opp på Veitvetklubben. De forteller at enkelte foreldre kan være overbeskyttende og lar ikke barna sine dra på noe som heter «klubb». Flere mener at dette kan løses ved å informere om hva som foregår på klubben, og hva slags sted det egentlig er.

Målgruppen er heldigital, og mye skjer på mobiltelefonen. Flere trekker frem appen Ung i Bjerke som et sted hvor de finner kulturtilbud i bydelen. Dette fungerer som en stor driver for deltakelse. Appen gjør det enkelt og oversiktlig å finne ut hva som skjer. Ungdommene ønsker steder hvor de kan møte andre på deres egen alder, et sted hvor man kan lade telefonen, og steder som har en egenart som gjør dem «Instagram-vennlige».

Hva som savnes

Det er først og fremst steder og arrangementer for eldre ungdom som savnes, da de yngre opplever at mye av behovene deres er dekket. Dette gjelder ikke bare dem over 16 år, men også dem over 18 som ønsker et tilbud.

Når de får fantasere helt fritt om hva de ønsker av kulturtilbud i bydelen, er det to forslag som kommer med stor begeistring. Det ene er et «Makerspace», og det andre er konsert eller festival i Bjerkedalen.

Makerspace er et åpent samlingssted / lokale hvor man kan jobbe med personlige prosjekter. Her ser de for seg at man fritt kan jobbe med hva man vil, med tilgang til utstyr.

De ønsker seg også arrangementer og festivaler i Bjerkedalen. Dette kan være utekino eller matfestivaler, men mest populær er ideen om å ha en egen musikkfestival her med norske og kjente artister som Hkeem, Dutty Dior og Isah.

Om dagens kulturtilbud:

«Vet ikke hvorfor det ikke er sånn, men mye av hva bydelen tilbyr er rettet mot yngre ungdom. Jeg føler det ikke er så mye de tilbyr som er rettet mot meg.»
Awar, 19 år

«Skulle ønske det var flere tilbud rettet mot eldre ungdom som går i 10. trinn og vgs. Det er en av grunnene til at jeg personlig og mange jeg vet om, ikke holder så mye til i klubbene og stedene i bydelen.»
Mona 16 år

Om hva som savnes av kulturtilbud:

«Et Makerspace kan være et bra tilbud for mange. Hvis man trenger utstyr til å lage noe, så hadde vært fint med et sted man kan dra til for ressurser.»
Hannah, 17 år

Om hvordan bydelen kan kommunisere om tilbudene:

«Via appen, sosiale medier eller ved å møte på miljøarbeiderne som ofte går rundt i området. Eller ved at Bydelen kommer til skolene, både barne- og ungdomsskolen og på VGS, for å informere om tilbudene. Slik at man vet at folk får det med seg.»
Marcus, 19 år

Kort oppsummert: Veitvet og Linderud

Drive:

- Oversikt gjennom app eller promotering på sosiale medier
- Engasjerte miljøarbeidere
- Aktiviteter og arrangementer

Barrierer:

- Blandede aldersgrupper
- Umoderne eller slitt preg på samlingsstedet
- Streng foreldre

Hva som savnes:

- Sted å være (kun) for eldre ungdom
- Et Makerspace
- Festivaler og arrangementer i Bjerkedalen

6.3 Område: Sletteløkka

Målgruppe: Kvinner med innvandringsbakgrunn

Følgende kapittel omhandler om kvalitative tilbakemeldinger fra kvinner med innvandringsbakgrunn bosatt på Sletteløkka. Dette er basert på samtaler med informanter og ikke generaliserbare (statistiske) funn. Beskrivelsene nedenfor representerer målgruppenes egne opplevelser.

Å bo på Sletteløkka

Sletteløkka er både en gate og navnet på et område mellom Linderud og Veitvet i Bjerke bydel. Det er mange blokker i dette området. Trondheimsveien skiller Sletteløkka fra andre nærliggende områder, slik som Veitvet, hvor vi i tillegg til blokker også finner lavhusbebyggelse. Kvinnene i målgruppen forteller at de har mange barn, og deres beskrivelse av andre i samme målgruppe som bor på Sletteløkka, peker også på at de har mange barn. De beskriver en hverdag hvor mye av tiden går med til huslige oppgaver, og de følger opp barna på skole og fritidsaktiviteter. Kvinnene i intervjuene er enten hjemmeværende eller deltar på kurs eller praksis i regi av Nav. De beskriver også at dette gjelder flere i nettverket deres. De fleste i målgruppen har trang økonomi og forteller at det er slitsomt å alltid måtte prioritere sine innkjøp til familien hardt, men de er likevel glade for den oppfølgingen de får av Nav og bydelen.

Målgruppen forteller at de trives på Sletteløkka, og at de kjenner på en viss tilhørighet til stedet. Det er likevel et relativt lite område, og de beveger seg mye i de tilgrensende områdene. Sentrum drar de sjelden til, da de verken kjenner andre som bor der, eller har noen penger å bruke på det sentrum har å tilby. Skogsområdet i nærheten bruker de i mindre grad, men når det brukes, har dette vært i regi av Bydelsmødre, som alle er en del av. Bjerkedalen benyttes mer på eget initiativ, og da ofte i samvær med barna.

Kulturarenaer på Sletteløkka

Det nevnes fire møteplasser i området som er relevante for målgruppen:

- Grendehuset på Sletteløkka, Linderudsletta 13
- Engasjerte mødre fra nærmiljøet møtes i Åpen barnehage ved Veitvetsenteret
- Møteplassen
- Linderud senter

Grendehuset

Av alle møteplassene knyttes det størst begeistring til grendehuset, og det på tross av at dette fremdeles bare er under oppbygging. Etter planen skal Grendehuset skal bli et flerbrukshus hvor de som har behov for det, kan låne lokalet til det formålet de selv ønsker. Her kan det avvikles kurs, brukes som øvingslokale og scene eller bare som en møteplass. Grendehuset er kjent blant alle i målgruppen, og noen har brukt huset litt allerede, og da mest som et samlingssted. Målgruppen uttrykker et stort behov for et lokale som grendehuset skal bli, og ikke minst ser de frem til å ha et sted som de selv kan få eierskap til.

Engasjerte mødre fra nærmiljøet

Engasjerte mødre fra nærmiljøet som har ulike verv, deriblant Bydelsmødre, leier og møtes på Åpen barnehage jevnlig, hvor de arrangerer familietreff. Bydelsmødre er svært populært hos innvandrerkvinner generelt i denne studien. Disse treffene som minoritetskvinnene ved Sletteløkka deltar på i Åpen barnehage, oppleves å være tilsvarende populært. Minoritetskvinnene har først og fremst behov for et sosialt nettverk. Videre er det også stort behov for hjelp til å orientere seg i det norske samfunnet, med språk, byråkrati, rettigheter og plikter. Dette er to behov som treffene i Åpen barnehage dekker.

Møteplassen

Møteplassen er en leilighet i underetasjen i en blokk som er omgjort til et møtested. Her er det sittegrupper og muligheter til å lage seg kaffe og te. Her er det en veileder fra kommunen som på mange måter fyller samme behov som Bydelsmødre også gjør, når det kommer til å få hjelp til søknader, å fylle ut skjemaer, opprette brukere på digitale plattformer etc. Utover dette fungerer Møteplassen også som en ombruksstasjon, hvor man kan avlevere og hente brukte møbler, redskaper og bruksgjenstander.

Linderud senter

Linderud senter fungerer som et samlingspunkt, hvor man av og til møter andre man kjenner, mens man først og fremst gjør innkjøp til husholdningen. Færre opplever Veitvet senter som et samlingspunkt på samme måte, og få er kjent med kulturtilbud og kulturarrangementer ved sentrene. Nesten ingen er kjent med Nysirkus Bjerke. Når det orienteres om dette, blir de begeistret, og de bekrefter at dette er et relevant tilbud for dem, så lenge det ikke koster mye, og aller helst er gratis.

Hva som fremmer og hemmer deltakelse på kulturtilbud

Moderne «kulturkonsum» hos målgruppen er lavt. Jevnt over er det også lav interesse for kulturuttrykk som kunst, film, litteratur, teater og konserter. Som allerede nevnt har målgruppen gjerne mange barn og trang økonomi. I tillegg til å lære seg språk, tilpasse seg norsk kultur og forholde seg til det norske byråkratiet er flere av disse ensomme og har behov for et stabilt, sosialt nettverk, noe også flere av dem har, om enn i en begrenset grad.

I situasjonen som målgruppen befinner seg i, blir det å oppsøke konserter eller teater en overskuddsaktivitet. I det hele tatt er behovet for å «konsumere» kultur eller delta i ytringskultur i moderne forstand lavt hos store deler av denne målgruppen. Unntaket her er innvandrere med

bakgrunn fra Øst-Europa, hvor interessen for moderne ytringskultur er til stede, men hvor det i hovedsak er begrenset økonomi som er til hinder for deltakelse.

At innvandrere fra ikke-vestlige land viser så lav interesse for ytringskultur, kan ha sin årsak i ulik (opprinnelses)kultur og sosioøkonomisk bakgrunn. Av lokale ressurspersoner vi intervjuer, for eksempel kulturarbeidere som jobber med denne gruppen, forklares dette med at kommersiell kultur ikke står like sterkt i land som målgruppen er fra. Man blir ikke «oppdratt» i å kultivere ens egen smak på samme måte som man ofte gjør i vestlige land. Ytringskultur for målgruppen knyttes i større grad til tradisjon og sosialt samvær, hvor sang, dans og matlaging er kulturuttrykk som det er interesse for, men da noe man gjør når man møtes, og ikke «konsumerer» på samme måte som man ser en film eller besøker et museum. Ytringskultur for disse er snarere «effekter» av sosialitet og ikke noe som betinger sosialitet eller markerer kulturell kapital.

Hvis målgruppen skal delta på et kulturarrangement, er det nesten en betingelse at det er gratis eller nesten gratis. Det må helst ha et slags etnisk og/eller tradisjonelt tilslag, ettersom målgruppen har stort behov for å vise frem egen kultur eller ta del i andres tradisjonelle kultur. Vanlig vestlig mainstream kultur er det liten interesse for. Mat og matlaging er det stor interesse for, og det må gjerne være en sentral del av arrangementet. Hvis det i tillegg er noe for barn, så øker sannsynligheten for deltakelse, siden store deler av hverdagen kretser rundt dem.

Hva som savnes

Det som målgruppen først og fremst savner, er et sted å være. Dette behovet vil dels bli dekket når grendehuset er ferdig bygget.

Om dagens kulturtilbud:

*«Vi møtes lørdager fra hos Bydelismødre i barnehagen ved Veitvet-senteret. Her lager vi kaffe, tar av hijaben og danser og synger litt. «
Ikke navngitt somalisk respondent om hva hun benytter av kulturtilbud*

Om hva som savnes av kulturtilbud:

*«Jeg ønsker meg norskkurs, lære om norsk kultur og en svømmehall for å lære å svømme.»
Ikke navngitt somalisk respondents svar når hun blir spurt hva hun personlig ønsker seg av kulturtilbud.*

*«Vi har hørt det skal bygges et grendehus her i området. Vi håper vi kan få bruke det. Kanskje vi kan strikke og drive håndarbeid her.»
Ikke navngitt pakistansk respondent*

*«Det hadde vært fint med et sted hvor man kunne treffe andre mennesker, og som ikke kostet noe. Et sted man kunne lære norsk sammen, eller gjøre ting sammen, som å male?»
Ikke navngitt litauisk respondent*

Kort oppsummert: Slettelekka

Drivere:

- Etablering av sosialt nettverk
- Matlaging
- Gratis
- Lavterskel
- Kultur for barn
- Kultur som de gjør, ikke som konsum

Barrierer:

- Penger
- Interesse
- Kommunikasjon – vet ikke om hva som finnes
- Kjønnssroller

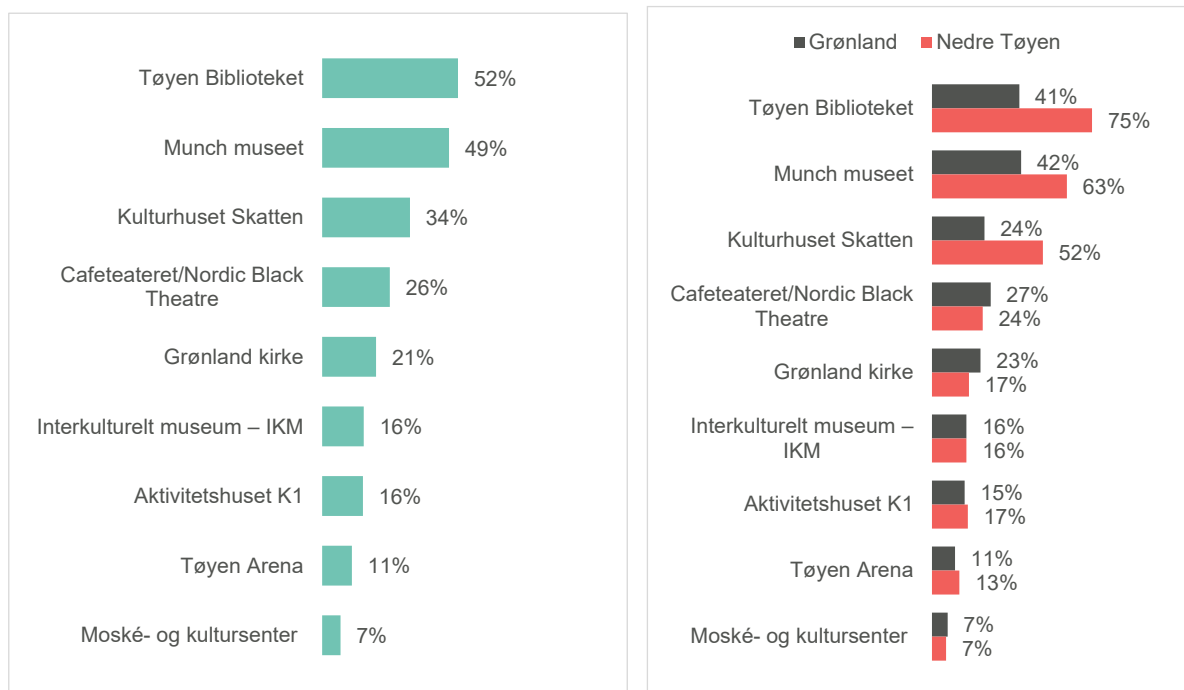
Hva som savnes:

- Sted å være, sted som de har eierskap til
 - Det er på slike arenaer de ønsker å danse og synge, og da delta selv og ikke bare passivt konsumere
- Leksehjelp for barna og å lære seg å hjelpe barna
- Språkkafé
- Matlaging

7 GAMLE OSLO

7.1 Bruk av lokale tilbud og arrangementer

I spørreundersøkelsen er innbyggerne spurt om de bruker ulike steder og arenaer for kultur i bydelen. Figuren under viser andelen som svarer at de har benyttet disse stedene/tilbudene i løpet av de siste to årene.



7.2 Område: Grønland og Tøyen

Målgruppe:

- Barn og ungdom, ekstra fokus på jenter
- Stille stemmer, innvandrerfamilier med lav kulturdelaktelse
- Unge voksne og voksne

Følgende kapittel handler om kvalitative tilbakemeldinger fra «stille stemmer», primært familier, særlig kvinner, med innvandringsbakgrunn, barn og ungdom og (unge) voksne bosatt på Grønland og Tøyen. Dette er altså basert på samtaler med informanter og ikke generaliserbare (statistiske) funn. Beskrivelsene nedenfor representerer målgruppenes egne opplevelser.

Å bo i bydelen

Målgruppene beskriver Gamle Oslo først og fremst som en mangfoldig bydel. Her finner man både et pulserende urbant liv tett på Oslo sentrum og roligere områder med boligblokker og grøntområder. Befolkningen i bydelen beskrives som sammensatt. Her finner man unge, urbane og høyt utdannede folk på den ene siden og folk med levekårsutfordringer på den andre. Det er særlig de økonomiske begrensningene som påvirker befolkningens mulighet til å benytte seg av kulturtilbudene i bydelen.

Grønland beskrives som en «gjennomfartsbydel», hvor mange bor midlertidig før de flytter videre. Dette preger også Tøyen, hvor det i tillegg savnes større tilrettelegging for fotgjengere og syklistene. Noen av respondentene argumenterer for at det er vanskelig å skape en hyggelig atmosfære i bydelen. Flere av parkene og de offentlige plassene har generelt dårlig kvalitet og kjennetegnes ved å være overgrodd, underutnyttede, mørke og til dels utrygge. En utbredt oppfatning blant respondentene er at dette øker risikoen for gatekriminalitet. Flere forteller at flere uterom unngås av mange, både unge og eldre, grunnet åpne rusmiljøer og kriminalitet. Generelt sett oppleves det at bydelen har behov for å utforme både trygge og attraktive uteområder der flere kan ferdes og gjøre aktiviteter. Mange etterlyser flere kulturaktiviteter i uteområdene slik at det kan være et positivt (og svært synlig) fokus i bydelen. Dette påvirker bruken av – og forholdet til – ytringskultur.

Det er høyt engasjement blant flere i lokalbefolkningen, som beskriver stor grad av aktivitet og mange tilbud og arrangementer. Det oppleves også å være stor grad av trivsel blant beboerne, og mange omtaler bydelen varmt. Men disse positive tilbudene som skapes av både ildsjeler og engasjerte, mindre klubber, blir dessverre litt skjult eller «lukkede» nisjemiljøer.

Kulturtilbud i Gamle Oslo

Målgruppenes assosiasjon til kultur får noe ulike valør avhengig av om man er vokst opp i et ikke-vestlig land eller ikke. De som har flyttet til Norge fra ikke-vestlige land i voksen alder, assosierer ofte begrepet «kultur» med store selskap med mat fra ulike land, dans, musikk og sang ved sosiale sammenkomster, gjerne med mennesker fra ulike kulturer som gjør og lager ting sammen. Assosiasjonene blant de uten innvandringsbakgrunn sammenfaller i mye større grad med hva vi på forhånd har definert som «ytringskultur»: konserter, kino, dans, litteratur, kunst og teater.

Når vi spør beboerne om hva de opplever finnes av kulturtilbud i bydelen, får vi varierende svar. Flere sier at det finnes et stort og mangfoldig tilbud, men mange forteller at de ikke bruker kulturtilbudet i det hele tatt (dette er unge voksne nordmenn og noen familier med innvandringsbakgrunn). Gamle Oslo oppleves som en bydel i stor utvikling hvor det stadig bygges noe nytt. På spørsmålet om kulturtilbud svarer flere i ulike målgrupper at de ikke vet om hva som tilbys eller skjer i nærområdet. Andre svarer at de ikke synes det er så mye kulturtilbud i bydelen, med unntak av noen få konserter og loppemarkeder. Flere unge og voksne sier at de oppsøker kulturarrangementer lenger inn mot sentrum.

Tøyen Torg nevnes gjennomgående som et positivt sted der det skjer flere hyggelige ting, og hvor ulike kulturer og generasjoner kommer sammen. Særlig barnefamiliene trekker frem Tøyen bibliotek som et sted med masse spennende aktiviteter for alle aldersgrupper. K1 og KIGO får også varm omtale og nevnes som svært positive aktiviteter i bydelen. K1 oppfattes gjennomgående som et mangfoldig aktivitetshus for alle. KIGO har lavere kjennskap, men stor entusiasme blant dem som kjenner tilbudet, og oppfattes å være for barn og ungdom mer spesielt.

Om hva som savnes av kulturtilbud:

*«Hadde vært fint med kunstinntallasjoner utendørs, slik at man kan ta seg en tur og nyte fine omgivelser uten å måtte planlegge sånn altfor mye»
Hedda, 21 år*

«Jeg vet at det er mye historiske vandreruter eller lignende i Oslo, har deltatt i flere som alle har vært konsentrert rundt Akerselva. Skulle veldig gjerne hatt mer slik aktivitet i

*Gamle Oslo. Dersom jeg fikk vite om en vandring med en lokal historiker eller kjenner, så
avspaserer jeg jobb for å få det med meg»
Adrian, 32 år*

*«Ja, kino hadde vært et løft!»
Anis 18 år, med flere*

«Best practice»: KIGO (Kultur I Gamle Oslo)

KIGO beskrives som en møteplass først og fremst for barn og unge, selv om det også oppfattes å være for ungdom. Her er det spennende aktiviteter for dem som kjenner til tilbudet. De som driver KIGO, opplever imidlertid mindre pågang enn de skulle ønske. Tilbudene er utformet etter tilbakemeldinger fra både barna og barnas foreldre, men oppmøtet avhenger av måten de forsøker å nå ut til målgruppene på. Beskjeder fra skolen, ranselpost, SMS og beskjeder til foreldre er eksempler på hva som i liten grad nytter. Personlig kontakt, slik som oppsøkende telefonsamtaler og personlige møter, oppleves i mye større grad å ha effekt.

De som har besøkt KIGO, opplever at tilbudet er godt. Her er det instrumentopplæring, lydproduksjon, mye bra musikkutstyr, gode dansemuligheter og man kan spille inn egne låter etc. Dette oppleves som et spesielt godt tilbud for barn og unge og en riktig måte å introdusere barna til yringskultur på, og spesielt dem som ikke vanligvis får møter med kulturarrangementer. Her får de mest sårbare barna, og med ulike bakgrunner, en kontrast til hjemmesituasjonen sin. Men det er også viktig for KIGO å nå et tverrsnitt av innbyggerne, at alle barn og ungdom får tilbud om å komme dit.

Historie fra en informant

Vi skjønnte tidligere hvorfor de ikke kom, vi jobbet som lærere tidligere på den skolen og visste hvem som ikke gjorde noe etter skolen, hvem som ikke ble invitert i bursdager og hvem som var sårbare. Vi hadde dette fantastiske tilbudet – men de kom fortsatt ikke? Vi lurte på hvorfor de ikke kom. Etter hvert skjønnte vi det mer, og skapte det vi kaller KIGO-metoden – en steg-for-steg-rekruttering som tar tid logistikkmessig, ringer hjem og prater med dem, gir info på skolen, samarbeider med skolen, prater i friminuttene, og prater mer med foreldrene. For ei jente holdt vi på med kommunikasjon i to uker, først sendte vi ranselpost, lapper, SMS ingenting funket. Så ringte vi, og fikk opparbeidet en relasjon, vi forklarte foreldrene at jeg er danselæreren til Emilie, hun gjør det så bra og har så glede av dette, kan hun være med ... kan dere komme å se på. Etter hvert fikk vi en god relasjon, foreldrene kom også, så kom plutselig søsteren også, og moren bakte en kake til forestilling. Så ble plutselig hele familien eksponert for kultur! Hun ene søsteren fikk også sin første jobb her, kom seg ut av å bare være i koranskolen. Det var veldig fint! Hadde ikke vi jobbet så intensivt med denne familien, så hadde ikke disse barna fått møte kultur på denne måten. Vi hadde også en liten syrisk gutt som var veldig redd av seg, for moren er fortsatt i Syria og kun onkelen her, så han går konstant og ser på telefonen. Han trengte trygghet, og vi ga han det og han følte seg trygg i koret.»

(Kvinne, arbeider på KIGO)

Grønland

«Best practice»: Forandringshuset

Forandringshuset oppleves å fungere som en brobygger for de ungdommene som bruker stedet. I likhet med KIGO er det fokus på relasjonsbygging og personlig oppfølging av ungdommen, ved at man forsøker å legge til rette for hva enkeltpersoner og små grupper ønsker seg av tilbud og aktiviteter. Nøkkelpersonen trekker frem at en stor utfordring (i flere bydeler) er at det må skapes en kontinuitet, ikke bare enkeltprosjekter. Bydel Gamle Oslo har mange ildsjeler, og det er mange spennende prosjekter, men en klar tilbakemelding fra respondentene er at det må skapes arenaer som gjør at man som barn fortsetter som ungdom og i et lengre løp. En større kontinuitet og koordinering mellom prosjekter og tilbud vil skape en bedre helhet og synlighet av det som finnes, og det vil gjøre at man får et større, mer samlet miljø, som igjen øker sjansen for at man blir med lenger.

United sisters er et tilbud for unge jenter hvor hensikten er å skape et sosialt rom hvor man blir kjent på tvers av alder, etnisitet, religion og sosial status. Når slike miljøer skapes, er det enklere for dem som arbeider med å skape kulturtilbud, å se hvem som er interessert i for eksempel kunst og følge opp hva de er interessert i og engasjere dem i prosjekter. Her kan disse da være med å skape noe. En gruppe i regi av United sisters gjorde dette med et prosjekt under Vaterlandsbroen. Her legger man vekt på å bli kjent med jentene og høre hva slags kunst de er interessert i, hva slags ytringskultur de vil ha – på hvilken måte.

«Vi jobber mye med ungdommen, vi må prøve og feile, fokus på musikk og medvirkning. Sier de: vi har lyst å starte band, da må vi må være raskere, vi må vite hvor vi kan sende dem»

Arbeider på Forandringshuset

«Jeg savner et fritidstilbud her, et fast tilbud, hvor man kan komme og lage ting eller gjøre gøy prosjekter, lære og jobbe med noe. Ikke en ungdomsklubb, der er det ofte mest gutter som henger rundt og ikke vil noe, de kjenner folk som er kriminelle, så jeg vil ikke dit»

Amina, 17 år

«Disse jentene trenger å ha eierskap, at de blir like mye sett som de som sliter eller er mer sårbare, de jentene som har gode karakterer etc. de kan føler at de faller utenfor»

Arbeider på Forandringshuset

Behovs- og motivasjonsfaktorer for økt deltakelse på kulturtilbud

Gamle Oslo har mange ildsjeler og et høyt engasjement i lokalsamfunnet når det gjelder mindre kulturarrangementer. Likevel er det kun et fåtall av respondentene som får dette med seg. Flere vi snakker med, har ikke kjennskap til det mangfoldige tilbudet som finnes i bydelen, og det etterlyses økt synlighet. På spørsmål om hva innbyggerne kunne ønske seg av kulturtilbud i bydelen, er det noen trekk som går igjen. Det er behov for fysiske møteplasser hvor beboerne på tvers av generasjoner og kulturell bakgrunn kan møtes. På disse møteplassene kan beboerne få felles opplevelser og utøve aktiviteter uavhengig av alder, kjønn og kulturell bakgrunn. Det er imidlertid forskjeller mellom de ulike gruppene som er bosatt i Gamle Oslo. De unge voksne med etnisk norsk opprinnelse som studerer eller jobber, har helt andre behov enn de større familiene med utenlandsk

bakgrunn som bor i trange leiligheter. Flere av barna i familiene opplever utenforskap og generell lav deltakelse på aktiviteter og kulturtilbud spesielt.

Aktiviteter som kombinerer kultur med et myldrende byliv, appellerer gjennomgående til innbyggerne i Gamle Oslo. Det kan være seg mindre utendørskonserter eller kino. Flere peker på at det kunne vært et større tilbud for både eldre og større barn / ungdom. Et eget kulturhus nevnes av mange, på tvers av alder, og en slik møteplass kan på sikt bli et samlingssted i bydelen, der også informasjon om kulturaktiviteter kan deles. Det sosiale og interaktive aspektet vokser også frem i samtalen. Beboerne vil ikke nødvendigvis bare være passive tilskuere, men også bidra i form av å lage noe, skape kultur selv eller kommunisere og bli kjent på tvers av kulturer og/eller med utøvere/kunstnere.

Ungdommene ønsker seg et eget sted å være; en slags kafé og sosial møteplass med aktiviteter. Her er det ønske om en bredde som treffer ulike interessefelt – alt fra musikk, dans, sang og kampsport. Flere blant de eldre informantene nevner at ungdommen kunne hatt nytte av morsomme aktiviteter som de kan tjene penger på. Det ville kunne skape rom for ansvar, læring og mestring samtidig. Et felles kulturhus for ungdom der de kan dyrke sine interessefelt, vil appellere og interessere dersom det fremstår som en plass hvor alle kan komme. Det er et ønske om at flere kulturer bringes sammen, og at det er en upretensiøs, uformell og avslappet atmosfære. Bydelen er mangfoldig, rik på ulike kulturer og den er urban, og man ønsker den samme følelsen i de kulturelle aktivitetene.

Grønland omtales som et av de mest fargerike og spennende stedene å være under id. Gatene fylles med boder hvor man kan kjøpe alt mulig, og restaurantene fylles opp med familier og venner. Det hele er en stor sosial, kulturell og festlig begivenhet som oppleves unikt for bydelen. Mange reiser hit fra andre bydeler som for eksempel Furuset og Stovner for å besøke moskeen.

Blant de eldre innvanderne er kulturbruk i stor grad knyttet til sosiale og nære relasjoner i form av større og mindre samlinger hvor folk fra flere land samles. Det kan være alt fra karneval, karaoke, bursdagsfeiring eller andre sosiale sammenkomster. På disse samlingene deltar både små og store, og det serveres mat fra de landene deltakerne kommer fra.

Målgruppene

Ungdom

Ungdommen i Gamle Oslo ønsker seg kino, aktivitetsplass, å lage musikk, få jobber, spille spill, et konsertsted og en danseklubb. Ungdommene uttrykker ønske om å kombinere kultur med behovet for arbeid, det vil si å lære seg noe de kan sette på CV-en sin. Noen kommer fra store familier som bor i trange leiligheter, og de ønsker seg spesielt en uformell og gratis møteplass der man kan være alene med venner. Biblioteket på Tøyen er et slikt sted, og det uttrykkes behov for flere slike arenaer. Videre ser vi et høyt engasjement innen tema som rasisme og depresjon, men også det å lage noe eget: film, musikk og det å sy etc. Så både et sted der man kan diskutere, engasjere seg og skape noe kreativt, appellerer.

Unge voksne

Målgruppen ønsker seg en ikke-kommersiell scene eller kulturhus som lokale krefter kan fylle med innhold, for eksempel «kinokvelder» og konserter. Tilbud om historiske vandringar hvor man kan se bilder av Gamle Oslo gjennom tidene, nevnes av noen. Flere ønsker en slags lokal involvering i kulturtilbudet, for eksempel lokal kunst av lokale personer. Dette vil kunne øke synligheten av det som skjer i bydelen, og involvere de lokale på en god måte. Denne ideen appellerte til flere. Flere ønsker en kombinasjon av natur og kultur og utendørsaktiviteter.

Småbarnsfamilier

Målgruppen ønsker seg kino, aktiviteter der barna kan leke / være aktive, lage kunst, danse, synge, delta selv i kunst eller teater. De ønsker seg arrangementer som blander kultur med natur, vandringer der man kan se og gjøre noe sammen. Det nevnes skatepark og at det mangler steder spesielt for jenter. Uteområdene kunne blitt gjort mer innbydende, det nevnes prosjekter der barn og ungdom kan være med å male i nærområdet som spesielt positive aktiviteter. Flere av minoritetsfamiliene ønsker seg hjelp med lekser, og dette kunne være et tilbud på kulturhus utenfor skolen.

Eldre/ensomme/ stille stemmer

Målgruppen ønsker et lavterskelsted der man kan møtes og sosialisere, gjøre noe sammen: for eksempel et verksted, lage ting slik at man føler seg nyttig, at det blir et naturlig sted å komme, ulike kulturer, bidra og lage mat, veve, sy, lage keramikk etc. Vi får høre at flere med minoritetsbakgrunn holder seg i mindre grupper med venner fra samme landbakgrunn eller familien. Andre innvandrere med lengre fartstid i Norge bruker kulturtilbudet i noe større grad, spesielt hvis de har besøk fra familie fra opprinnelseslandet. Men i all hovedsak bruker disse gruppene i liten grad de etablerte kulturarrangementene.

Illdsjeler/«eksperter»

Denne gruppen forteller om at det er behov for en felles arena for debatter, samtaler, forestillinger (dukketeater, ballett, opera, samtidsdans, selskapsdans), produksjoner, ideer, holdninger, visuell kunst, flerkulturell inkludering og som et verktøy for å overkomme ensomhet og isolasjon (helsebringende). Denne ideen fikk gjennomgående stor oppslutning, og flere mener at denne typen arrangementer kan bringe flere fra ulike kulturer sammen i bydelen. Det er et behov for et sted å kunne se film, og et sted hvor man kan være med på å velge hvilke filmer som vises, dette appellerer spesielt til ungdommen. Nå som vi går mot sommer, så nevnes utendørskino mye, at dette ville være positivt i bydelen.

«Skulle gjerne hatt mer for jenter her. Jeg har ei på 9 og ei på 12. Synes det er mest for gutter. Jentene mine liker alt fra dans, maling og sy»
Jamila, 41 år

Barrierer for kulturbruk

Økonomi

Det kommer tydelig frem at flere av beboerne i Gamle Oslo er av den oppfatning at etablerte og norske kulturtilbud som teater, kunstutstillinger og konserter koster mye. Derfor oppleves kulturbruk ikke like relevant for mange barnefamilier med minoritetsbakgrunn. Kulturtilbudet som utvikles, bør være gratis eller ha en lav pris dersom denne gruppen skal kunne ta det i bruk.

Manglende informasjon

En av hovedårsakene til lav deltakelse på kulturtilbudene, på tvers av alle målgrupper, er oppfatningen av at det ikke finnes noe, eller at tilbudet er begrenset. De som er interessert, oppsøker dette i sentrum. Det oppleves å være få tilbud, og flere gir uttrykk for at de kan få høyere kvalitet i sentrum. Det etterlyses en del mindre arrangementer i det lokale nærmiljøet som har lav terskel.

Språk

Flere familier har begrensede norskkunnskaper og ser derfor ikke på, eller forstår den informasjonen som kommer. Språkutfordringer gjør at mange ikke prater med nordmenn eller mennesker som er tilknyttet kulturaktiviteter – slik at man rett og slett ikke hører om det.

Utrygghet

Flere områder i bydelen oppleves ikke trygge. Mange velger derfor å unngå enkelte områder eller fraråder barna å ferdes i områdene det gjelder, grunnet bråk fra fyll/rus eller kriminalitet. Flere føler seg heller ikke inkludert i det som skjer, og et økt fokus på å involvere innbyggerne er noe som appellerer. Oppgradering og vedlikehold av uterommene i bydelen – det være seg torg og parker, vil oppleves positivt og på sikt bidra til at lokalbefolkningen bruker disse områdene mer.

Fraværende foreldre

Det er en utfordring med de mest sårbare gruppene av barn og unge som opplever utenforskap. Disse barna vokser opp i familier der foreldrene ikke eksponerer barna sine for aktiviteter, sosialisering eller kultur. Foreldrene er ikke bevisst på dette og opplever ikke at denne typen aktiviteter er viktig. Det kan være foreldre med begrensede norskkunnskaper, som bor trangt og har økonomiske utfordringer. Alle disse faktorene er barrierer som begrenser kulturbruken både for barna og dem selv. Det oppleves å være en stor andel beboere i bydelen som holder seg for seg selv, og som ikke involveres i det som skjer. Det må tilrettelegges et tilbud for denne gruppen som oppleves lett tilgjengelig, gratis og enkelt å ta i bruk for barna. Det er også viktig å komme i kontakt med foreldrene, siden det fremstår som om de ikke ønsker at barna deres skal delta, at de tenker at det ikke angår dem. Her kreves det direkte og personlig kontakt, hvor tillit skapes og en langsiktig relasjonsbygging stimuleres.

Mange av kulturarrangementene oppleves «lukkede»

Flere av kulturtilbudene i bydelen oppleves som lukkede, enten i form av at man ikke har kjennskap til dem, at man ikke anser stedet som relevant for en selv, det er innendørs et «skjult» sted, eller at det kun gjelder for dem som har spisskompetanse eller har spesiell interesse for akkurat dette arrangementet. Arrangementet fremstår altså ikke som åpent for alle i bydelen.

Liten grad av kontinuitet og helhetlig tankegang i det kulturtilbudet som finnes

Det er mange spennende enkeltstående kulturtilbud i Gamle Oslo, men det er, som i mange andre bydeler, mangel på kontinuitet og en helhetlig tankegang eller samhandling i kulturtilbudet. Dette synes å ha negativ effekt ved at man ikke følger opp en interesse innenfor for eksempel teater eller dans, og når prosjektet avsluttes, stopper det opp. Beboerne vet ikke hvor de skal fortsette for å utvikle interessen eller ferdigheten.

Hva har fungert med barn og ungdom i bydel Gamle Oslo når det gjelder kulturdeltakelse?

Relasjonsbygging, personlig rekruttering og det å skape kontinuitet i tilbud

Kommunikasjon

En kombinasjon av kommunikasjon av kultur og opplevelser sammen med et tilbud kan være en god løsning i bydelen, da dette trigger på tvers av målgrupper. Det vil være positivt med synlige arrangementer som kan vise frem hva som skjer i bydelen.

Vi identifiserer også her et behov for økt kommunikasjon og bedre informasjon som når frem til flere i bydelen. Mange vet ikke om tilbudene som finnes. Dette kommer fra ulike målgrupper i vårt utvalg. Det krever ulike kommunikasjonsstrategier for å nå de ulike målgruppene. Vi fikk indikasjoner på at innvandrerfamilier med lav inntekt og stille stemmer er vanskelige å nå frem til. Her kreves en

personlig kommunikasjon via nøkkelpersoner, helst kjente relasjoner. Man må bruke de riktige arenaene og opinionsledere for å spre budskapet.

Man må også invitere muntlig eller skriftlig med f.eks. «flyers» som man kan dele ut, henge opp lapper på torvet, bussen, butikker/senter (stands), steder der folk naturlig ferdes, og levere i postkassene (hovedbudskap på flere språk). Flere innbyggere vi pratet med, nevner at de ville sett informasjonen dersom den hang i borettslaget eller på oppslagstavler i byggene der man bor, så å bruke slike steder som informasjonskanal kan være nyttig. Informasjon på flere språk vil være optimalt.

Ungdom og unge voksne samt barnefamilier får med seg at det skjer ting via sosiale medier, f.eks. Instagram og Facebook. Men generelt oppleves det å være for lite informasjon tilgjengelig om ting som skjer, og spesielt at det ikke når ut til alle. Disse savner en app / en Facebook-side eller nettside der det står om alt som skjer i bydelen. En av foreldrene vi snakket med, sa at han ikke forstår hvorfor ikke informasjon om kulturtilbud blir spredd på lik linje med informasjon fra skolen, da får man det med seg. Så samarbeid med skolene, miljøarbeidere og organisasjoner er viktig for å «spre ordet».

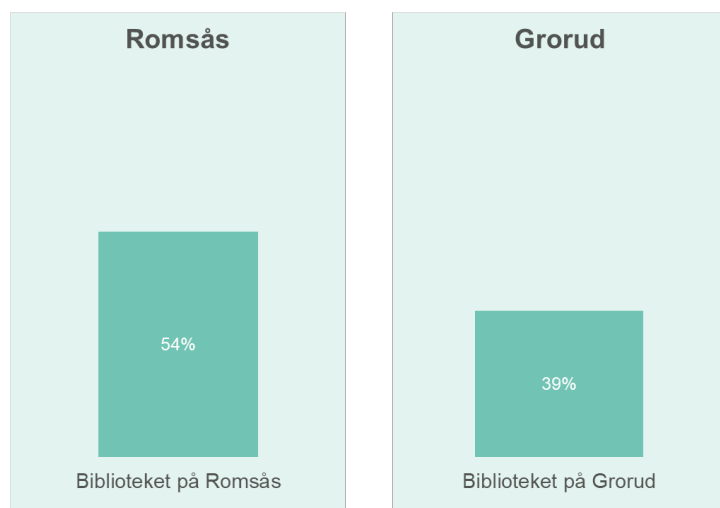
Vi får også indikasjoner på at jungeltelegrafen er viktig når som skjer i bydelen, blir kommunisert, spesielt for innvandrerfamilier med barn og ungdom. Denne muntlige kommunikasjonen fra folk man kjenner eller lytter til, har en sterk kommunikasjonseffekt, men den har også begrensninger ved at man ikke når ut til dem man ikke har et nettverk til. For å nå flere i bydelen med informasjon kan man sette i gang mer målrettede kommunikasjonstiltak. Man kan for eksempel bruke oppsøkende rekruttering, der man har direkte kontakt med brukerne og tett oppfølging. Dette er viktig i familier der barna/ungdom opplever utenforskap. Her kreves personlig oppfølging, relasjonsbygging, å skape tillit til familien, informere dem godt og følge opp enkeltfamilier. Dette innebærer å bruke ressurspersoner, miljøarbeidere og ambassadører som er tett på målgruppen og kan kommunisere på målgruppens premisser. Dette gjelder både i form av både språklig, samfunnsmessig og kulturell kompetanse, og i visse tilfeller ha spesialkompetanse. Det trengs et bindeledd, plattform eller koordinator for dette, det vil si en koordinering av ressurspersoner hvor man jobber med å oppnå målrettet rekruttering og oppfølging. Vi hører fra organisasjoner som Forandringshuset og KIGO at det krever mye tid, logistikk og ressurser. Denne bydelen har spesielle utfordringer med barn og ungdom som vokser opp med utfordringer som traumer fra tiden som flyktning, utenforskap og isolering, og her vil det få store, positive sosiale og samfunnsmessige effekter dersom disse sårbare gruppene får tilgang til ytringskultur. Mye ligger til rette for spennende aktiviteter som appellerer til målgruppen, men man trenger ressurser til rekrutteringsfasen.

«Vi har lenge jobbet med å forstå hvorfor de ikke kommer når vi har så fete tilbud, som vi vet de liker. Så skjønnte vi at vi må snakke med dem, få tak i motivasjon - må starte der, med å gripe tak i interessen, den detaljen og jobbe videre ut ifra det. Så må vi holde kontakten med ungdommene og prate med de hele tiden, og utvikle tilbudet for å opprettholde interessen»
En som arbeider på KIGO, Gamle Oslo

8 GRORUD

8.1 Bruk av lokale tilbud og arrangementer

I spørreundersøkelsen er innbyggerne spurt om de bruker biblioteket i bydelen sin. Figuren under viser andelen i henholdsvis Romsås og Grorud som svarer at de har benyttet biblioteket i løpet av de siste to årene.



8.2 Område: Romsås og Grorud

Målgruppe: Minoritetskvinner som står utenfor arbeidslivet og/eller mottar sosialstønad eller annen hjelp fra Nav

Dette kapittelet omhandler kvalitative tilbakemeldinger fra minoritetskvinner bosatt på Romsås og Grorud som står utenfor arbeidslivet. Dette er basert på samtaler med informanter og ikke generaliserbare (statistiske) funn. Beskrivelsene nedenfor representerer målgruppens egne opplevelser.

Å bo i bydelen

Respondentene forteller at de trives i bydelen. Utvalget av butikker dekker deres behov, og de liker godt å bo nær kollektivpunkter. De drar imidlertid lite til sentrum, dels fordi behovene de har, dekkes i bydelen, og dels fordi de synes det er for mye mennesker der. Dette er en gruppe som har begrenset økonomisk handlekraft, og sentrum unngås også fordi dette er et sted som forbindes med å måtte bruke penger på noe. Det som trekkes frem som den aller største gleden ved å bo på Romsås, er nærheten til skogen og gode uteområder for barna. Flere av dem går ofte turer i skogen, enten alene eller sammen med andre. For enkelte har skogen en terapeutisk effekt når de kjenner på uro eller stress.

Kulturtilbud i bydelen

Det er primært Romsås senter og deres egen «kvinneklubb» som respondentene kjenner til som møteplasser eller arenaer for kulturbruk i bydelen. I tillegg er det noen av dem som jevnlig oppsøker

Stovner Frivilligsentral og benytter seg av tilbudene her. Romsås Frivilligsentral ble ikke nevnt i vårt utvalg.

Romsås senter og Grorud senter

Respondentene har vanskeligheter med å gjengi hva som skjer av kulturelle tilbud på senteret, men de mener å ha fått med seg at «det er noe som skjer» der, men har i liten grad oppsøkt dette aktivt selv. De bruker ofte sentrene til å møte venner.

Stovner Frivilligsentral

De som besøker Stovner Frivilligsentral, kommer primært for å delta på norskkurs og i den organiserte turgruppen. Av og til lager de også mat sammen med andre deltakere og holder fest, hvor de danser og synger. Dette setter de veldig stor pris på. De forteller at det ofte holdes fester hvor kvinner og menn er adskilt, og at dette er viktig for at de skal kunne utfolde seg med dans og sang slik de ønsker.

«Kvinneklubben»

Både kvinnene på Grorud og Romsås nevner at de pleier å dra på «kvinneklubber». Dette er ulike samlinger for kvinnene hvor de møtes hjemme hos en av deltakerne. Her møtes de for å prate, lage mat sammen og avtale aktiviteter, slik som å gå tur i skogen. Klubben er i utgangspunktet åpen for alle minoritetskvinner i området som ønsker å være med. Hensikten med klubben er først og fremst ha et sted hvor man kan sosialisere og skape nettverk.

Biblioteket på Romsås (Deichman Romsås)

Biblioteket på Romsås oppgis å være et veldig interessant sted for dem som bor i området. Flere av dem forteller at de låner barnebøker og ordbøker for å lære enda bedre norsk, for at de lettere kan få seg en jobb.

Biblioteket på Grorud (Deichman Nordtvet)

Biblioteket på Grorud blir nevnt av noen i målgruppen. Stedet er godt likt, og hit drar de mest med barna.

Bydelsmødre

Bydelsmødre ble nevnt av kvinnene fra Grorud, men ikke av dem fra Romsås. Bydelsmødre er et svært viktig bindeledd for målgruppen og kontakten deres ut i nærmiljøet. Her lærer de om det norske samfunnet og kultur, hva som tilbys av aktiviteter, hva som er viktig med tanke på barnas skolegang, byråkrati, rettigheter og forventninger. Ikke minst er Bydelsmødre også viktig for den generelle trivselen for flere av disse kvinnene. De snakker varmt om hvor viktig Bydelsmødre er, og for noen er dette den eneste kontakten og kommunikasjonspunktet de har inn i det norske samfunnet. Vi får indikasjoner på at dette er personavhengig, at den kvinnen som representerer Bydelsmødre disse har kontakt med, er en viktig person for dem.

Hva som fremmer og hemmer kulturbruk

Felles for målgruppen er at de står uten arbeid og mottar støtte og oppfølging fra Nav. De har trang økonomi, og flere oppgir å være preget av bekymringer og uro knyttet til de begrensningene som følger med dette. Interessen for kulturtilbud er til stede, men den er underordnet, dels grunnet økonomi, dels grunnet deres fokus på jobb, som opptar mye av tankene deres. De forteller at de aktivt velger bort tilbud som de antar vil koste penger, og det vil være essensielt at kulturtilbud som rettes mot denne målgruppen, er gratis eller tilnærmet gratis.

Under området ytringskultur står interessen for mat, dans og sang spesielt sterkt. Dette er gjerne domener de mestrer og er fortrolige med, og derfor også har et ønske om å vise frem og skape

sosiale arenaer rundt. For målgruppen er relevante og interessante former for ytringskultur i større grad noe man kan gjøre i fellesskap som gruppe, og i mindre grad noe man passivt «konsumerer», selv om dette også blir nevnt. Eksempler i den sistnevnte kategorien er et eget kinotilbud i området. Målgruppen har kjennskap til tilbudet i sentrum, men som nevnt er terskelen høy for å reise dit.

Aktivitetstilbud er viktig for denne gruppen, da dette utover helsegevinsten tar fokus bort fra bekymringer, gir dem en arena for å sosialisere og komme i kontakt med andre. Her nevnes også behovet for flere organiserte aktiviteter slik som yoga og svømming. Kjønnsnormer fra landet de kommer fra, er også en faktor, og for flere er aktiviteter som dans og svømming sammen med det motsatte kjønn uaktuelt.

Hva som savnes

Av åpenbare grunner er det først og fremst behovet for jobb som er størst hos denne gruppen. De ønsker seg kurs i noe som øker sannsynligheten for det. Dette kan være aktiviteter eller kulturtilbud hvor de også kan være nyttige når det gjelder heving av norskkompetanse eller datakompetanse. Selv om flere av dem oppgir å gå på både norskkurs og datakurs i regi av Nav, så ønsker flere av dem enda mer av dette.

Utover jobb har kvinnene også et sterkt behov for arenaer hvor de kan sosialisere med andre i tilsvarende situasjon. Dette kan gjerne kombineres med aktivitetstilbud. Dette må helst være gratis og være beregnet for kvinner. Slike tilbud blir til dels dekket i dag, men kan med fordel utvides både i omfang og frekvens, da opplevelsen av slike tilbud er svært positiv. På Romsås blir dette til dels dekket i dag, via kvinneklubben og frivilligsentralen på Stovner, på Grorud har Bydelsmødre lignende tilbud.

Når det gjelder aktiviteter, er det gjerne dans, zumba, turer i skogen og svømming som er det mest interessante for målgruppen. Videre nevnes et ønske om mer aktiviteter for barn i området, slik at disse familiene gradvis kan venne seg til at barna deres bruker området, og det er også et fint påskudd for mødrene til å bli kjent med flere i nærområdet.

For denne gruppen kvinner som føler på utenforskap eller mangel på sosialt nettverk, vil tiltak som oppsøkende kommunikasjon i form av relasjonsbygging og jungeltelegrafen være viktig. Her kan man involvere ressurs-/nøkkelpersoner som forteller om aktivitetene som finnes, direkte til kvinnene. Muntlig informasjon fra folk man kjenner eller lytter til, kan ha en sterk kommunikasjonseffekt, men denne typen kanal har også begrensninger ved at man ikke når personer utenfor nettverket, så her må man jobbe mer aktivt. For å faktisk nå frem til denne målgruppen kan man for eksempel benytte oppsøkende rekruttering. Dette innebærer å bruke ressurspersoner og ambassadører som er tett på målgruppen, og som kan kommunisere på målgruppens premisser, i form av både språklig og kulturell kompetanse. En koordinering av ressurspersoner i bydelen hvor man følger opp dette, kan være viktig for å oppnå mer målrettet rekruttering til aktiviteter og tilbud samt å foreta en tettere oppfølging.

*«Jeg liker å bo her. Her har vi matbutikker, t-bane og skogen. Jeg går mye tur i skogen, jeg blir rolig av det»
Ikke navngitt respondent, Somalia*

*«Det hadde vært fint med en festival her. Her kunne vi ha laget mat og vist frem dans
fra hjemlandet vårt»
Ikke navngitt respondent, Nepal*

*«Det hadde vært fint med et eget sted hvor man kunne møte andre og slapp å bruke
penger. Kanskje et sted hvor man også lærte norsk og data. Det er viktig å lære seg for å
få en jobb»
Ikke navngitt respondent, Eritrea*

Kort oppsummert: Romsås og Grorud

Drive

- Gratis arrangementer
- Arena hvor man kan sosialisere / danne nettverk
- Gratis treningstilbud/aktivitet for kvinner i samme situasjon
- Et tilbud de opplever kan kombineres med å øke kompetanse overfor arbeidslivet

Barrierer

- Trang økonomi
- Interesse, da behov for jobb binder mye av tid og bekymring
- Mangel på informasjon/kommunikasjon (og/eller forståelse)

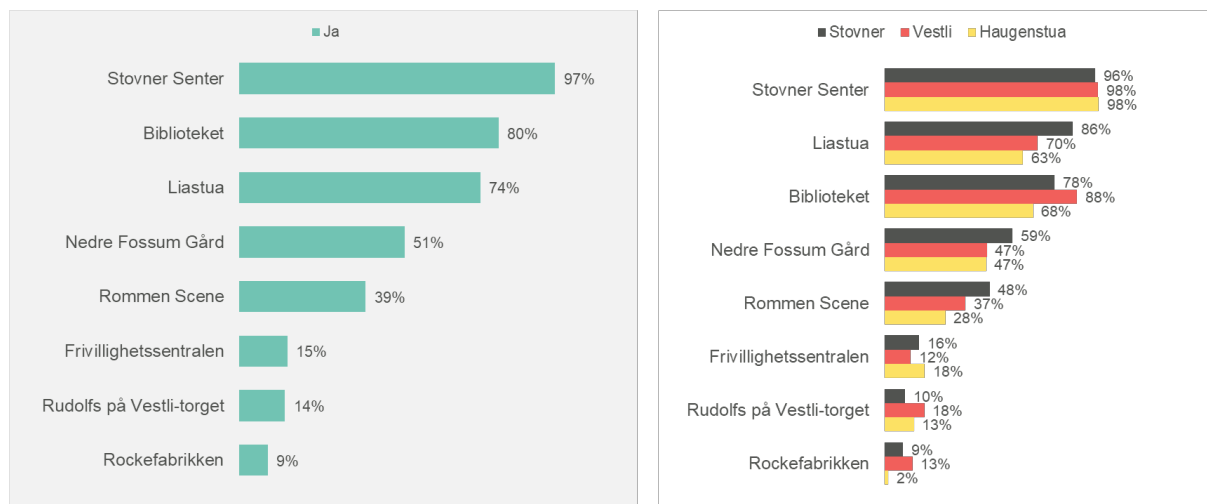
Hva som savnes

- Et eget sted hvor de kan treffe andre i samme situasjon, en egen «kulturklubb» hvor de kan utfolde seg på egne premisser, og hvor utgiftene er minimale
- Fysisk aktivitet for kvinner i samme situasjon (gratis), gjerne dans eller en annen form for trening
- Kinotilbud
- Festivaler og arrangementer hvor man kan vise frem kulturen sin i form av mat, musikk og opptredener.

9 STOVNER

9.1 Bruk av lokale tilbud og arrangementer

I spørreundersøkelsen er innbyggerne spurt om de bruker ulike steder og arenaer for kultur i bydelen. Figuren under viser andelen som svarer at de har benyttet disse stedene/tilbudene i løpet av de siste to årene.



9.2 Område: Vestli, Stovner sentrum, Haugenstua

Målgruppe:

- Ungdom, jenter 14–19 år, med minoritetsbakgrunn
- Stille stemmer
- Et bredere utvalg i digital gruppesamtale med unge voksne og familier

Dette kapittelet omhandler kvalitative tilbakemeldinger fra ungdom med minoritetsbakgrunn, stille stemmer, primært kvinner med innvandringsbakgrunn, familier og unge voksne bosatt på Vestli, Stovner sentrum og Haugenstua. Dette er altså basert på samtaler med informanter og ikke generaliserbare (statistiske) funn. Beskrivelsene nedenfor representerer målgruppens egne opplevelser.

Å bo på Stovner

Stovner beskrives som en positiv bydel å bo i, og det nevnes gjennomgående at det har vært en stor utvikling i bydelen de siste årene. Denne beskrivelsen kommer fra ulike målgrupper, barnefamilier, ungdom og til eldre med innvandringsbakgrunn, det være seg både kort og lang botid i Norge. Det er særlig for ungdom at flere peker på at det skjer mye positivt. For eldre med ulike landbakgrunner, både enslige og familier, er det fortsatt behov for flere og mer relevante aktiviteter. Turområdene har også blitt bedre de senere årene, og noen mener det har blitt tryggere å ferdes rundt, og at dette har noe å gjøre med aktivitetene og det at det skjer noe i omgivelsene. Det løftes også frem det positive i mangfoldighet, at det er mange ulike mennesketyper og etnisiteter i bydelen, i tillegg til folk i ulike livsfaser.

Ungdom på Stovner

I likhet med ungdom i noen av de andre bydelene (f.eks. Alna) er det forskjell på ungdommene med ulike etnisk opprinnelse.

- Vi ser at mange orienterer seg i større grad etter «mainstream» norsk kultur og «føler seg norske», selv om de har foreldre født i andre land. Dette innebærer at de i mindre grad føler at de er «mellom to kulturer», og møter i mindre grad kryssende forventninger fra det norske samfunnet og fra foreldrene. De deltar gjerne på kulturarrangementer sammen med annen ungdom.
- Så ser vi dem som opplever i større grad at begrepet minoritetsungdom er treffende for dem. De identifiserer seg både med foreldrenes kultur og norsk kultur og kan av og til kjenne på kryssende forventninger mellom foreldrenes verdisyn og norsk kultur. De deltar ofte på arrangementer sammen med familien og opplever dette som noe naturlig og positivt. Disse er sterkere knyttet til sine foreldres kultur, maten fra opprinnelseslandet og opplever større forpliktelser overfor sine foreldre og verdisettet deres.

Spesielt jentene fremstår svært pliktoppfyllende når det gjelder studier, og er opptatt av å prestere på flere områder. De er i større grad bundet opp til hjemlige forpliktelser, slik som å passe søsken, lage mat, rydde og vaske. Her er foreldrene en barriere for at barna deres skal delta i ytringskultur, og foreldrene oppfordrer ikke til det. Disse foreldrene kan sies å være lite engasjert i norsk kultur generelt og ytringskultur spesielt.

Familier

For familiene, inkludert stille stemmer med kort fartstid i Norge, er kultur verken relevant eller i bevissthetsområdet deres. Kulturaktiviteter generelt og ytringskultur spesielt kan sies å være overskuddsaktiviteter. Vi ser at flere familier kobler kultur konkret til sosiale begivenheter, gjerne med mat, der hele familien er sammen med andre familier. Mangel på nettverk, relasjoner og utfordringer med språk gjør at noen familier har lav kjennskap til kulturaktivitetene som finnes i bydelen.

Innvandrere med lengre tid i Norge har et tydeligere forhold til kultur, både høykultur, ytringskultur og kultur fra opprinnelseslandet. Her møter vi på noen med pakistansk opprinnelse som forteller at de besøker Operaen eller Nasjonalmuseet i Oslo når de får besøk fra utlandet. Videre fremstår de aktive i å koble andre, spesielt kvinner med ulike etnisiteter, sammen. De skaper egne aktiviteter; dette kan være store sosiale begivenheter i andre bydeler, store bryllup eller samlinger f.eks. på Lørenskog eller i bydel Gamle Oslo. Denne gruppen er mer åpen for og ønsker seg mer av tilbud definert som ytringskultur. Denne gruppen kan brukes mer aktivt i å involvere familier og spesielt kvinner fra andre kulturer i større grad ved relasjonsbygging.

Kulturarenaer på Stovner

På tvers av målgruppene oppleves det gjennomgående å ha skjedd en stor positiv utvikling de siste årene når det gjelder både aktiviteter, stedsutvikling som parker og kulturarrangementer. I motsetning til de andre bydelene så snakker ungdommen spesielt positivt om ungdomsklubben som et attraktivt og relevant tilbud som brukes aktivt. Det føles både trygt, spennende og et sted der ungdommen vil være. En møteplass som ungdom i andre bydeler savner, er godt etablert på Stovner. Flere av de vi snakker med, merker at det har blitt satset i bydelen, og det er oppgradert steder der unge kan samles. Her nevnes spesielt ungdomsklubben, biblioteket og Rommen Scene. På den andre siden savner spesielt jentene et sted de kan spille fotball, da eksisterende bane er okkupert av eldre gutter, slik at de yngre jentene ikke tør å gå dit. Når vi snakker med ungdommene, er de spesielt opptatt av å få seg sommerjobb, og de holder på å sende søknader.

Mange trekker entusiastisk frem ungdomsklubben på senteret, her møter man venner og har masse gøy. I sommerferien var det også mange aktiviteter der, og dette er spesielt viktig og positivt for dem som ikke reiser bort eller gjør aktiviteter med familien.

Satsingen på biblioteket er verdsatt, oppussingen og det at biblioteket har flyttet, oppleves som positivt. Det både ser og oppleves mer innbydende nå, samtidig som det arrangeres mange aktiviteter for barn og unge som treffer målgruppen godt. Biblioteket brukes aktivt spesielt av de med ikke-norsk bakgrunn, men også generelt av både ungdom, familier og unge voksne.

Rommen Scene og klubb er tydeligvis godt kjent blant innbyggerne og anses å være et sted som byr på et variert og godt utvalg aktiviteter med høyt nivå på instruktører og utstyr. Noen mener det er for spisset til tider, det vil si at man ikke alltid føler det er for dem selv, eller at visse tilbud kan føles «lukkede». På den andre siden får vi indikasjoner på at Rommen Scene ikke er så kjent for en gruppe innbyggere med stille stemmer, og at det er et behov for økt oppmerksomhet dersom tilbudet skal nå bredere ut i bydelen.

Vestliklubben trekkes frem av enkelte som et positivt tilbud i bydelen, med flere varierte aktiviteter, spesielt for barn. Dette tilbudet oppleves som både enkelt og naturlig å ta i bruk. Men Vestliklubben er ikke kjent i andre deler av målgruppen, som for eksempel hos familier med innvandringsbakgrunn og stille stemmer.

Hva som fremmer og hemmer deltagelse på kulturtilbud

Spesielt unge målgrupper ønsker et sted å møte andre unge og gjøre artige aktiviteter innen interessefeltet: spille sammen, høre på musikk, dra på utflukter, gjøre lekser eller prate sammen. Utflukter er stort særlig blant ungdommene med innvandringsbakgrunn som har foreldre som ikke er involvert i lokalmiljøet, eller som tilbyr barna sine opplevelser utenfor hjemmet. Det er tydelig at de ikke beveger seg ut av bydelen med sine foreldre i noen særlig grad, så når de får turer fra ungdomsklubben (f.eks. til Hovedøya eller Tusenfryd), så er dette stort! Videre ønsker ungdom hjelp til å få jobb, så tilbudet innen yringskultur der ungdom kan bidra med arbeid, vil vekke interesse.

*«Mange unge på Stovner vil ikke ha kunst, teater og dans. Vi vil ha ungdomsklubb med gratis mat, utflukter, og hjelp til å søke sommerjobb»
Mathumitha, 15 år*

Målgruppen forteller om en hverdag hvor skole, lekser, familie og venner er i fokus. Det blir forventet både av familien og av dem selv at de legger ned en solid innsats i å prestere på skolen. Flere bor i små leiligheter og forteller hvor fint det er å ha et sted i nabolaget hvor man kan gjøre lekser, eksempelvis ungdomsklubben og biblioteket. Samtidig har også målgruppen et behov for å være med venner og sosialisere. Mange ungdommer har foreldre de ikke føler at de kan prate med, eller som er til stede i livet deres. De har dårlig råd, slik at det å spise middag på ungdomsklubben nesten gratis og gjøre lekser der er høyt verdsatt. Ungdomsklubben legger godt til rette for dette og roses stort av disse ungdommene.

Videre er det flere av de unge jentene som er svært knyttet til familien, og som opplever det som positivt at det finnes familievennlige kulturarrangementer. Andre igjen trekker frem klubben «Sisterhood» som en god arena der man kan snakke om personlige og sosiale utfordringer, depresjon f.eks., og finne samhold når man opplever noe som er vanskelig i livet sitt. Ungdomsklubben oppleves i utgangspunktet som en god arena for sosialisering og bruk av kultur. Likevel ser vi at de aller mest ambisiøse jentene i denne gruppen etterlyser et enda høyere nivå på tilbudet og aktiviteter og instruktørene, og en tettere oppfølging slik at de kan vokse og yte mer.

Flere av jentene ønsker kurs i skriving, foto, det å lage film, søm, tegning eller maling. Leksehjelp og annen skolerelatert inngang på kulturkonsum er også relevant for mange i målgruppen. En barriere er familiære forpliktelser og at foreldrene legger føringer på hva de foretar seg på fritiden.

Behov for relasjonsbygging og rekruttering

Visse påpeker at det er utfordringer knyttet til barnefattigdom og utenforskap i bydelen, og et ønske om mer integrering på Stovner. Det er mange barn som går glipp av kulturtilbud, ofte fordi foreldrene ikke hører om, ikke forstår eller ønsker å delta i det som finnes. For flere av innbyggerne er det krevende å orientere seg i hvordan kulturtilbudet fungerer i Norge, både på grunn av språkbarrierer og at kultur konsumeres mer organisert og strukturert sammenlignet med hva de er vant til. Flere tilbud oppleves som «lukkede» miljøer. For å få med seg tilbudet, forstå hva tilbudet går ut på, og delta på aktiviteten er det avgjørende med en muntlig, detaljert og imøtekommende kommunikasjon (for noen på eget morsmål). Her blir det viktig med fysisk rekruttering og relasjonsbygging for å aktivere de gruppene som er lite involvert.

Samtidig får vi høre fra nøkkelpersoner i lokalmiljøet at det er et godt engasjement i bydelen, og et ønske om at de aktivitetene som gjennomføres, skal forbedre livene til innbyggerne, øke integrering og utjevne fattigdom. Flere ønsker å bidra gjennom bruk av sin tid eller gjennom å fristille lokaler til aktiviteter som kan hjelpe.

Hva som savnes

Stovner bydel gjør mye riktig i utviklingsarbeidet, og det vil være positivt å fortsette med medvirkning fra lokalbefolkningen. Flere varierte aktiviteter for ulike innbyggere og fine grønne uteområder nevnes gjennomgående. Likevel kommer det også frem at de tilbudene som eksisterer, er mest rettet mot yngre ungdom. Det er fortsatt et ønske om mer tilbud for eldre kvinner og menn med innvandringsbakgrunn generelt og stille stemmer spesielt.

Et gjennomgående savn hos målgruppen er flere lavterskeltilbud. Kvinnelige stille stemmer ønsker seg aktiviteter som f.eks. dans, kvinnesamlinger med mat, diskusjoner, hobby eller bare å være aktive med andre kvinner i nabolaget, som å gå tur i skogen. Videre nevnes ønsker om enda flere (gjærne mindre) konserter, matfestivaler og filmforevisninger. Igjen ser vi at det vil være positivt for mange å kunne bidra med for eksempel en matrett, slik at man føler at man har en rolle.

Når det gjelder større barn, ungdom og unge voksne så ønskes ytterligere tilbud som kan forbedre ferdighetene deres, gi dem arbeidserfaring og styrke deres muligheter videre i livet. Kurs som ønskes i tegning, foto, maling eller skriving kan ha en slik effekt. Flere forteller også her at de ønsker hjelp til å søke jobber og hjelp til lekser. Det er generelt sett viktig å kombinere kultur med behovet for arbeid – eller det å tjene penger, dette vil i stor grad aktivisere ungdommen på Stovner.

Når det gjelder de minst aktive brukerne i målgruppen, trekkes det frem grupper som Bydelsmødre og bydelsfedre som en løsning på dette, hvor man kan bli kjent med andre foreldre i området, og norsk kultur kan bli introdusert på en forståelig måte. Videre foreslås det at det burde vært flere aktiviteter for barn i området, slik at foreldrene gradvis kan venne seg til at barna deres bruker området, og det er et fint påskudd til å bli kjent med flere i nærområdet. Møteplasser på tvers av generasjoner og ulike kulturer appellerer og gjør at kultur føles mer relevant for denne gruppen.

Ytringskultur må kobles til det sosiale og spesifikke behov

Når vi spør dem som i dag bruker kultur i liten grad, om kultur generelt og ytringskultur spesifikt, så får vi både spørrende blikk, få svar og lite engasjement. Derfor kobles mye av samtalen til hva som kan være av interesse. Vi ser at ytringskultur må kobles til det sosiale, mat og aktiviteter som faller innen interessefeltet, og kan bidra til å skape et mer inkluderende nærmiljø eller gi disse personene

«muligheter» (forstå systemene, spesielt omkring barna, få økt kunnskap, få en jobb, bidra med noe). Fra stille stemmer og innvandrerfamilier som ikke er aktive kulturbrukere, så går følgende funn igjen i flere av bydelene: Det er lav interesse for kulturuttrykk som kunst, film, litteratur, dans (med unntak av dans fra deres opprinnelseskultur), teater og konserter. Målgruppen har gjerne flere barn og trang økonomi, og de bor i små leiligheter. I tillegg til å bruke mye tid på å lære seg språk, tilpasse seg norsk kultur og forholde seg til det norske systemet har flere behov for et stabilt, sosialt nettverk.

For stille stemmer spesielt og visse familier generelt blir det å oppsøke kunst, scenekunst, visuell kunst, litteratur eller teater, en overskuddsaktivitet. I det hele tatt er behovet for å «konsumere» kultur eller delta i ytringskultur i moderne forstand lav hos deler av denne målgruppen.

Som beskrevet i kapittelet om bydel Bjerke fikk vi også i denne bydelen lignende indikasjoner fra ressurspersoner om målgruppens manglende kulturbruk. Det at minoriteter fra ikke-vestlige land viser så lav interesse for moderne ytringskultur, kan ha sin årsak i ulik (opprinnelses)kultur og sosioøkonomisk bakgrunn. Dette kan forklares med at kommersiell kultur ikke står like sterkt i land som målgruppen er fra. Man blir ikke «oppdratt» i å kultivere ens egen smak på samme måte som man gjør i vestlige land. Ytringskultur for målgruppen knyttes i større grad til tradisjon og sosialt samvær, hvor sang, dans og matlaging er kulturuttrykk som det er interesse for, men da noe man gjør når man møtes, og ikke «konsumerer» på samme måte som når man ser en film eller besøker et museum. *Ytringskultur for disse er snarere «effekter» av sosialitet og ikke noe som betinger sosialitet eller markerer kulturell kapital.* I tillegg er det viktig å understreke at denne gruppen har andre behov som de anser nødvendig å dekke først: lære seg språk, følge opp barnas skolegang, evne å registrere barna på aktivitet og leksehjelp, få et nettverk og lære seg data (spesielt for å kunne følge opp barnas skolegang).

Hvis målgruppen skal delta på et kulturarrangement, er det nesten en betingelse at det er gratis eller nesten gratis, og det må kobles til sosialisering, slik at man kan opparbeide seg et nettverk. Det senker også terskelen dersom de kan vise frem noe fra opprinnelseskulturen sin (for eksempel en matrett). Hvis det i tillegg er noe for barn, så øker sannsynligheten for deltakelse, siden store deler av hverdagen arrangeres rundt dem. Vanlig vestlig mainstream kultur er det liten interesse for hos dem med kort fartstid i Norge, men det er noe mer interesse å spore hos dem som har vært her lenger.

*«Ungdomsklubben er jeg alltid på, der møter jeg venner og kan finne på masse gøy! I sommer skal det være endel som skjer der. Det gleder jeg meg til»
Mathumita, 14 år*

*«Vi er mest opptatt med våre tre barns skolegang, det er mye å følge opp og de driver med mange aktiviteter. Fotball, dans og den eldste skal snart studere. Vi har ikke tid til det du nevner der (teater ...)»
Muhammed, 54 år*

*«Husk at ungdom vil ikke henge med voksne. Det har vært noen ganger det er for mye av det. Vi liker å være sammen bare oss, så når vi kan det på ungdomsklubben er det best!»
Amina, 15 år*

«Det hadde vært fint med et sted der vi kan ta med en matrett og spise og bli kjent.
Gjerne dansing også, en gruppe for kvinner der vi kan prate om skole og gå turer i
skogen»
Jamila, 44 år

Kort oppsummert: Vestli, Stovner sentrum, Haugenstua

Ungdom:

Drivere

- Ungdomsklubb med gratis mat, utflukter og hjelp til å søke sommerjobb
- Aktiviteter som kan relateres til skole eller interessefelt: lage film, lage cv, få jobb
- For jenter: temakvelder, f.eks. om mental helse (depresjon)

Barrierer:

- Lavt engasjement fra foreldrene, tar ikke med barna på aktiviteter
- Andre forpliktelser fra foreldrene
- Økonomi
- Utrygt i visse parker, fotballbanen er okkupert av eldre gutter

Stille stemmer:

Drivere:

- Inkluderende og sosiale aktiviteter
- Aktiviteter for kun kvinner: dans, trening, turer i skogen, svømming
- Festivaler med mat hvor hele familien involveres og sosialiseres
- Tilbud for ungdom knyttet til «noe nyttig», skolearbeid og jobb
- Benytte fysisk og aktiv rekruttering: bygge relasjoner for å øke interesse for ytringskultur

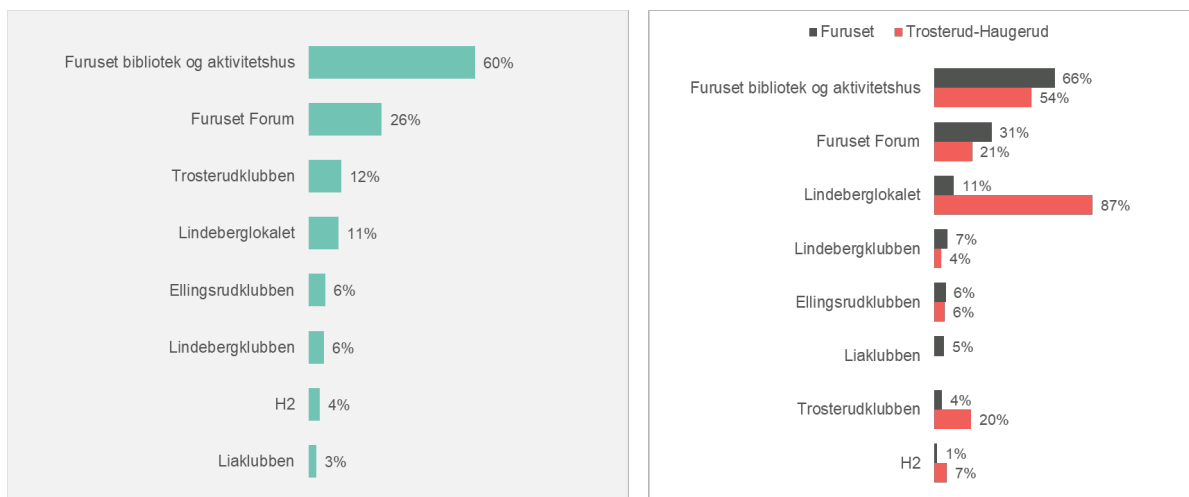
Barrierer:

- Manglende kjennskap til tilbud
- Opplever ikke at det er passende tilbud for dem
- Er isolert, har ikke sosial kontakt med andre familier
- Andre prekære behov må dekkes først (få sosialt nettverk, språk, lære data, forstå skolesystem, få barna til leksehjelp og aktiviteter)
- Økonomi

10 ALNA

10.1 Bruk av lokale tilbud og arrangementer

I spørreundersøkelsen er innbyggerne spurt om de bruker ulike steder og arenaer for kultur i bydelen. Figuren under viser andelen innbyggere innen områdeløftområdene som svarer at de har benyttet disse stedene/tilbudene i løpet av de siste to årene totalt, samt fordelingen per områdeløft.



10.2 Område: Furuset

Målgruppe: Jenter med minoritetsbakgrunn. Jenter 16–24 år, med hovedvekt på dem under 20

Følgende kapittel handler om kvalitative data innhentet fra jenter med minoritetsbakgrunn (16–24 år) med vekt på dem under 20 år, bosatt på Furuset. Dette er basert på samtaler med informanter og ikke generaliserbare funn. Beskrivelsene nedenfor representerer målgruppens egne opplevelser.

Å bo på Furuset

Representanter for målgruppen som vi snakket med, beskriver Furuset som et slags gravitasjonspunkt, eller sentrum «for dem bor på linje 2». Mange ungdommer som bor på Trosterud, Haugerud, Lindeberg og Ellingsrudåsen, trekkes mot Furuset, og da er det spesielt Fubiak og Furuset senter som trekker dem dit. Det fortelles at nettverkene som dannes på Furuset, ikke følger kulturelle linjer eller landbakgrunner, slik de i større grad gjør for eksempel på Trosterud og Haugerud. Flere forteller at det også er vanlig at gutter og jenter er i samme omgangskrets. Dette anses som et gode og er med på å bygge opp under trygghet og oversikt i området, forteller målgruppen.

På tross av like rekrutteringskriterier er målgruppen en sammensatt gruppe med ulik bakgrunn og ulike behov. Noen orienterer seg mot sentrum og «mainstream» kulturkonsum, mens andre er tilfreds med hva området har å tilby, og har i mindre grad behov for å dra til sentrum for å få dekket sitt kulturbehov. I andre rapporter som Opinion har blitt oppmerksom på, går det frem at mange unge på Furuset ikke bruker området aktivt etter skoletid, grunnet hjemlige forpliktelser og restriktive foreldre. Dette er jenter som både ressurspersoner tilknyttet Furuset og andre i

målgruppen kjenner til, men dette er en gruppe vi dessverre ikke lyktes å få ta i, og heller ikke snakket med direkte.

Kulturarenaer på Furuset

Målgruppen nevner to kulturarenaer i området som oppleves relevante for dem. Dette er Fubiak og Furuset Forum. I tillegg nevnes Furuset Festival, som et stort årlig kulturarrangement som tiltrekker mange av beboerne. Verdensparken nevnes som et fint sted for å gå tur og for å sosialisere.

Furuset Forum er en flerbrukshall og brukes til vanlig av idrettslag. Den brukes også til større arrangementer og festivaler, slik som feiring av id og Furusetfestivalen. Jentene vi snakket med, oppgir at de i liten grad er interessert i idrett, og de oppfatter hallen først og fremst relevant når det brukes til andre formål enn sportslige.

Fubiak er et kombinert bibliotek og aktivitetshus for unge, plassert like ved t-banestoppet. I første etasje finner man biblioteket, med sittegrupper, lesepult og avlukker til å oppholde seg i. I andre etasje finner man Fubiak Ung, aktivitetshuset myntet på ungdom. Her finner man et eget tilpasset «minibibliotek», biljardbord, lokaler som brukes til dans og musikkproduksjon samt kurs og samtalegrupper. Stedet er veldig populært blant deler av målgruppen og oppleves som selve møtestedet av dem som bruker stedet. Det brukes primært som et oppholdssted for å sosialisere og gjøre lekser.

Hva som fremmer og hemmer deltakelse på kulturtilbud

Målgruppen forteller om en hverdag hvor skole, lekser, familie og venner er i fokus. Det blir forventet både av familien og av dem selv at de legger ned en seriøs innsats i å prestere bra på skolen. Flere bor i små leiligheter og forteller hvor fint det er å ha et sted i nærområdet hvor man kan sitte og gjøre lekser. Samtidig har også målgruppen et behov for å være med venner og sosialisere. At Fubiak legger til rette for begge deler, gjør at to sentrale behov for denne målgruppen dekkes.

Aktiviteter eller tilbud som oppfattes som «guttete», eller hvor mange gutter deltar, får fort et preg av konkurranse og prestasjon over seg, noe som støter bort jentene. Dette forklares med lavere opplevd selvtillit og vanskeligheter med å vite hvordan man skal oppføre seg på guttenes domene. I tillegg oppleves gjerne guttegjengere som høylytte og voldsomme, og jentene synes det er vanskelig å slippe til. Musikkstudioet på Fubiak trekkes frem som et eksempel som en «guttegreie», hvor jentene synes det er vanskelig å finne plass til seg selv. Dansekurs derimot er det mange som er interessert i, selv om enkelte har ytret ønske om at dette var på et mer profesjonelt nivå.

Kulturtilbudene i sentrum benyttes gjerne av ungdom som foretrekker å delta på kulturarrangementer med annen ungdom, og i mindre grad sammen med familien. Dette kan være både yngre og eldre ungdom. De lar seg særlig tiltrekke av kaféliv, populære artister som skal opptre i sentrum, kinotilbud og sentrumsnære arrangementer. De bruker gjerne biblioteker i sentrum når de skal gjøre lekser, og kan bruke kafeer når de skal treffe venner. Den største barrieren for å delta på mer hva sentrum har å tilby, er begrenset økonomi. Dette er gjerne ungdom som i mindre grad møter grad kryssende forventninger fra det norske samfunnet og fra foreldre. De kjenner gjerne ikke andre i området som bruker Fubiak, og er i mindre grad orientert om hva som tilbys i nærområdet. Opplevelsen deres er at det Furuset kan tilby, ikke er relevant eller interessant nok for dem.

De som benytter seg av tilbudene på Furuset, opplever naturlig nok at Furuset har mer å tilby dem. Jentene i denne gruppen opplever det om en høyere terskel å dra til sentrum for å oppleve konserter eller å gå på kino. Dette er imidlertid en terskel som senkes etter hvert som man blir eldre, og etter de har rundet 19–20 år, blir det mer naturlig å treffe venner andre steder, og på den måten forflytter arenaer for kulturbruk seg også. Mange av jentene er svært knyttet til sin familie, og de opplever det

som svært positivt at det finnes familievennlige kulturarrangementer som Furusetfestivalen. Flere trekker frem klubbene «Sisterhood» og «Brotherhood» som veldig gode arenaer hvor man kan snakke om personlige og sosiale utfordringer og finne samhold i vanskeligheter man opplever i livet sitt. Fubiak oppleves i utgangspunktet som en god arena for sosialisering og bruk av kultur, men flere jenter nevner at det er ubehagelig med guttegjengene som oppholder seg rundt Fubiak og Furuset senter. Noen har opplevd negativ oppmerksomhet fra disse på vei inn eller ut. Dette beskrives som en barriere for mer bruk av Fubiak. De aller mest ambisiøse jentene i denne gruppen etterlyser et enda høyere nivå på instruktører og enda tettere oppfølging. De samme jentene ønsker kurs i skriving, tegning og maling.

For dem som nesten ikke bruker området i det hele tatt, er det muligens høy terskel for å bare sosialisere i området en sen ettermiddag/kveld. Leksehjelp og annen skolerelatert inngang til kulturkonsum er viktig for alle i målgruppen, men kanskje enda viktigere for disse respondentene. Dette er jenter vi ikke har lyktes med å få direkte kontakt med, og vi kan dermed kun spekulere basert på andres uttalelser på deres vegne. En mulig antakelse er likevel at dette kan være jenter som i enda større grad opplever guttegjengene utenfor Fubiak og senteret som en barriere, og at de i enda større grad har behov for å et rolig og trygt miljø. En annen barriere er familiære forpliktelser og at foreldrene legger føringer på hva de foretar seg på fritiden. Det antas at foreldres restriktive holdning dreier seg om utrygghet og uvitenhet om miljøet på Furuset.

Hva som savnes

Det er mye som ligger til rette for at målgruppen skal trives i området. Det er et fint sted å vokse opp, men kanskje også tilsvarende lett å «vokse ut» av området. Tilbudene som finnes i området, synes å ha aller størst relevans for yngre ungdom. Behovene som Fubiak dekker, er fremdeles til stede også etter man er ferdig med videregående, men mangel på «egne» lokaler hvor andre på samme alder kan møtes, er en grunn til at man fort trekkes mot sentrum.

Et gjennomgående savn hos målgruppen er flere lavterskeltilbud. Her nevnes konserter og filmfremvisninger. Dette kan gjerne arrangeres ute om sommeren og inne i de kaldere årstidene. Dette kan gjerne også inngå i en slags festival, noe som kan minne om Furusetfestivalen, som kan samle familier og ungdom.

Skal man skape effektive drivere for kulturtilbud overfor målgruppen, vil det være en fordel om det presenteres som noe som kan forbedre ferdighetene deres og gi muligheter videre i livet. Kurs som ønskes i tegning, maling eller skriving bør legges frem slik. Målgruppen har også ytret ønske om et slags kurs eller gruppe med fokus på å heve selvtilliten. Flere forteller at de ønsker hjelp til å søke jobber og hjelp til lekser, noe som allerede finnes ved Fubiak, så her har kommunikasjonen om tilbudene ikke nådd helt frem.

Når det gjelder de minst aktive brukerne av området, trekker andre representanter for målgruppen frem grupper som Bydelsmødre og Bydelsfedre som en mulig løsning på dette, hvor man kan bli kjent med andre foreldre i området, og norsk kultur kan bli introdusert på en forståelig måte. Videre foreslås det at det burde vært flere aktiviteter for barn i området, slik at foreldrene gradvis kan venne seg til at barna deres bruker området.

Om dagens kulturtilbud:

«Jeg og vennene mine liker å dra på piknik, bare møtes og gå på turer i området. Jeg liker å dra på åpne kurs og bli kjent med folk. Jeg liker å være sosial, ofte er dette viktigere enn selve aktiviteten, men det er bedre å være sosial mens vi gjør noe.»

Dunya, 18 år

Om hva som savnes av kulturtilbud:

«Minoritetsjenter deltar nok litt mindre på kulturtilbud enn andre. Foreldrene våre vil at vi skal være hjemme og jobbe med skole. De forventer at jentene må være mer hjemme og rydde enn brødrene, og gutter. Hvis det var noe tilbud i sammenheng med skole så ville det nok blitt lettere for flere jenter å delta - og at det ikke blir for sent, kanskje senest i 8-9 tiden.»

Tamara, 18 år

Om hvordan bydelen kan kommunisere om tilbudene:

«Hvis det skulle arrangeres noe for oss her, så må være et lavterskeltilbud som helst er helt gratis. Hvis det skal kun være for ungdom og ikke foreldre, bør det være et sted man vet er for oss, kanskje helst et Instagram-vennlig sted? Også bør det markedsføres i sosiale medier og på Fubiak.»

Sara, 20 år

Kort oppsummert: Furuset

Drive:

- Sted å gjøre lekser
- Sted å sosialisere
- Trygge og tilstedeværende ansatte
- Kurs/aktiviteter som kan relateres til noe skolerelatert
- Festivaler og arrangementer hvor hele familien involveres

Barrierer:

- Guttegjengere som henger rundt senteret og Fubiak
- Restriktive foreldre
- Opplevs å være for yngre ungdom
- For prestasjonstungt på områder hvor gutter er dominerende
- Miljøet kan oppleves som litt utagerende for enkelte
- Manglende kjennskap til alle kurs og aktiviteter

Hva som savnes:

- Synligere informasjon om eksisterende tilbud, slik som jobbsøkerkurs og leksehjelp
- Matlagingskurs
- Kurs som fremmer jenters selvtillit
- Kurs av ulikt slag som har et mer profesjonelt preg, innenfor for eksempel dans, tegning, maling og skriving
- Tilbud for litt eldre ungdom / unge voksne

10.3 Område: Trosterud og Haugerud

Målgruppe: Seniorer med minoritetsbakgrunn

Følgende kapittel handler om kvalitative data innhentet fra seniorer med minoritetsbakgrunn bosatt på Trosterud og Haugerud. Dette er basert på samtaler med informanter og ikke generaliserbare funn. Beskrivelsene nedenfor representerer disse målgruppens egne opplevelser.

Å bo på Trosterud og Haugerud

Målgruppen forteller at de stort sett trives i området, selv om økende kriminell aktivitet blant ungdom er noe som uroer dem. Det er en økende tendens til «vanking» og salg av narkotika i området. De forteller også om slåsskamper, hvor ungdom fra Stovner og Grorud kommer til Haugerud for å slåss. Furuset fungerer som et slags sentrum for de omkringliggende områdene Trosterud, Haugerud, Ellingsrud og Lindeberg. På senteret handler de ofte litt mat og dagligvarer, og drikker kaffe og te. De drar ofte ned til Furuset og møter andre seniorer, enten på kafeer på senteret eller på benkene på Trygve Lies plass i de varmere årstidene. Mange drar også til Grønland, hvor de treffer andre seniorer på kafé.

Kulturarenaer på Trosterud og Haugerud

Det er flere kulturarenaer på Trosterud og Haugerud, men det er få oppleves å være for dem. Trosteruddagene er en fin aktivitetsdag for familier som bidrar positivt til opplevelsen av å binde beboerne i området sammen.

- **Haugerud seniorsenter (en del av Haugerud aktivitetshus):** De eldre som kommer her, er mer friske og raske, og de kommer for å spise og sosialisere. Dette har blitt mer akseptert blant de flerkulturelle enn tidligere, selv om det mingles mindre her mellom nordmenn og innvandrere enn nede på Furuset. De eldre minoritetene savner egne lokaler, kafeer og møtesteder.
- **Tveten gård** Er eid av Kulturetaten i Oslo kommune som Bydel Alna leier. De eldre som bruker dette stedet, er avhengige av transport for å komme seg dit – det vil si at de som bruker dette stedet, er i noe mer skrøpelig forfatning og trenger mer oppfølging enn dem på Haugerud seniorsenter.

Hva som fremmer og hemmer deltakelse på kulturtilbud

Interessen for kulturtilbud er til stede, men det er gjerne i form av en festival eller større arrangementer at dette virkelig er interessant. Målgruppen trekker frem Furusetfestivalen og Trosteruddagen som gode arenaer for kultur. Det er først og fremst et sted å være som er behovet deres, forteller de.

På tross av at det finnes flere seniorsentre i områdene rundt Furuset og på Furuset, forteller målgruppen at det oppleves vanskelig å dra hit. Flere av dem stenger om ettermiddagen, noe som gjør stedene mindre tilgjengelige. Flere av dem forteller at de ofte har ærender, forpliktelser om formiddagen og dagen, hvor de både besøker og hjelper nær familie og venner. De forteller også at de ofte føler på at de ikke er velkomne av de andre norske seniorene på sentrene. Dette er også delvis kulturelt betinget, da de liker å treffe andre med samme bakgrunn og snakke morsmålet sitt. De forteller at de også kan ha et annet lydnivå enn hva som er vanlig blant norske seniorer, og derfor føler at de forstyrrer de andre.

De forteller at det er et behov for et sted hvor de kan kjenne på et større eierskap til stedet.

Noen av dem har besøkt ombruksstasjonen på Lindeberg, som mange eldre med pakistansk bakgrunn bruker. Her kommer de og drikker kaffe og te. Det noe delte meninger om stedet. Noen kunne tenke seg et lignende konsept på Trosterud, mens andre mener at en møteplass som dette bør ha et tydeligere «opplegg», ettersom det fort skapes grupperinger og kan oppleves ekskluderende for andre.

Hva som savnes

Målgruppen ønsker et sted hvor de først og fremst kan snakke på morsmålet sitt. Videre ønsker de aviser på sitt eget språk og TV med kanaler fra hjemlandet. Kaffe, te. Fokus på mat – mat fra forskjellige land kanskje, ulike retter. Kulturuttrykk som kunst, litteratur og poesi er noe som kan være interessant, men i mindre grad hvis det er ment for å utfordre og være kontroversielt. Musikk og mat er noe som i større grad vekker interesse. De forteller at det heller hadde vært en fordel hvis det også var tilrettelagt med faglige temakvelder/opplysningskvelder, hvor noen kom for å snakke som koronasituasjonen og andre helserelaterte temaer.

Det måtte være initiativtagere, folk med nettverk som sørget for at folk fikk vite om dette tilbudet, altså bruke den såkalte jungeltelegrafen.

«Seniorsenteret her er fint, men flere av oss med utenlandsk bakgrunn føler at nordmenn stirrer litt på oss. Du vet, jeg og mine venner vi snakker litt høyere, vi tar kanskje litt mer plass.»
Bashir, senior

«Seniorsenteret stenger for tidlig. Jeg har en del ærender på dagen, med familie og venner. Det hadde vært best om det var et sted for oss som var åpen på ettermiddagen og kvelden.»
Sharif, senior

«Ombruksstasjonen blir brukt som et møtested for noen seniorer her i området. Men det kan fort bli sånn at pakistanerne sitter og bare prater med pakistanerne. Kanskje det kunne vært tema-kvelder, eller annen form for organisering, så det blir litt mer åpent der.»
Muhammed, senior

Kort oppsummert: Trosterud og Haugerud

Driveere:

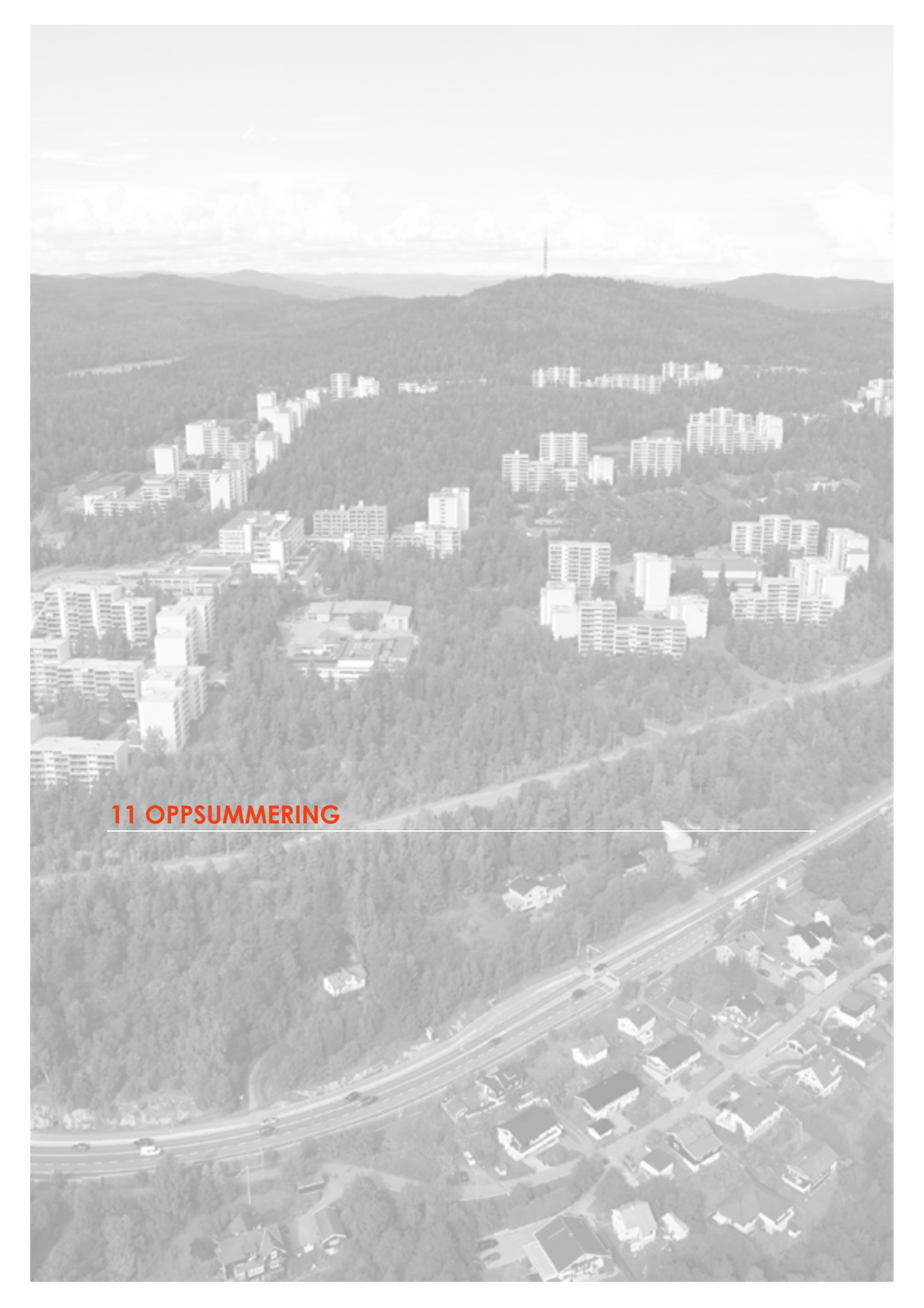
- Snakke eget språk
- Temakvelder
- Musikk og mat

Barrierer:

- Ikke føle seg velkommen
- Tidlig stengetid

Hva som savnes:

- Et eget sted for seniorer med minoritetsbakgrunn

An aerial photograph of a city landscape. In the foreground, a multi-lane highway curves through a residential area with small houses. A dense forest covers a large hill in the middle ground, with several tall apartment buildings scattered across its slopes. In the background, more hills are visible under a cloudy sky, with a tall communication tower standing on the highest peak.

11 OPPSUMMERING

11 OPPSUMMERING

Hovedfunn fra spørreundersøkelsen

- Totalt 70 prosent av innbyggerne i bydeler omfattet av områdesatsingen oppgir at de har benyttet minst ett av de ni kulturtilbudene som ble listet opp (se kapittel 2). Det betyr at de resterende 30 prosent altså ikke har benyttet noen av disse kulturtilbudene det siste året.
- Bibliotek er det kulturtilbudet som flest har benyttet det siste året, i snitt av 54 % av innbyggerne i området. Deretter følger kino. Bibliotek og kino er også blant tilbudene som benyttes mest i «normalsituasjonen» før pandemien.
- Før pandemien oppgir 89 prosent at de normalt benyttet kino i et normalår, fulgt av 79 prosent som benyttet konserter, og 75 % som benyttet bibliotek.
- Pandemien har medført en kraftig nedgang i bruk av alle kulturtilbudene, og aller mest for konsert, kino, festival og teater. I noe mindre grad for bruk av bibliotek, dans og kunstutstillinger.
- Hvis vi ser på kulturbruken kun før korona, og fordelt på de ulike områdene, så ser vi at det er innbyggerne i Gamle Oslo som oftest benytter kulturtilbud, hvor nesten åtte av ti benytter minst seks eller flere av disse kulturtilbudene i løpet av et år. Deretter følger Grorud, Bjerke, Stovner og Alna, hvor seks–syv av ti oppgir dette. Søndre Nordstrand ligger noe lavere, hvor fem av ti oppgir det samme.
- Ifølge spørreundersøkelsen er **mangel på interesse** viktigste grunn til at innbyggerne **ikke** deltar (eller ikke deltar mer) på kulturaktiviteter slik som teater, dans, konserter, museum og lignende.
- Mangel på interesse er viktigst for de yngre under 30 år, hvor 45 prosent oppgir dette. Andelen faller med alderen, til 32 prosent blant dem over 60 år. Det er også en tendens til at andre generasjons innvandrere oppgir manglende interesse i større grad enn andre grupper (49 %). Mangel på tid er også viktigere for de yngre opptil 40 år, men mindre viktig for de eldste over 60 år. Færre peker på at kostnader er en viktig barriere (24 %), men likevel flere enn for barrierer slik som at kulturtilbudet ikke passer for aldersgruppen deres, eller at de ikke har noen å gå sammen med.
- Både de med og uten innvandringsbakgrunn rangerer disse faktorene likt, og det er sånn sett ingen forskjell i barrierebildet knyttet til innvandringsbakgrunn. Samtidig anser de med innvandringsbakgrunn samtlige barrierer som viktigere enn de uten innvandringsbakgrunn.
- De fleste leser bøker eller driver med friluftsliv i løpet av et år, omtrent åtte av ti har gjort dette ofte eller av og til det siste året. Det kan også være at dette er noe høyere enn normalt på grunn av pandemien.
- Totalt 45 prosent av innbyggerne synes det er viktig for dem å ta aktiv del i kulturlivet. Flest oppgir dette i Gamle Oslo og færrest i Søndre Nordstrand (57 % mot 37 %). Det er noen flere kvinner enn menn (48 % mot 42 %) samt flere med enn uten innvandringsbakgrunn (52 % mot 42 %) som oppgir dette.

- En av tre innbyggere oppgir at de er fornøyde med kulturtilbudet i bydelen sin. Det er forholdsvis store variasjoner områdene imellom, fra 44 prosent som er fornøyd i Gamle Oslo, hvor flest oppgir dette, til kun 22 prosent i Søndre Nordstrand, hvor færrest sier dette. Det er ellers ikke store forskjeller mellom ulike undergrupper når det gjelder dette. Videre er kun 38 prosent av innbyggerne innen områdesatsingene enig i at bydelen deres har gode aktivitets- og fritidstilbud, mens 46 prosent mener at bydelen deres har gode steder for å møte andre mennesker.
- Det er jungeltelegraphen som brukes aller mest som informasjonskanal, det gjelder uansett kjønn, alder og innvandringsbakgrunn. Totalt oppgir åtte av ti at de får informasjon om aktiviteter og tilbud via venner og kjente (79 %).

Digitale kulturopplevelser under pandemien

- Gjennom pandemien sier i gjennomsnitt 17 prosent av befolkningen i Norge, samt i Oslo, at de den siste måneden har deltatt på en digital kulturopplevelse. Men trenden har vært nedadgående og ser ut til å kunne bli lavere i 2021 sammenlignet med fjoråret.
- Blant dem som har deltatt på digitale kulturopplevelser, sier 38 prosent i gjennomsnitt i løpet av pandemien at de den siste måneden betalte for å delta på dette. Ser man på hele befolkningen (uavhengig av om man så langt har deltatt eller ikke), så sier 31 prosent at de er villige til å betale for å delta på digitale kulturopplevelser fremover. Omtrent det samme sier Oslos befolkning (32 %).
- Ser man utelukkende på bydeler i Oslo som inngår i områdesatsingen, er forskjellene små mellom bydeler i og utenfor områdesatsingen. Likevel har innbyggere bosatt i bydelene i områdesatsingen heller litt høyere deltakelse/betalingsvillighet enn øvrige bydeler i Oslo når det kommer til digital kulturbruk under pandemien.

Kvalitativ kartlegging i bydelene

- **Assosiasjoner til kultur/kulturtilbud:** På tvers av de ulike bydelene vokser det frem gjennomgående assosiasjoner og koblinger til «kultur» og «kulturaktiviteter». En stor andel av målgruppene som har annen landbakgrunn, assosierer kultur med f.eks. selskaper med dans og mat fra ulike land og sosiale begivenheter - fra mindre formelle som markeder (f.eks. karneval) til mer formelle som fest før bryllup der man danser og har festmat. Arrangementer og tilbud som nevnes er Holmlidagene, internasjonal dag, Mela-festivalen, kvinnedager, kvinnearrangementer med mat, ulike etniske foreninger og arrangementer i moskeene, men også bibliotek, kino og konserter. Flere av de med lengre botid i Norge har også assosiasjoner til museum, kunst og teater, men bruker det i liten grad.
- **Behov for relasjonsbygging og rekruttering:** I flere av bydelene ser vi at det er utfordringer knyttet til utenforskap og behov for bedre integrering som påvirker forholdet til ytringskultur. Her er det mange barn og ungdom som går glipp av kulturtilbud, ofte fordi foreldrene ikke hører om det, forstår eller ønsker å delta. For flere av innbyggerne er det krevende å orientere seg i hvordan kulturtilbudet fungerer i Norge, både på grunn av språkbarrierer og at kultur konsumeres mer organisert og strukturert sammenlignet med hva de er vant til. Flere av tilbudene er mindre arrangementer, og de kan oppleves som «lukkede» miljøer for noen. Det er viktig med en muntlig, fysisk og imøtekommende kommunikasjon for å få kjennskap til aktivitetene, forstå hva det er, for så å bruke det. Her vil det være viktig med fysisk rekruttering og relasjonsbygging for å aktivere de gruppene som er lite involvert. Her kan man se på Gamle

Oslo og KIGO som en «beste praksis». Jungeltelegrafene fra riktige opinionsledere fungerer også overfor de gruppene som er minst i kontakt med nærmiljøet generelt.

- **Hva fremmer og hemmer ytringskultur på tvers?** Felles for flere av målgruppene på tvers av bydelene, med ulike etniske opprinnelser, er følelsen av fremmedgjøring, og barna deres kan føle på utenforskap i nærmiljøet. Flere opplever at det er vanskelig å sosialisere med andre norske, og de føler seg tidvis heller ikke ordentlig velkommen. Det er et behov for et eget sted som man kan kjenne eierskap til. Av kulturbruk, slik det er definert i denne studien, er det aller mest interesse for musikk og dans. Litteratur, poesi og kunst kan være interessant, så lenge dette ikke er ment for å provosere, men gjerne noe som er lett tilgjengelig og synlig for «alle», f.eks. i uteområdene. Slike aktiviteter kan også kobles til egne samlingssteder som målgruppen føler seg velkommen i, eller i form av festivaldager i området de bor i, som kan binde innbyggerne mer sammen og skape et koselig utemiljø. Aktiviteter som kombinerer kultur med et myldrende byliv, appellerer gjennomgående.

Blant flere med innvandringsbakgrunn i ulike aldre, kjønn og sosial status, er kulturbruk i stor grad knyttet til de sosiale og nære relasjonene, der de har større og mindre samlinger med mennesker fra ulike land. Det kan være alt fra karneval, karaoke, bursdagsfeiring eller andre sosiale sammenkomster. På disse samlingene deltar både små og store, og det serveres mat fra de landene deltakerne kommer fra. Det å ha en rolle er viktig, gjerne det at de kan bidra med å ta med en matrett, eller at barnet jobber på arrangementet.

- **Ungdom:** I flere av bydelene (bortsett fra Stovner som er en slags «beste praksis» når det gjelder ungdomsklubb) yrer både ungdommene og unge/voksne et behov for en møteplass, eksempelvis Deichmans bibliotek i Bjørvika, der man kan lese og ta en kaffe, i tiltalende omgivelser, og der man kan møte mange andre unge. Ungdom ønsker seg mer konkret et eget samlingssted for ungdom på deres egen alder med aktiviteter spisset mot akkurat denne aldersgruppen. Det er viktig med en konkret inndeling i tid, eller dag for hvilket alderstrinn man tilhører. Det er flaut å delta på noe som de ser yngre ungdom enn dem selv delta på. Andre barrierer for bruk av klubber generelt er strenge foreldre. Flere ungdommer får ikke lov til å delta på noe som har ordet «klubb» eller lignende i seg, fordi det forbindes med fest. Vi ser også at flere foreldre kobler ungdomsklubb til kriminalitet og det at barnet ender opp med å «henge med feil ungdom» og «problembarn». Noen av jentene med sterk tilknytning til opprinnelseslandet er også opptatt av å prestere på skolen og ønsker seg nyttige aktiviteter slik at de kan lære noe. Stovner ungdomsklubb kan ses på som inspirasjon til utvikling. De resonnerer i stor grad med ungdommen, oppleves å være et sted som både er trygt, spennende, og nyttig. Her får man både tilbud om spennende utflukter og aktiviteter, men også hjelp til lekser eller spesielle hobbyer, et sted å bare være og henge med vennene.
 - **United Sisters** er et eksempel på et tilbud for unge jenter hvor hensikten er å skape et sosialt rom hvor man blir kjent på tvers av etnisitet og sosial status. Når slike miljøer skapes, er det enklere for dem som arbeider med å skape kulturtilbud, å se hvem som er interessert i for eksempel kunst. Dermed blir det også enklere å følge opp hva de er interessert i mer spesifikt, og engasjere dem i prosjekter slik at de kan få være med å forme tilbudet.
- **Stille stemmer:** Mange kvinner med ulike innvandringsbakgrunner og kort botid i Norge har noen felles behov. De har gjerne mange barn, bor i relativt trange leiligheter og har trang økonomi. De er lite i kontakt med aktiviteter og norske tilbud generelt og ytringskultur spesielt. For flere av disse er kulturkonsum i moderne forstand et overskuddsfenomen. Fokuset er først og fremst å følge opp barna og lære seg det som er nødvendig for å ta del i det norske samfunnet.

Blant disse opplever vi at det er liten interesse for kulturuttrykk som kunst, film, litteratur, teater og konserter. Ytringskultur for denne gruppen knyttes i større grad til tradisjon og sosialt samvær, hvor sang, dans og matlaging er kulturuttrykk som det er interesse for, men da som noe man gjør når man møtes, og ikke «konsumerer» på samme måte som man ser en film eller besøker et museum. Mange i denne målgruppen har som primærfokus å lære seg språket, tilpasse seg norsk kultur og sette seg inn i det norske byråkratiet. Flere opplever også ensomhet og har behov for et stabilt sosialt nettverk, noe også flere av dem har, om enn i en begrenset grad. I situasjonen som målgruppen befinner seg i, blir det å oppsøke konserter eller teater en overskuddsaktivitet.

Disse kvinnene kobler kultur konkret til sosiale begivenheter, gjerne der hele familien kan være sammen med andre familier. Mangel på nettverk, jobb og relasjoner samt utfordringer med språk, gjør at disse har lav kjennskap til kulturaktiviteter som finnes i bydelen sin. Mange av disse ønsker seg flere møteplasser og aktiviteter med familien/barna, men aller helst en egen «kvinnearena». De beskriver mindre kvinnegrupper hvor kvinner fra ulike kulturer møtes for å bli kjent, sosialiseres gjennom mat/te og en hobby som f.eks. strikking og snakker med andre mødre. Dette ligner typisk en «syklubb», eller et sted de kan være aktive, for eksempel danse. Alle sier at de ønsker seg en svømmehall med egen tid for kvinner.

Kvinnene som er omtalt her, og kategoriseres som stilles stemmer, uttrykker altså ikke et behov for ytringskultur slik flere med lengre fartstid i Norge gjør. Den kulturelle bakgrunnen, kombinert med den sosioøkonomiske situasjonen de befinner seg i, gir utslag i klarere behov knyttet til det sosiale og det man allerede er flink til. Samtidig som behov for å lære norsk eller grunnleggende dataferdigheter for å få jobbmuligheter eller støtte fra Nav er gjennomgangstema.

Når de blir spurt om hva de eller helst kunne ønske seg av kulturtilbud - hvis de kunne se bort fra begrensninger som økonomi eller hensyn til familie - er svarene gjennomgående at de ønsker å dra på turer i skogen, dra på svømmekurs og arrangere sosiale samlinger med sitt sosiale nettverk hvor man kan dele sin «kultur», særlig gjennom mat, dans og musikk.

